De Vlaamsche vertelselschat. Deel 4

Victor de Meyere

bron
Victor de Meyere, *De Vlaamsche vertelselschat. Deel 4*. Met illustraties van Victor Stuyvaert. De Sikkel, Antwerpen / C.A. Mees, Santpoort 1933

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/meye015vlaa06_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

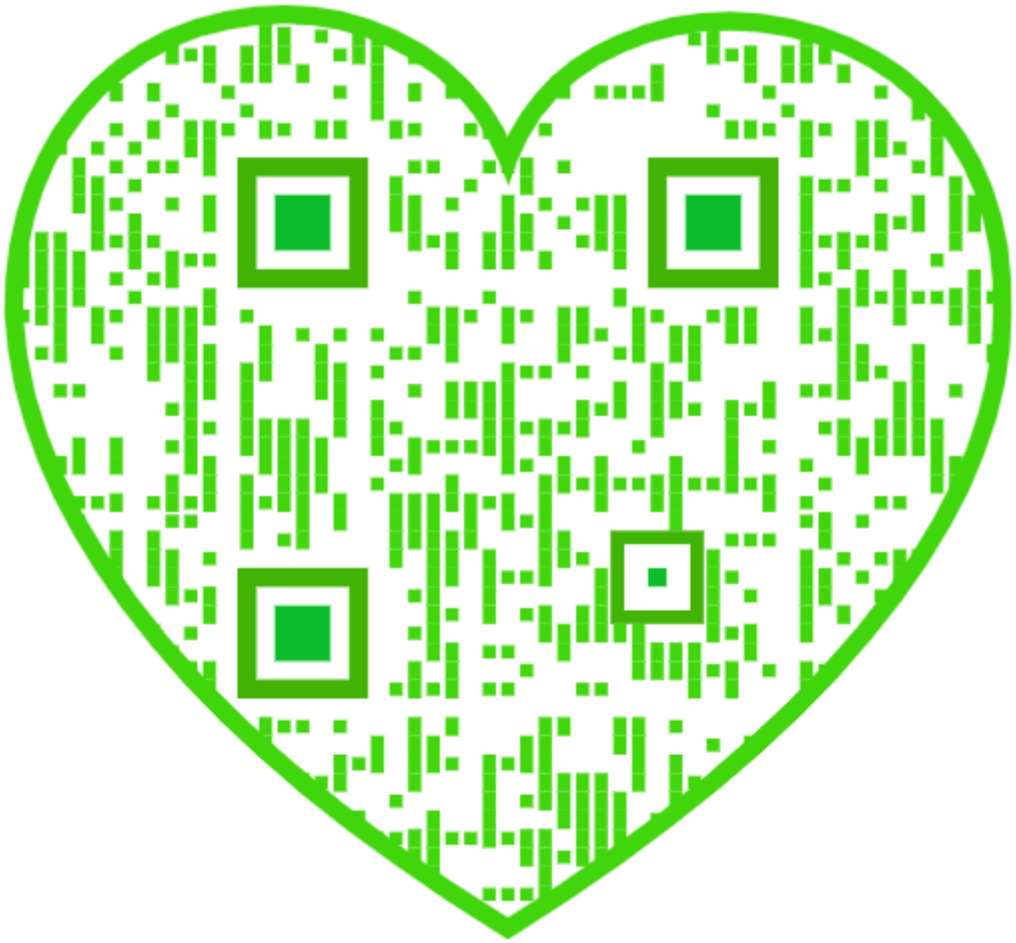

Dierensprookjes

CCCIV. De kat die de wereld hoorde kraken[aant.]

Minneke Poes zat eens onder den stoel van Meetje. En zij hoorde iets kraken, daarboven. 't Was permentelijk of de wereld kraakte. Minneke Poes dacht toch zoo.

- Als de wereld kraakt gaat zij vergaan, peinsde ze, en zij liep de deur uit, zoo zeer ze maar kon.

Als ze eenigen tijd geloopen had, kwam ze een hond tegen.

- Waarheen hebt g' het toch in zoo'n haast? vroeg de hond.
- De wereld gaat vergaan; ik heb haar al hooren kraken, zoo gelijk ik onder den stoel van 't Meetje te spinnen zat, antwoordde ze.
- Dan loop ik mee, zei de hond.

Met tweeën liepen ze verder.

Toen kwamen zij een geit tegen.

- Wat is er aan gang, dat ge zoo zeer loopt?
- Loop maar mee, zei de hond. De wereld gaat vergaan. Ons Minneke heeft haar al hooren kraken, zoo gelijk zij onder den stoel van 't Meetje te spinnen zat.
- Dan loop ik mee, zei de geit.

Met drieën liepen ze verder.

Toen kwamen zij een paard tegen.

- Wat is er toch gaande en waar loopt ge met uw drieën naartoe?
- Ge zult goed doen met ons mee te loopen, zei de hond. De wereld gaat vergaan. Ons Minneke heeft haar al hooren kraken, zoo gelijk zij onder den stoel van 't Meetje te spinnen zat.

- Dan trek ik mee, zei het paard.

Met hun vieren liepen ze nu voort. Zij liepen zoo snel ze maar konden, en zouden zeker tot het eind van de wereld voortgeloopen hebben, indien de avond en de nacht hen niet hadden overvallen. Zij stonden nu in een groot bosch en konden geen meter vóór hun oogen zien.

- Ik zal eens in een boom kruipen, zei de kat. Wellicht kan ik mij van daarboven wel herkennen.

En zij kroop in een boom en zag, daar niet ver vandaan, in een huis een lichtje branden.

- Mannen, 'k zie licht, heel dichtbij, nog geen boogscheut ver.

En zij trokken daar heen, weer wat opgemonterd, want door de donkerheid alom was hun moed in de schoenen gezonken.

Toen zij aan 't verlichte huizeken kwamen, zei de kat:

- Mannen, stil nu. Eerst geloerd door 't venster vóór we binnenvallen.

Zij keken door 't venster en zij zagen er een hoop wolven, die er hun intrek genomen hadden en thans bezig waren boven den haard pap van haverengort gereed te maken.

- Wolven!

- Dat is niets, zei de kat. Laat mij maar begaan. Zet gijlie u maar in zekerheid in den stal en grendelt alles dicht, voor alle gevallen voor. En houdt ook een oog in 't zeil, als ge van lachen houdt. Ge zult ze zien loopen...

In een oogwenk zat de kat op 't dak. Ze nam een zwaren steen en gooide hem uit al haar kracht door de schouw, zóó dat hij recht in de gortebrij viel en zóó geweldig, dat de kokende pap langs alle kanten uiteenspatte, zoodat de wolven, bedresseld en be-

gaaid, vierklauwens uiteenstoven en al jankende en vloekende het huis uitstormden.

- Ei, ei, ei, vlammende brij, vlammende brij! riepen ze allemaal.

En zoodra de laatste wolf het huis uit was, sprong de kat naar beneden, en ging haar vrienden halen in den stal. Zij trokken samen het huis binnen en smulden lekker aan de brij die overgebleven was. Daarna draaiden zij 't lichtje uit, doofden 't vuur in den haard en begaven zich ter rust: de kat in de schouw en de geit er vóór; de hond onder tafel en het paard aan den pompbak, tegen de achterdeur.

Wanneer zij een tijdje gerust hadden, half wakend, half slapend, werd daar stillekens de klink van de voordeur opgeheven en een wolf trad op zijn fluweelen pooten binnen. Hij was door de andere wolven gelast eens te komen zien wat er in het huis gaande was.

Gelijk hij binnenkwam, zag hij twee glimmende lichtjes in den haard. Hij dacht dat het nog gloeiende kolen waren en likkebaarde om de lekkere brij, die hij en zijn vrienden er in plan hadden gelaten. Hij ging er heen, zonder achterdocht.

- Krauw! krauw! zei de kat, en zij ging met haar nagels een paar malen over zijn snuiter, dat het bloed er uit sprong.

Hij huilde van pijn.

- Stomp! stomp! zei de geit daarop, en zij beukte met haar horens op zijn ribbenkast dat het kraakte.

En hij zag al de sterren van den hemel vóór zijn oogen flikkeren!

En daar 't gestomp maar duren bleef, sprong hij op zij.

Maar daar zat de hond.

- Wauw! wauw! deed de hond, en hij beet alom

waar hij den wolf kon grijpen. En ten slotte beet hij hem den staart rats-af.

- Oei! oei! oei! huilde de wolf, en liep naar de achterdeur, maar daar had hij af te rekenen met het paard.

- Pardaf!

't Was maar één stamp dien hij van het paard kreeg, maar 't was er een van belang. Hals-over-kop buitelde hij de deur uit, wel tien meter ver, waar de andere wolven hem enkele minuten later kwamen vinden.

Wat hij hen toen zei? Luister maar eens:

- Spreekt me van dat huis niet meer. Wat daar omgaat weet ik niet. Ik kwam binnen en hoorde niets. Geen kwaad vermoedend, ging ik recht naar den haard, waar nog twee kooltjes smeulden, maar een wever sloeg mij een paar malen met een hekel in 't gezicht... Ik wilde wegloopen en een smid zat me reeds met den voorhamer op 't lijf... En dan was het een scharenslijper, die me het ergst van al toetakelde, door mijn staart af te snijden... Ik wilde toen langs de achterdeur buitenloopen en een dorscher sloeg mij nog met den vlegel op 't lijf.

En al de wolven sloegen op de vlucht!

En de kat, de hond, de geit en het paard? zult ge vragen. Die zijn in dat verlaten huis blijven wonen en nooit of nooit hebben zij er nog van wolven gehoord.

CCCV. De haas en de pad[aant.]

Er was een tijd dat de haas altijd de pad beleedigde, wanneer hij haar ontmoette.

- Maak u weg, lui beest, zei hij dan, gij hebt een heel leven noodig om rond Onzen Lieven Vrouwentoren te kruipen.

De pad kon dat moeilijk verkroppen. Zij maakte akkoord met een pad van haar vrienden, die aan het andere uiteinde van het veld woonde, achter een molshoop. Drie weken lang was zij daarvoor op reis geweest.

Enkele dagen later kwam de haas daar weer met veel praat voorbij en van uit zijn hoogte zei hij tot de pad:

- Lui ding, wanneer zult ge toch eens uit mijn baan blijven?
- Zoodra gij even vlug als ik het veld zult door spodreeren; maar dien wedstrijd zult ge niet aangaan!

De haas bleef even staan, want hij dacht te droomen.

- Meent ge dat ernstig? Dan neem ik den wedstrijd aan, voor een gouden ‘Louis’.
- Dat is maar één woord, top! zei de pad.

De haas stelde zich onverwijld in gereedheid.

- Een, twee, drie, zei de pad.

En de haas was weg. In enkele wippen was hij over 't veld en bleef dan staan.

- Hier ben ik al! zei de pad, die daar aan den molshoop zat.

De haas stond er van ontsteld.

- Als ge wilt, opnieuw! zei de pad. Dubbel of kwijt?
- Dat 's gedaan.

Weer schoot de haas weg, als een pijl uit den boog. Op 't eind van 't veld stond de pad daar weerom.

- Ik wacht op u, zei ze tot den haas.

De haas was ze alle vijf kwijt. Hij begreep er niets van en betaalde de twee ‘Louis’. Nooit of nooit is hij sindsdien nog onder de oogen van de pad durven komen.

CCCVI. De vos en de oude visscher[aant.]

Een vos had sinds dagen niets meer onder den tand gehad. Op een avond, wanneer hij nog altijd op zoek was naar wat eten, zag hij van ver een ouden visscher, die met een volle mand visch van de zee kwam. Hij lei zich toen te midden van den weg neer, bewoog geen vin en deed permentelijk of hij dood was.

De visscher zag den vos liggen, hield stil en sprak:

- Ouwe dief, zijt gij er eindelijk aan? Uw pels zal nog wel iets waard zijn...

Daarop nam hij den vos bij zijn pooten en wierp hem de mand in.

Daar lag nu de vos. En watertanden dat hij deed! Maar 't duurde niet lang of de visscher was aan zijn huis. Hij lei al gauw 't kordeel op den wagen en liep binnen, om zijn vrouw te roepen, want die moest komen zien wat een vreemde vangst hij gedaan had.

Maar als de visscher met zijn vrouw terugkwam, was de slimme vos reeds weg en 't beste van de vangst had hij mee.

CCCVII. Waarom de honden onder elkanders staart snuffelen[aant.]

Eens, in den tijd dat Ons Heer nog op de aarde verbleef, had een hond hem een grooten dienst bewezen. Uit dankbaarheid gaf hij hem daarvoor een eigenhandig beschreven perkament, waarbij het aan al de honden toegelaten werd 's Vrijdags vleesch te eten. Een van 't hondenras werd gelast dat stuk in de stad op de archieven in zekerheid te brengen. En die hond vertrok met het kostelijk stuk onder zijnen staart.

Hoe het nu gekomen is weet niemand, maar wáár is het, dat die hond nooit of nooit is aangekomen. En van hem noch van het kostelijke stuk, dat hij bij zich had, heeft niemand meer gehoord. Van dien tijd af gaan de honden, wanneer zij een anderen hond ontmoeten, eens even onder zijn staartje snuffelen, om te zien of het perkament er niet geborgen zit.

CCCVIII. De kraai en de puit[aant.]

De kraai zat aan den kant van eenen put en riep:
- Puit, kruipt er uit!
- Neen, zei de puit ge zult me pakken.
- Bah 'k en doet, zei de kraai.

De puit kroop er uit.
- Pakken, zei de kraai.
- 'k Had 't gepeinsd, zei de puit.

CCCIX. De kat en de muis[aant.]

In den ouden tijd gebeurden er rare dingen. Zoo besloten de kat en de muis eens samen te gaan wonen. Zij zochten een huizing, meubelden ze naar hun goesting en trokken er in.

Vooruitziende waren de dieren ook wel in dien tijd, en de kat en de muis niet het minst. Sparen was de leus en zij zetten op zij, wat op zij kon gezet worden. 't Zou dienen voor den komenden winter. Dat was een goed besluit. Op enkele weken hadden zij al een pot vet op zij staan. Zij wisten eerst niet heel goed waar den pot te bergen. En de muis stelde dan voor, hem in de kerk in zekerheid te zetten. Zij zouden er wel een vergeten hoekje vinden.

En zoo geschiedde het.

Enkele dagen nadien zei de kat, op een vroegen morgen, dat zij naar de stad moest om meetje te zijn van het pas-geboren kerstekind van haar zuster. Zij vertrok onmiddellijk en denzelfden avond, wanneer zij terugkwam, werd zij door de muis begroet:

- Hewel, vriendin, moeder en kind zijn welvarend?
- 't Kan niet beter.
- En hoe heet uw petekind, als ik 't vragen mag?
- ‘Pas-begonnen’, antwoordde de kat.
- Wat vreemde naam! Zoo 'n naam heb ik nog nooit gehoord.
- 't Kan zijn, hernam de kat, maar bij 't kattenvolk komt hij wel voor.

Enkele weken later moest de kat opnieuw naar de stad, nogmaals om meter te zijn van een ander kerstekind van een van haar zusters. Zij kwam, gelijk den eersten keer, tegen den avond terug en op de vragen

van de muis antwoordde zij, dat haar petekindje thans ‘Half-op’ heette.

- Maar wat aardige namen toch, schuddebolde de muis, maar dacht er niet verder over na en deed maar voort aan haar werk.

De dagen vlogen voorbij en weer eens gebeurde het, dat de kat op een morgen naar de stad moest. 't Was weer om meter te zijn bij een van haar zusters. Zij vertrok en kwam 's avonds laat thuis en wist toen aan de muis te vertellen, dat haar petekind ditmaal ‘Heel-op’ heette.

En de muis schuddebolde nogmaals bij het hooren van zoo'n aardigen naam, maar zei niets. Zij werd aan die vreemde namen gewoon.

De kat sprak nu niet meer van naar de stad te gaan; van nieuwe kerstekinderen in haar familie werd ook niets meer vernomen.

Eindelijk kwam de winter. 't Sneeuwde en 't vroor dat het kraakte. Het eten werd al schaarscher en de nood kwam aan den man. Daar de kat van niets gebaarde, zag de muis zich verplicht over den gespaarden pot vet te spreken.

- Indien wij onzen spaarpot aanspraken?

- Onzen spaarpot? herhaalde de kat bitsig.

- Wel ja! Ge weet gij toch wel, dat wij een pot vet hebben gespaard en in de kerk hebben weggeborgen?

- Och ja, antwoordde de kat onverschillig...

- Kom, wij gaan hem halen.

En zij trokken naar de kerk. De muis verschoot nog al eens, als zij den pot ledig vond. En zij begreep terzelfdertijd de namen van de drie petekindjes van de kat, waarvoor zij telkens naar de stad moest: ‘Pas-begonnen’, ‘Half-uit’ en ‘Heel-op’.

De muis schoot in een coleire en verweet aan de

kat haar gulzigheid en oneerlijkheid; de helft van den pot was toch haar eigendom!

De kat liet zich dat alles niet gezeggen. Zij werd boos, klauwde en beet het arme muisje den kop af. En toen, om den moord dien zij bedreven had voor alle oogen te verbergen, at zij het beestje heel en al op. En 't muizenvleesch smaakte haar zóó lekker dat zij, van toen af, geregeld jacht op de muizen is gaan maken. En al de katten doen 't nog.

CCCX. Waarom de haas een gespleten lip heeft[aant.]

Eens werd een haas door een jager achtervolgd en hij liep haver abaver door koorngras en klaver en als hij reeds lang buiten schot was liep hij nog.

En daar opeens stond hij vóór een gracht. Hij moest toen wel stilhouden en dat deed hij ook. Maar zie, een puit, die op den oever in het gras zat en danig verschoot van het gedraaf van den haas, wierp zich hals-over-kop in 't water, niet wetende wat er gaande was.

En de haas aan 't lachen, toen hij zulks zag.

- Er zijn in de wereld dan nog grootere bangeriken dan ik!

En de haas lachte maar voort, hij lachte zóó hard dat zijn lip er van scheurde.

CCCXI. De vos bij den beenhouwer[aant.]

De vos kwam op zijn sokken in het huis van den beenhouwer geslopen. Hij rook er wat, namelijk een pas-gebraden hamelenbout, die daar geurend op tafel stond. In één wip zat hij er bij en begon te smullen, zooveel hij maar smullen kon.

Toen kwam de beenhouwer den hamelenbout halen. Hij verschoot niet weinig wanneer hij den vos daar zitten zag.

- Deugniet, nu ontsnapt ge mij niet! riep hij. Lees maar een schietgebedeken voor uw ziel en zaligheid. Hij pakte een kapmes en zóó plaatste hij zich in het deurgat.

De vos zocht te ontsnappen, maar nergens vond hij er kans toe. Toen zag hij den hoogen hoed van den beenhouwer op een stoel liggen.

- Lap, zei de vos, en hij sloeg met zijn poot den hoogen hoed zoo geweldig ten gronde, dat hij tusschen de beenen van den beenhouwer rolde.

- Gij, domme beest, sakkerde de beenhouwer en boog zich neer, om zijn hoed met twee handen te grijpen.

- Salut! zei de vos, en over den rug van den beenhouwer sprong hij de deur uit.

CCCXII. De gaai en de haan[aant.]

De gaai ging ne keer op wandel met den hane, en ze spraken tegen malkaar van 't een en 't ander, en van 't hooge en verre vliegen en al. 't En duurde geenen tijd of ze kregen honger van de frissche lucht, maar ze kwamen juiste op eene plekke waar dat er een handvol koorn verstrooid lag. Zoo zijlder al seffens aan 't piekken en aan 't kezen en aan 't slikken. Als 't half op was, zegt alzoo den hane tegen den gaai:

- 'k Moet ik bekennen dat gij een kundige en snelle vlieger zijt, en dat loopt bovendien in den mond, maar, al gelijk, 'k zou wel durven tegen jou vliegen om 't zeerste.
- Ge 'n doet toch zeker? zei de gaai.
- 'k Doe zei den hane.
- Om al dat er hier nog te eten ligt, zei de gaai.
- 't Is gedaan, zei den hane.

A sa! Een... twee... drie... En den hane sloeg zijn vlerken, dat 't kletterde en schouwe gaf. Ja, maar de gaai was al voren en weg en vloog alsan een halve ure verre zonder ommekijken. Binst dien middelen tijd, den hane, die ter plaatse was blijven staan, at het al op, tot het laatste graantje.

Verwaande preutschheid is zoo bedriegelijk als helder ijs.

CCCXIII. De leeuw, de ezel en de vos[aant.]

De leeuw, de ezel en de vos hadden samen een schaap gevangen en zij zouden 't verdeelen. De ezel werd gelast de paarten te maken en hij deed dat eerlijk, naar zijn meening: ieder een gelijk deel van 't vleesch en ieder een gelijk deel van de beenderen.

Wanneer de leeuw dat zag, werd hij woedend.

- Is dat deelen? riep hij uit. En hij gaf daarop den ezel een slag, dat hij in vollen dag zooveel sterren zag als er 's avonds in de lucht staan.

- Gij zult de paarten maken, zei hij daarop tot den vos. Wij doen 't nu onder ons twee.

En de vos deelde daarop. Hij lei al het vleesch bijeen en zei tot den leeuw:

- Dat is voor u.

Daarop maakte hij ook een paart van de beenderen en zei:

- En dit is voor mij.

- Dat is nu eerlijk gedeeld, zei de leeuw daarop. Wie heeft u dat geleerd?

- 't Lot van den ezel, zei de vos.

CCCXIV. 't Slim Reintje[aant.]

Reintje zijn buik sloeg parapluie van den honger. Hij sloop de bakkerij binnen. 't Rook er lekker, want een vette gans stond er in den oven te braden.

Reintje wachtte er niet op en sprong den oven in. Wanneer hij zich klaar maakte om de gans binnen te spelen, kwam de bakker aangeloopen, alsof hij lont geroken had.

- Leelijke ruiver, nu heb ik u beet. Uit mijn handen zult ge niet geraken.

Reintje dacht:

- Ik ben er aan!

Maar hij speelde slim, sprong even naar achter den oven in en riep:

- Gelukkig, dat er nog een opening langs achter is!

En de bakker dacht dat het waar was. Hij spoedde zich naar den achterkant van den oven... En de vos was langs voren weg met de gans...

CCCXV. De klamper en de kleine vogeltjes[aant.]

's Avonds laat is de klamper altijd op vlucht. Hij gaat niet eerder slapen vooraleer hij twee kleine vogeltjes heeft gevangen. Hij doet ze echter geen kwaad. Hij houdt ze alleen in zijn klauwen tot de morgen komt, een in elke klauw. 't Is om zijn klauwen te verwarmen binst den langen nacht.

En uit dankbaarheid laat hij ze 's morgens weer vliegen.

CCCXVI. Waarom de katten zich schoon maken na het eten[aant.]

Er was eens een kat en die had een vogeltje gevangen, een klein en aardig sijsje. Ze maakte zich gereed het met ‘hood en poot’ binnen te spelen.

't Sijsje, dat uitgeslapen was, zei:

- Keizers kat hare nicht wascht zich altijd de pootjes eer ze begint te eten.

Fier en hooveerdig was die kat, gelijk alle katten, en ze wilde doen gelijk Keizers kat hare nicht en ze liet het sijsje los en begon zich de pootjes te likken.

't Sijsje vloog er sjilpend vandoor.

Nu zijn de katten slimmer geworden, ze likken zich alleen de pootjes en wasschen zich 't snuitje af, wanneer ze de vogeltjes hebben binnengespeeld.

CCCXVII. Waarom de beer een korten staart heeft[aant.]

Eens, toen 't winter was en 't steenen dik vroor, was de beer zeer hongerig. Hij kwam den vos tegen, die zich te goed had gedaan aan een grooten snoek en zich nog den baard aflikte. De vos zag subiet wat er met den beer gaande was en, nog ééns zooveel smakkend en likkend, zei hij konsjuus:

- Ik heb daar een snoeksken binnengespeeld, dat naar nog smaakt. Had ik maar meer tijd, ik zou op vischvangst gebleven zijn. Men kan in dezen tijd zooveel visch vangen als men maar wil.

- Zeg mij dan maar hoe en waar, zei de beer, want ik heb niets om mij onder de tanden te steken.

- Kom dan maar mee, ik zal 't u eens wijzen. Maar 't voor u houden, hoor, of ik zeg u niets meer.

Ze trokken op en na een tijd gegaan te hebben kwamen ze aan de vaart, die toegevroren lag, maar een schipper had er juist een gat gekapt om water te putten.

- Hier is het te doen, zei de vos. Ge zet u daar maar neer en laat uw staart in 't water hangen. De visschen komen er op af en ze klampen er zich aan vast. Met tientallen en nog veel meer kunt ge ze dan, seffens daarna, boventrekken. Ge moet maar wat geduld hebben, niet al te haastig zijn, want anders is 't al verloren gefloten. Ik zal u wel zeggen, wanneer ge u opheffen moet. Zit maar neer. Ondertusschen loop ik weg en weer over 't ijs, om de visschen naar hier te jagen.

De beer deed gelijk de vos gezegd had, terwijl deze laatste al links en rechts en langs alle kanten

over 't ijs liep, meer om zich wat warmte in 't lijf te jagen, dan om de visschen naar 't gat te doen zwemmen.

Na enkelen tijd over en weer geloopen te hebben, vroeg de vos aan den beer:

- Voelt ge er de visschen nog niet aanhangen?

De beer wiggelde eens met zijnen staart en hief zich eens lichtekens op.

- Me dunkt wel van ja; in ieder geval begint hij al zwaar te wegen, zei de beer, die niet begreep dat zijn staart aan 't vastvriezen was.

- Voorzichtig dan, niet al te haastig, zei de vos alweer. Liever wat langer gewacht, dan u te gauw opgetrokken. De vangst zal er zooveel te beter om zijn. Ge zult nu wel de zaak zelf kunnen klaar spinnen, want ik moet weg.

's Anderendaags trok de vos naar den beer, om te vernemen hoe de vangst was afgeloopen. Na lang zoeken vond hij hem eindelijk in een verlaten spelonk.

- Welnu, kozijn? Hoe is het met de vangst geweest?

- Wel, vos, als ik dacht dat de tijd gekomen was om mij op te lichten, wilde ik het doen. Maar 't ging niet. Ik kon mij niet verroeren, zooveel visch hing er aan. Ik trok toen uit al mijn macht, want ik voelde wel dat het noodig was. En zie, mijn staart heb ik er bij ingeschoten. Ik heb toch geen geluk in de wereld!

- Ja maar, beerke, 't is uw gulzigheid weer die u in den druk heeft gebracht. Ge kunt u ook nooit met weinig tevreden stellen. Gij moet altijd alles hebben.

CCCXVIII. De bie en de spinnekop[aant.]

Eens zei de spinnekop tot de bie:

- Is me dat een leven, het uwe! Slaven en sloven van den morgen tot den avond, ver van huis en kluis, en nooit rust of vrede kennen? En waarom? Om wat honig bijeen te rapen, honig, die de menschen u nog ontstelen. Doe gelijk ik: zoek uw eten thuis.

- 't Is waar, zei de bie, ik heb het moeilijk, maar ik doe niemand kwaad. Dat is mijn troost! Maar gij, die 't zoo gemakkelijk hebt, wat al moorden hebt gij op uw geweten!

CCCXIX. De verlamde steur[aant.]

Een visscher vischte op de Schelde. 't Was arme tijd voor hem en de zijnen. In dagen had hij niets meer gevangen, en, toen het avond werd, vreesde hij weer met een leege mand naar huis te moeten keeren. Een laatste maal trok hij zijn net op. Het woog zóó zwaar, dat hij al zijn macht noodig had om het op te halen. Eindelijk, toen het boven 't water hing, zag hij er een steur in liggen, een steur zóó groot, dat hij er nog nooit zóó 'n grooten had gezien. Hij trok het net nog wat hooger, om den steur te pakken, maar daar wipte de visch zich terug in het water. De visscher stond verslagen. Een goede ingeving overviel hem. Hij las een gebedeken tot de heilige Amalberga, opdat zij hem en zijn arm gezin niet van honger zou laten omkomen.

En toen kwam de groote steur terug boven water en dreef, alsof hij geen vinnen meer had, in de richting van den visscher, die hem zonder moeite kon pakken.

CCCXX. De koning van de kikvorschen[aant.]

De vorschen hadden geenen koning en ze hadden er zoo graag een gewild. En zij zonden een hunner naar God den Heer, om hem een koning te vragen.

God den Heer luisterde maar met een half oor naar die bede en, om toch den schijn te hebben van iets te doen, nam hij een balk en gooide hem uit al zijn macht in den vorschenpoel. 't Gaf een klits-klets-klorium en 't water schuimde omhoog tot aan Onzen Lieven Vrouwentoren.

Nu, de vorschen geloofden dat die balk hun koning was.

Zij waren er bang van. Ze dierven hem haast niet nader komen en zagen er heen met vrees en vaar. Maar langzamerhand verminderde die vrees. Een koning, die nooit liet gevoelen dat hij koning was, was geen koning en 't duurde niet lang of de vorschen sprongen al kwakend op en af den drijvenden balk.

- Neen, dat was geen koning!

En zij gingen terug naar Onzen Lieven Heer en zij eischten een koning, een echten koning, waarnaar zij altijd met bangheid zouden opkijken, een koning die zou laten voelen dat hij hun koning was.

- Als g' het zoo bedoelt, zal ik u een koning geven die u regeeren zal volgens zijn wet.

En God zond hun den ooievaar. De vorschen maken nu voortdurend kennis met zijn koningswet.

CCCXXI. De herkomst van het Onze Lieve Vrouwbeestje[aant.]

Als Adam en Eva uit het Paradijs verjaagd waren en op de aarde aanlandden, zat er een klein beestje op de bladeren, waarmede Eva hare naaktheid had bedekt. Dat beestje was het Ons Lieve Vrouwbeestje.

Het is het eenige beestje uit het Paradijs, dat op de wereld gekomen is.

CCCXXII. Waarom de leeuwerik een schijnheiligaard is[aant.]

Als de leeuwerik opwaarts vliegt is het al goed- en braafheid wat er aan is. Dan zingt hij:

> ‘Lieve Heer, Lieve Heer,
> Laat mij in uwen hemel komen!
> Ik zal nooit van m'n leven meer vloeken!’

En omdat Onze Heer niet onmiddellijk de hemelpoort voor hem wagenwijd openzet, schiet hij daarop in furie en vloekend vliegt hij terug naar de aarde:

> ‘Sakkerdju, Sakkerdju!’

CCCXXIII. Waarom de dieren niet meer spreken[aant.]

Toen Noë al de dieren gekoppeld in zijn ark had gebracht, ontstond er voortdurend ruzie en eens zelfs een soort van opstand onder al dat volkje. 't Ging op 't laatst zelfs zoo ver, dat enkele onder hen beraadslaagden om Noë en zijn huisgenooten om het leven te brengen. Ons Heer kon echter dat schelmstuk nog verijdelen, door de dieren de spraak te ontnemen.

En Ons Heer heeft hun de spraak niet meer weergegeven.

CCCXXIV. Waarom de os zoo langzaam gaat[aant.]

In den tijd dat de beesten spraken was de os even vlug en vurig als het paard. Maar 't begon hem te verdrieten, dat hij dag voor dag ingespannen werd en van den morgen tot den avond zware lasten moest voort trekken. Hij ging op zekeren dag Onzen Lieven Heer vinden en vroeg hem heel brutaal of dat levent je van slaven en wroeten voor hem nog lang zou voortduren.

Ons Heer was slechtgezind om de vraag, die hem zoo brutaal gesteld werd.

- Eeuwig en altijd zal het duren, antwoordde hij en zette zijn werk voort.

- Dan weet ik wat er mij te doen staat, zei de os en hij trok terug naar de aarde.

Sindsdien spoedt de os zich niet meer. Men mag er met de zweep opzitten of niet, 't is altijd met eenzelfden welgemeten stap dat hij voorwaarts gaat, niet trager, niet zeerder, een stap van: kom ik er vandaag niet, dan kom ik er morgen.

CCCXXV. Waarom de varkens haast geen haar hebben[aant.]

God verkoos eens het lam tusschen al de dieren van de wereld en de duivel, die in alles God na-aapte, koos het varken.

En daar de duivel zag dat God het lam liet scheren, schoor hij ook het varken. Maar waar de wollige haren van het lam altijd-aan bij groeiden, groeide het afgeschoren varkenshaar niet weerom.

En nu weet ge waarom de varkens schier geen haar meer hebben.

CCCXXVI. Waarom de leeuwerik nooit rust[aant.]

Na veel alteraties te hebben uitgestaan, gelukte het aan de heilige familie, op hare vlucht naar Egypte, even wat uit te rusten in 't lommer van een palmboom.

En terwijl ze daar zaten, de heilige maagd met het kindeken en Jozef er nevens, graasde de ezel wat verder.

En toen vloog boven hun hoofd een leeuwerik in de lucht, kwetterend en schetterend. 't Was een geschuifel, niet om uit te staan.

De heilige maagd kon 't niet langer uithouden en schreide:

- Terwijl ik in verdriet zit neergedrukt, schuifelt gij blij, alsof er niets dan vreugd op de wereld ware! Schuifel maar voort, zoo luid en zoo lang ge wilt, maar rust op een boomke of in het lommer zult ge nooit meer kennen.

En let er eens op, gij zult geen leeuwerik op een boomtak of in 't lommer zien zitten en altijd-aan is hij aan 't kwetteren!

CCCXXVII. Waarom de muilezel niet voortteelt[aant.]

Als Noë zag dat de tijd gekomen was om de dieren uit te laten, zette hij de groote poort van de ark open. Allemaal te gelijk spoedden ze zich naar buiten en, op zeker oogenblik, ging het er erg toe. 't Was er dan zoo'n gewoel en gedrang dat Noë er moest tusschenkomen, om ongelukken te vermijden. En toen zag Noë dat de muilezel, zonder reden, de hazin een stamp op den buik gaf, zoodat zij een tijdlang als morsdood op den grond bleef liggen.

Noë schoot daarop in heftige woede.

- Omdat gij 't nageslacht van de hazen in gevaar hebt gebracht, sprak hij, zult gij zelf nooit eenig nageslacht hebben.

CCCXXVIII. Waarom honden en katten vijanden zijn[aant.]

Een vrouwken was gestorven en nam haar hond mede naar den hemel. Sinte Pieter wist echter niet wat doen: mocht hij beesten, die niet gestorven waren, in den hemel aannemen of niet? Gestorven beesten, dat ging nog... Er was daar onlangs nog een gestorven vrouw met een doode kat toegelaten geworden. Voor alle zekerheid ging hij zijn meester raadplegen.

't Duurde een tijd vooraleer hij bescheid bracht. Ondertusschen was de eenige kat die in den hemel zat, tot aan de poort gekomen, om er wat nieuws van de wereld te vernemen. Zoodra de hond die kat zag, vloog hij er op en, in een ommezien, was het er een gevecht van alle duivels. Sinte Pieter kwam op het lawijd toegeloopen, sakkerde gelijk een oude gendarm en pakte hond en kat bij hunnen pels en zwierde ze aan de deur.

- Zulke gasten begeer ik in den hemel niet! riep hij.

De katten beweren nu, dat het de schuld van de honden is dat zij niet meer in den hemel mogen komen. En de honden steken de schuld op de katten. En daarom zijn zij zulke groote vijanden.

CCCXXIX. Hoe de aap in de wereld is gekomen[aant.]

Jezus was met Sint Pieter heel den dag op de baan geweest. Zij waren erg moe en blijde eindelijk een dorp in de verte te zien. Zij spoedden zich sneller voort en zie, gelijk zij 't dorp al dichter naderden, haalden zij een oud meetje in, dat al deed wat het kon om hen maar bij te houden.

In het dorp vonden zij alle drie slapens bij een smid, die ook herberg en logist hield.

Sint Pieter, die altijd medelijdend was, bezag nu eens goed in 't licht het oude meetje, en daar zij zoo oud en leelijk was, zei hij aan Jezus:

- Meester, ge moest voor de sukkel eens iets doen. 't Is geen menschgewijs meer. Ze heeft toch met ons een gedeelte van den weg afgelegd en een woord van U kan zooveel.

Jezus, die reeds verder zag dan Sint Pieter, zei:

- Dat zal ik doen, Pieter. Gij zult tevreden zijn. En Jezus vroeg aan 't meetje of zij eens even met hem in de smidse wilde gaan, dat hij dan van haar een nieuwe zou gemaakt hebben, een van driemaal zeven.

En 't meetje volgde Jezus in de smidse. Jezus nam haar vast, lei haar in 't smidsvuur en daarna op het aambeeld en zie, met enkele slagen hier en daar was 't mensch veranderd: zij leek nu een pronte vrouw gelijk men er maar weinige ontmoet.

De smid, die alles in stilte had afgeloerd, lei met de gauwte een nieuw vuur aan in de smidse en, terwijl Jezus en Sint Pieter met de andere gasten aan 't avondmaal zaten, ging hij zijn vrouw halen, die ook niet

meer van de jongste leek en veel ziekelijk was in den laatsten tijd.

- Die van daar straks zal niet weinig verschieten, als hij ziet dat ik dat even goed kan lappen.

Hij deed met zijn vrouw wat hij Jezus met het meetje had zien doen; maar, toen hij begon te hameren, bleek het wat anders. Zijn vrouw begon te schreeuwen als een speenvarken en er kwam maar geen eind aan haar deerlijk gehuil. Al de gasten kwamen in de smidse geloopen, Jezus eerst van al.

- Smid, smid, waar zijn uw gedachten? zei Jezus. Ziet gij niet, dat 't mensch schier heel en al verbrand is en, wat er niet aan verbrand is, is al scheef en krom geslagen. Kom, geef mij uw hamer, ik zal trachten te redden wat er nog te redden is.

- Als 't u belieft, meester, zei de smid.

En Jezus verbeterde zooveel mogelijk wat de smid miskeuterd had. Maar veel goeds kwam er niet meer van terecht. 't Bleek ten slotte nog een levend wezen wat er overschoot van het wijf van den smid, maar het was een aap geworden, de eerste aap die op de wereld kwam.

't Was 't eenige wat er nog van gemaakt kon worden. En de smid mocht al blij zijn!

CCCXXX. Waarom de geit haar staartje naar omhoog staat[aant.]

Toen Ons Heer al 't geschapene een laatsten toets aan 't geven was, opdat het allemaal flink voor den dag zou komen, was de geit uit zijn nabijheid niet weg te slaan. Zette hij hier of daar al iets recht, dat scheef of krom stond, lei hij een plooi links of rechts, zette hij van onder of van boven een diepere kleur of een lichtere tint, maakte hij een pels al wat ruimer of liet hij hem beter passen, de geit was er bij.

De Schepper had haar al meermalen gezegd dat zij wat op zij moest gaan staan, dat zij hem in den weg stond, maar 't was al vergeefsche moeite.

Toen werd Ons Heer ongeduldig en hij zei:

- Daar zult ge staan en blijven staan!

En met die woorden pakte hij de geit bij de horens en den staart, hief haar op en plaatste haar twee meter achteruit.

En in 't heffen trok hij het staartje van de geit naar omhoog en zóó is het blijven staan.

CCCXXXI. Waarom honden en katten vijanden zijn (*Variante.*)[aant.]

Honden en katten zijn eeuwige vijanden. Ik zal u vertellen hoe dat gekomen is.

Als Ons Heer ze geschapen had, gaf hij ze ten geschenke aan de menschen. Zij werden de beste vrienden van de menschen, waarvan zij beide gelijke rechten kregen. Dat was zóó, en zóó zou het gebleven zijn, indien eensklaps de katten niet het recht opgeëischt hadden alleen aan den haard te zitten. De honden kwamen daartegen op, want zij wilden meteen ook alleen en uitsluitend van dat recht genieten. Ten einde raad, en om het geschil op te lossen, zouden ze te zamen Ons Heer gaan vinden, en deze, rekening houdend van wat de een en de ander voor de menschen deden, besloot dat de honden binst den dag en de katten binst den nacht aan den menschelijken haard zouden mogen plaats nemen. Zoo, de kerk in 't midden van het dorp houdend, dacht ons Heer voortaan alle verdere betwisting te voorkomen. En ten teeken van waarheid, bevestigde hij zulks op een perkament, eigenhandig geteekend en gezegeld. En de honden kregen het kostelijk stuk ter bewaring mee.

Dat was nu goed en wel. De gestelde regel werd een tijdlang gevolgd, maar de katten vergaten al gauw de overeenkomst en, met het doel meester te spelen over de honden, namen zij al de goede plaatskens in aan den haard, zoowel bij dag als bij nacht. Alle dagen was het er bovenarms op en, daar het zóó

niet kon blijven duren, stelden de honden voor opnieuw ons Heer in den hemel te gaan vinden.

Zoo gezegd, zoo gedaan. Zij werden binnengelaten door Sinte Pieter, die ze in zijn wachtkamer een plaatsken gaf, tot Ons Heer hen op hun beurt ontvangen zou. Daar zaten ze nu elkander te bezien met nijdige oogen, de eenen links en de anderen rechts. En daar Ons Heer hen nogal wat liet wachten, begonnen zij over hun geschil te redekavelen. De katten wilden maar altijd gelijk hebben. En een der honden, die het perkament droeg, wilde hen eens voor goed 't bewijs vóór de oogen leggen. Maar daar was een rosse kater die toegesprongen kwam, het perkament uit zijn handen trok en het, in een ommezien, in duizend stukskens verscheurde.

En, zooals ge wel denken kunt, al de honden vlogen op dien rossen kater. De andere katten bleven daar niet staan op zien en ze hielpen hun kameraad, zoodat er een algemeene vechtpartij ontstond. Daarop kwam Sinte Pieter met zijn bezem toegesprongen en hij veegde al dat volkje de deur uit.

- Buiten, buiten! riep hij. Voor altijd en eeuwig buiten!

Sindsdien hebben de honden een eeuwigen haat aan de katten gezworen.

CCCXXXII. Waarom de katten na het eten met het lijf schudden[aant.]

De ratten en muizen staken eens de koppen bijeen, om zich voor eeuwig te vrijwaren van de katten, die maar altijd-aan onvoorziens en onverwachts hen op het lijf kwamen gesprongen. Zij beraadslaagden en besloten een bel in het eten van de kat te doen.

Zoo gezegd, zoo gedaan. De kat at het eten op en de bel er bij. Nu hoorde men ze altijd van ver aankomen. Zoo konden ratten en muizen zich bijtijds uit de voeten maken.

Sindsdien snuffelt en hersnuffelt de kat aan al het eten dat haar voorgeschoteld wordt. En daarmede is zij dan nog niet tevreden. Eens dat zij het eten heeft binnengespeeld, schudt zij nog 'ne keer met het lijf, om zeker te zijn dat zij ditmaal geen bel heeft ingeslikt.

CCCXXXIII. Waarom het paard vraatzuchtig is en de ezel niet[aant.]

Jezus had een langen tocht gemaakt. Hij was moe en afgemat. Aan rusten viel niet te denken, want vóór den avond moest hij nog in Jeruzalem zijn. Toen zag hij een kloek paard grazen in een wei en hij vroeg of het hem naar de stad wilde brengen.

- Ik kan niet. Ik heb veel te grooten honger. Eerst moet ik eten en daarna zal ik zien.

- Vraatzuchtig en zonder hart zijt ge, zei Jezus. Ge zult eten en blijven eten, maar nooit of van uw leven zult ge verzadigd zijn.

Jezus ging verder. Langs den weg stond een magere ezel, met rammelende ribben; nu en dan trok hij wat armtierig gras af, om zijn honger te stillen.

Jezus deed hem dezelfde vraag als aan het paard, en de ezel was onmiddellijk bereid hem naar Jeruzalem te brengen.

- U zal ik beloonen, sprak Jezus toen, 't minste voedsel zal uwen honger stillen. Zelfs de waardelooze distel zal u smaken als klokspijs!

CCCXXXIV. Hoe de beer geschapen werd[aant.]

Jezus en Sinte Pieter kwamen op een avond laat op een afgelegen dorp en zochten er een onderkomen. Dat vonden zij nu wel, maar, daar het eten schaars was, konden zij nergens een avondmaal krijgen.

- Er woont hier wel iemand die rijk is en voorraad in overvloed in huis heeft, zei de arme vrouw, bij wie zij mochten vernachten, maar hij is toch zoo gierig, dat ik niet weet of gij bij hem zult terecht komen.

- Waarom niet? zei Sinte Pieter, die altijd goed betrouwen had in de menschen.

- Probeeren gaat mee. We zullen zien, zei Jezus.

En zij belden aan bij den ouden vrek. Maar bidden of smeeken hielp niet.

- Ik zou ver komen, zei de gierigaard, indien ik mijn voorraad aan arme schooiers moest uitdeelen.

- Leelijke beer, zei Jezus en hij trok op, gevolgd door Sinte Pieter.

Toen zij een eind gegaan hadden, keek Sinte Pieter eens even naar Jezus en, daar deze niets zei of niets deed, schuddebolde hij.

- Meester, waagde hij eindelijk, ik had toch gedacht, dat ge dien vrek zijn verdiende straf zoudt gegeven hebben.

- Hoezoo, heeft hij ze niet gekregen? Kijk maar eens om, Pieter.

En Sinte Pieter keek eens om en hij zag den gierigaard, die in de gedaante van een beer in 't gat van zijn deur stond.

CCCXXXV. Hoe het gekomen is dat de hazen een korten staart hebben[aant.]

Twee hazen liepen eens om ter hardst over een bevroren rivier. De eerste liep zoo geweldig, dat hij uitschoof en den kop instuikte. De tweede zette zich al kermend bij het lijk van zijn vriend, niet begrijpend hoe deze aan zijn dood kon gekomen zijn.

Eensklaps vroeg hij aan het ijs:

- IJs, zijt gij sterk en is er iemand sterker dan gij?
- Ik ben sterk, ja, maar de zon is sterker; zij doet mij smelten.
- Zon, gij die sterker zijt dan het ijs, is er iemand sterker dan gij?
- De wolk, want die belet mij op de aarde te schijnen.
- Wolk, gij die sterker zijt dan de zon, is er iemand sterker dan gij?
- De berg, want die belet mij verder te drijven.
- Berg, gij die sterker zijt dan de wolk, is er iemand sterker dan gij?
- Het water, want het ondermijnt mij en bewerkt mijn dood.
- Water, gij die sterker zijt dan de berg, is er iemand sterker dan gij?
- God alleen is sterk, antwoordde het water.

De haas wendde zich tot God en riep:

- God, is het waar dat gij de sterkste zijt?

God schoot in gramschap bij het hooren van die vraag. Hij nam de schalie waarop Sinte Pieter zijn dagelijksche rekening aan 't maken was en wierp ze naar beneden, naar den haas... En zie, de haas zijn staart was af, heel en al af. En zijn nageslacht heeft er dat staartje bij ingeschoten.

CCCXXXVI. Waarom de vleermuizen nog in de grondverf staan[aant.]

Toen al wat vliegt en vleugels heeft geschapen was, zei Ons Heer aan alleman, dat hij ze 's anderdaags zou kleuren geven. En tot dan toe mochten zij niet naar de aarde.

De vleermuis echter luisterde niet naar dat bevel. Zij trok 's namiddags reeds op, om eens te gaan zien hoe het er uit zag op de wereld. Zij vloog en vloog zoo wijd en zoo ver, tot ze, eindelijk, in de nabijheid van de zon was en heel en al verschroeide. En daarbij werd zij onpasselijk van de hitte en, wat erger was, bijkans stekeblind. Zij wilde weerkeeren, maar dat was nu een andere kwestie. Hoe zij haar uiterste best deed, zij kon haar weg maar niet vinden. Als zij, eindelijk, al zwijmelend en tenden adem, terug tot Ons Heer kwam, had deze zijn laatste verven gebruikt voor het distelvinkje.

Zoo komt het dat de vleermuis haar grondverf heeft behouden en bovendien nog met ros verbrand duvelkenshaar en half-blind op de wereld moet blijven rondvliegen.

CCCXXXVII. Waarom de katten jacht maken op ratten en muizen aant.

Onze Lieve Heer ging een wandelingske doen en ontmoette een kat, zoo mager als een graat. De dood van Yper had er niets aan.

- Maar, Poesken toch, wat is er met u gaande? Zijt gij ziek of zijt ge zuchtig?

- Wie zou 't niet zijn, als de dagen, die voorbijgaan, elkaar gelijken en honger altijd troef is. Gij, meester, hebt mij alleen 't recht gegeven jacht te maken op de vogels en op al wat vliegt. Zie maar hoe vet ik ben! Die beestjes zijn zóó sluw. Niet zoo gauw hebben ze mij gezien, of ze zijn weg. En ze worden nog slimmer met den dag. 't Is een waar mirakel als ik er eens een vangen kan.

En terwijl 't poesken haar klachten aan 't doen was, ging daar een rat voorbij, dik en vet en hooveerdig, als alle menschen, die in een warmen nest zitten. Denkt maar eens, zelfs aan Ons Heer zei ze geen goeden dag.

Ons Heer keek ze even na.

- Zoo'n hooveerdigheid loopt toch de spuigaten uit, zei hij. De menschen klagen daarbij steenen uit den grond over dat volkje. 't Vermenigvuldigt zich dat er 't eind aan verloren is. Zij dringen in al de woningen en spelen er heer en meester. Zij stelen en rooven er alles wat ze krijgen kunnen en wat ze niet kunnen opeten verdestruweeren en vernielen zij. Ik vind het hoog tijd daaraan perk en paal te stellen. Van nu af zult gij, poes, de ratten en muizen en 't ander volkje van hetzelfde slag mogen vangen, alom waar gij het aantreffen zult.

Het poesken ging dankbaar vandaan.

Zoo is 't gekomen dat de katten voortdurend jacht maken op de ratten en de muizen.

CCCXXXVIII. Waarom de hazen een kort staartje hebben (*Variante*.)

aant.

Toen Noë en zijn volk reeds lange dagen in de ark hadden rondgezwalpt, kwam de duivel hen tempteeren Af en toe boorde hij gaatjes in de ark om al 't geschapene ineens te doen verdrinken.

Maar Noë had zich op alles voorbereid, ook op de listen van den duivel. Kalfaatwerk met hoopen had hij daar liggen, en altijd kon hij 't geboorde gat onmiddellijk stoppen.

De duivel verloor er den moed niet bij, want hij dacht:

- Ook aan 't werk geraakt een eind.

En inderdaad 't werk geraakte weldra op en de duivel boorde maar voort.

En daar op eens wist Noë niet wat aanvangen om een pas gemaakt gat te stoppen. De duivel lachte reeds. Maar Noë zag den haas daar in zijn onmiddellijke nabijheid. Snel nam hij zijn lierenaar, sneed 't beestje den staart af en, rap, rap, kalfaatte hij er de opening mede dicht.

De duivel vloekte. Hij begreep niet wat voor werk Noë daar gebruikte en zag alleen dat het dichtte men kan niet meer.

- Als gij zoo'n kalfaatwerk in voorraad hebt moet ik het opgeven, zei hij.

En met een verveerlijken vloek was hij weg.

CCCXXXIX. Waarom de ezel een kruis op den rug draagt[aant.]

Toen Herodes de kindermoord had bevolen, daalde een engel uit den Hemel en die sprak tot Jozef:

- Vlucht onmiddellijk met Maria en het kindeken Jezus naar Egypte. Spoed u, want geen oogenblik hebt gij te verliezen.

Jozef gehoorzaamde.

Hij haalde den ezel uit den stal, plaatste Maria met het goddelijk kindeken er op en zóó trokken zij heen door de woestijn naar Egypte, om aan de laffe moordenaars te ontkomen.

Als herinnering aan die vlucht, heeft de ezel van ons Heer een kruis op den rug gekregen.

CCCXL. Waarom de ezel lange ooren heeft[aant.]

Ons Heer had namen gegeven aan al de beesten die hij geschapen had. Op een vastgestelden dag moesten ze allemaal eens weerkeeren, om hem te laten hooren dat ze hun naam onthouden hadden.

Ons Heer wreef zich reeds vergenoegd in de handen, want al de beesten, die voor hem verschenen waren, kenden hun namen nog. Slechts enkele stonden er nog te wachten.

Toen verscheen er een beest en 't zei dat het zijn naam niet meer wist. Zulks ontstemde Ons Heer.

- Gij, zei hij, zijt wel een goed beest; dat weet ik door den aard en het hart dat ik u geschonken heb. Slim echter zijt gij niet. Daarvan brengt gij mij het bewijs. Welnu, ezel heet gij en ezel zult gij blijven heeten.

En, terwijl hij die woorden sprak, nam Ons Heer de twee ooren van den ezel in zijn handen. En zie, meteen werden ze wel eens zoo lang.

CCCXLI. De vos en de haas[aant.]

De vos en de haas hadden eens ruzie; en van ruzie kwam het tot vechten.

Alvorens aan slag te gaan, kwamen zij echter overeen, dat, wie het onderspit zou delven, er zijn staart bij inschieten moest.

Ze vochten daarop gewonnen verloren. 't Was de vos die 't won en de haas die 't verloor. De haas moest zijn staart afstaan.

De haas was aan 't napeinzen hoe dat men de afzetting zou doen.

- Peins er maar niet langer over na, zei de vos. Wie den staart heeft, heeft den kop.

En met die woorden sloeg hij den haas dood.

CCCXLII. De vos en de haan[aant.]

De vos had zoo'n grooten honger dat hij zich in 't midden van den dag op een boerderij waagde. En daar stond hij opeens vóór den haan.

- O! haantje-lief, wat zijt gij toch schoon! zei hij. Een zoo schoon beest moet ook een schoone stem hebben. Laat eens hooren.

En de haan kraaide.

- Ja, het is een schoon gezang, maar ik zou nu willen weten of gij even schoon kunt zingen met uw oogen toe.

De haan deed zijn oogen toe en wilde kraaien.

- Knap, zei de vos, greep den haan vast en liep er mee naar 't bosch. Onderwegen zei hij nog:

- Ongelukkige, die de oogen toenijpt als gij ze gebruiken moet.

Nu wilde het toeval dat de boer alles gezien had en, snel als de wind, zat hij den vos met den riek op de hielen.

- Zeg algauw dat ge mij gevens-gevens gekregen hebt, zei de haan, anders vrees ik het ergste voor u.

- Boer, ik heb het haantje gevens-gevens gekregen, riep de vos.

En bij 't spreken van die woorden liet hij den haan even los en deze maakte zich al gauw uit de voeten, terwijl hij riep:

- Dommerik, die spreekt als gij zwijgen moet!

CCCXLIII. De wolf en de vos[aant.]

Een hongerige wolf bekloeg zich bij den slimmen vos.

- Honger lijden is erg, antwoordde de vos, en dat heeft niemand verdiend. Kom met mij mee, ik weet een schoonen kaas zitten op gindsche hoeve. De boer heeft hem in zijn bornput weggestoken, maar dat is niets. Hij ligt maar even onder water. Als wij 't een weinig opslabberen zijn we er aan.

De wolf liep met den vos naar de hoeve. De maan, die hoog in de lucht hing, lag in den bornput weerkaatst en zij leek, dààr in 't water, een dikke, vette kaas.

- Ik zal mij eens even langs den ketting naar beneden laten glijden en slabber dan zooveel water op als ik maar kan. Daarna komt gij aan de beurt.

De vos deed een tijdlang of hij slabberde, kroop dan naar boven en zei:

- Wolf, nu is 't uw beurt.

En de wolf naar beneden en aan 't slabberen!

Op 't laatst kon hij schier niet meer!

- Zou 't nog lang duren, Rein?

De slimme vos hoorde dat de wolf bijna onpasselijk was van 't vele slabberen en vermoedde wel, dat hij daar zoo dik als een ton aan den ketting moest hangen. Hij liet daarop een emmer rinkelend in den put vallen en 't klonk zoo verveerlijk dat, niet wetende wat er gaande was, de boer en zijn knechts kwamen toegeschoten.

- Vriend wolf, riep de vos toen, als gij aan uw vel houdt, maak dat ge weg komt.

CCCXLIV. De hongerige vos en de zeven lompe geitjes[aant.]

Een hongerige vos zag eens, toen hij huiswaarts ging, zeven jonge geitjes spelen in een wei. Likkebaardend hield hij z' in 't oog. Toen ze met spelen gedaan hadden en terug naar hun moeder trokken, lei de vos zich neer te midden van de laan, langs waar ze komen zouden en deed permentelijk of hij dood was.

Zoodra de geitjes daar hun grootsten vijand roerloos zagen liggen, begonnen ze van plezier te dansen. Ten slotte maakten zij, poot aan poot en al zingende, een rondedans om het lijk.

Op dat oogenblik had de vos gewacht. Eensklaps sprong hij recht. De geitjes wilden op de vlucht gaan. Te laat! Meer dan de helft werden door den slimmen roodharigen bandiet opgegeten.

CCCXLV. Het ontstaan van de vleermuizen[aant.]

Een tooverheks had een muisje. Af en toe betooverde zij dat muisje en gaf het vleugels, omdat het 's nachts zou kunnen uitvliegen. Het moest dan in de kerken dringen en er gewijde hosties stelen, want die tooverheks gebruikte heilige hosties om de menschen te betooveren.

Toen God zulks vernam, strafte hij de tooverheks en veranderde het muisje in een vleermuis.

CCCXLVI. De vos en de kat[aant.]

Ge weet, vos en kat zijn niet erg te betrouwen. Eens hadden zij een verbond gesloten. Zij kwamen overeen om te zamen op roof te gaan en altijd eerlijk te deelen. Ge ziet van hier hoe lang dat duren kon! Luister maar:

Hun eerste vangst was een dikke, vette rat. De vos begeerde de rat heel en al voor zich alleen en de kat eveneens. En daar de eene aan de andere niet wilde toegeven, besloten zij naar de stad te gaan, de rat te verkoopen en 't geld te deelen.

En ze vertrokken.

Als ze aan de stadspoort gekomen waren, vonden zij er de honden op wacht en gereed om op hen los te gaan. De kat klom ijlings in een boom en de vos, die de doode rat droeg, vluchtte in 't naast-gelegen bosch, terwijl hij nog even tot de kat riep:

- Wat kan ik nu al anders dan de rat zelf binnenspelen!

En zoo deed hij ook. Daarmede was het bondgenootschap van den vos en de kat ineens amen en uit.

CCCXLVII. Van het koninksken en den ezel[aant.]

In het Paradijs vond Adam er vermaak in aan de dingen een naam te geven. Al de beesten had hij reeds met een naam gedoopt, allemaal op twee na: de ezel en het koninksken. Voor deze twee bleef hij besluiteloos. Hij deed ze roepen en ze verschenen voor hem:

- Hi-ha, groette de ezel en het koninksken zong zijn schoonste airken.

Nog wist Adam niet wat doen. Hij zei dat de ezel en het koninksken om ter eerst rond het paradijs moesten loopen, en dan zou hij zien.

Zoo gezegd, zoo gedaan.

Op een gegeven teeken moesten zij vertrekken en dat deden zij, de ezel toch, in elk geval, want het uitgeslapen koninksken sprong op den rug van den ezel en bleef er op zitten tot deze bijna het doel had bereikt. Dan vloog het zoo snel mogelijk een paar schreden voort, zoodat het het eerst op de aangewezen plaats aankwam. Zoo leek het toch en de ezel meende het ook.

Adam echter had het bedrog gezien en sprak:

- Om u de waarheid te zeggen, ik had maar twee namen meer in mijn zaksken zitten, ezel en koninksken en u geef ik nu den naam van ezel, zei hij tot langoor, omdat gij u zoo ezelachtig laat bedodden. En aan u, sprak hij dan tot het kleine vogeltje, schenk ik den naam van koninksken, niet voor den uitslag van den loopwedstrijd, dien gij door bedrog hebt gewonnen, maar terwille van uwen zang.

CCCXLVIII. Waarom de haas een gespleten lip heeft[aant.]

Toen dit gebeurde was Baas Haas van de jongsten niet meer. Te gast gevraagd bij een vriend in de stad, trok hij er op een vroegen morgen op uit. Alleen bedacht om er zoo flink mogelijk voor te komen, ging hij, wanneer hij onderwegen was, aan een waterken eens even zijn smoelken wasschen.

Zoo gelijk hij zich aan 't wasschen was kwam daar iets boven 't water dat ‘kwaak’ zei.

Baas Haas verschrikte nog zoo zeer, maar toen daar het aangezicht je van den puit boven 't water kwam uitsteken, werd hij kwaad.

- Wat zijn dat voor manieren? Een mensch zóó doen verschrikken, dom beest, zei hij, gij verdient een straf.

Hij gaf den puit daarop een slag met zijn vuist, dat het beesteken achterwaarts-over en met uitpuilende oogen terug in 't water viel.

Bij 't zien van de dwaze tronie van den puit, schoot Baas Haas in zoo'n danigen lach dat zijn bovenlip er van in twee scheurde.

CCCXLIX. De hond en de musch[aant.]

Eens waren de hond en de musch de beste vrienden van de wereld, twee handen op eenen buik. En toen gebeurde het dat de hond naar een feest moest gaan en de musch ging mee, zooals altijd. Zij zou haren kameraad nooit alleen laten gaan hebben, want zij kende hem maar al te goed. Gulzig als hij was, at hij telkens meer dan hij kon en dronk hij meer dan hij mocht. Dit was nu weer het geval, en wel zoodanig dat, wanneer zij samen huiswaarts keerden, de hond in 't midden van den weg, juist in 't karrespoor viel en er liggen bleef. En de musch hield wacht bij den drinkebroer.

Na een tijd kwam daar een boer aangereden met een zwaren wagen en de musch, ziende het gevaar waarin haar vriend verkeerde, begon te roepen:

- Opgepast! Opgepast! Hier ligt mijn beste vriend... Hij is niet al te goed van pas. Zorg toch dat hij niet overreden worde.

't Was al verloren moeite!

De boer bekommerde zich niet om een dronken hond en reed maar door, zoodat het arme beest overreden werd.

Maar nu begon de musch woedend te schreeuwen. Zij ging razend op den boer los, die zich met zijn zweep verdedigen moest.

- Dat schelmstuk zult gij met den dood bekoopen!

En daar vloog zij dan van den boer naar het paard, een schoonen ruin, en pikte hem een oog uit. Daarop maakte zij aanstalten het paard het tweede oog uit te pikken. Toen de boer dat zag, greep hij naar zijn spade, die op de kar lag, en sloeg naar de musch,

maar zie, deze was weg en de man sloeg zijn eigen paard den kop in, zoodat het daar morsdood vóór zijn voeten ten gronde viel.

Bij het zien van dat onherstelbaar verlies liep de boer naar huis, om hulp te halen. Maar de musch vloog hem achterna, schreeuwend en huilend, zoo hard ze maar kon. En altijd, als zij er gelegenheid toe vond, vloog zij den boer al pikkend in 't aangezicht.

Op de boerderij vond de boer geen levend wezen thuis. Alleman was op 't veld. Nu eerst ging de musch voor een goei te werk, schreeuwend en huilend gelijk zij begonnen was:

- Dat schelmstuk zult gij met den dood bekoopen!

De boer werd schier zinneloos van woede. Hij greep al wat hem onder de handen viel, potten en pannen, en wierp er mede naar de musch, die, gelukkig, altijd ontsnappen kon. Als alles in stukken en scherven lag, ging de musch op de schouw zitten en riep maar voort, zoo hard ze roepen kon:

- Dat schelmstuk zal uw leven kosten!

Maar de boer zag daar zijn schepnet aan den muur hangen en met den eersten slag had hij de musch beet.

- Ha, deugniet, nu heb ik u in 't net. Wat ga ik met u doen?

- Verloren is verloren. Ik vraag geen vergiffenis, ik zou ze u ook niet geven. Eet mij maar levend op, antwoordde de musch.

En dat deed de boer.

Maar nu eerst was het een spel! De musch vloog in 't lichaam van den boer op en af en maakte er zoo'n gedruisch dat al de duivels van de hel er niet erger konden huishouden. En altijd-aan riep zij:

- En ik zeg het weer en 'k zeg het nog: met uw leven zult gij den dood van den hond bekoopen!

Van tijd tot tijd kwam zij zelf tot in den mond

van den boer gekropen, om nog luider haar schrikkelijke bedreiging te laten hooren.

Intusschen was de boerin met de knechten van 't land gekomen en de boer vertelde hun wat er met hem voorgevallen was. Hij deed zulks zoo goed als het kon, met stukken en brokken, want ge kunt wel denken dat de musch hem niet met rust liet. Altijd-aan vloog zij terug tot in zijn mond en haar bedreiging klonk maar voort:

- Met uw leven en met uw leven alleen!

- Hoor maar ne keer, wat ze roept, 't is om horendul te worden! huilde de boer.

- Wacht maar, antwoordde de musch, ik zit hier nu van achter in uwen mond en subiet ga ik uit uwen mond vliegen en dan zult gij den genadeslag krijgen!

- Dat zal ik wel verhelpen, riep de knecht en hij liep naar 't karrekot om een bijl te halen. In een ommezien was hij daar weerom.

- Pas op, pas op, zei de boer. Ze is daar weer. Ze gaat weg vliegen.

En de knecht hief zijn bijl op, gereed om te slaan.

- Wip! daar was de musch.

En de knecht sloeg, maar de musch was weg... En de bijl kwam terecht op het voorhoofd van den boer, die morsdood ten gronde viel.

CCCL. Waarom de hoenders niet ver kunnen vliegen[aant.]

Als Ons Heer de vogels had geschapen, besloot hij, op een vroegen morgen, ze uit te laten. Hij zelf zat voor het venster, om het vogelvolk na te zien, want, vóór ze naar de wereld trokken, wilde hij zich overtuigen of ze zich fatsoenlijk konden gedragen.

En zie, op een ommezien was het hoen met de duif aan 't slag. 't Ging er geweldig toe en de arme duif werd zoo onbarmhartig toegetakeld, dat ze, zonder de spoedige tusschenkomst van Ons Heer, nooit de aarde zou bereikt hebben.

- Wel gij leelijk ding, zei Ons Heer tot het hoen, gij zult, eens op de aarde, geen vijf meter ver in één vlucht kunnen afleggen. Dat zal uw eeuwige straf zijn.

CCCLI. Waarom de koekoek zijn eiers in een anders nest legt en ook waarom hij zoo traag vliegt[aant.]

In de eerste tijden dat de wereld bestond maakte de koekoek, gelijk alle andere vogels, een eigen nest en broedde er zijn eiers uit.

Eens, gelijk hij in de wei langs den weg op zijn nest te broeden zat, kwam daar een hooiwagen aangereden en kantelde om, juist op zijn nest, dat heel en al verdestruweerd werd. Hij zelf kon ternauwernood ontkomen met een gebroken vleugel.

Van dien tijd af durft de koekoek zich niet meer aan 't broeden wagen en legt hij zijn eiers in een anders nest. Om die reden ook vliegt de koekoek nu met een lammen, tragen vleugelslag.

CCCLII. Waarom men zegt dat de ooievaar de kinderen brengt[aant.]

Er was eens een koningskindje verloren. Niemand wist waar het verbleven was en weken aan weken had men er heel het land door naar gezocht, zonder het te vinden. Eindelijk toch werd het door een knecht in het nest van een ooievaar boven op het paleis van den koning gevonden. 't Lag er te spelen en te lachen met de kinderen van den ooievaar, die voor 't koningskindje zoo goed had gezorgd als voor zijn eigen kroost.

En sindsdien is men gaan gelooven dat de kinderen door den ooievaar gebracht worden.

CCCLIII. - Waarom de ooievaar jacht op de puiten maakt[aant.]

God den Heer had pas de puiten geschapen. Dat volkje begon onmiddellijk te kwaken en bleef maar altijd kwaken. 't Was om dul te worden! Al 't geschapene kwam er zijn beklag over doen. God zelf, het moet gezegd, had er zijn bekomste van. Hij bevool dan ook al dat kwakend goedje in een zak te steken en gaf aan den ooievaar bevel met dien zak naar 't ander uiteinde van de wereld te vliegen.

De ooievaar vloog er mee weg. Toen hij enkele minuten gevlogen had liet hij den zak vallen, met het ongelukkig gevolg dat de puiten er uitvielen en, tot overmaat van ramp, in een diep moeras terecht kwamen. Daar begonnen zij zich te vermenigvuldigen.

Na zekeren tijd, toen God-den-Heer zulks te weten kwam, deed hij den ooievaar roepen:

- Tot uw straf, zei hij, zult gij voor eeuwig en altijd jacht op de puiten maken en ze verdelgen alom waar zij te vinden zijn.

CCCLIV. De stem van de musch en de eend[aant.]

Ons Heer had alle dieren, zoo vogels als andere dieren, een eigen stem gegeven. De twee laatste die aan de beurt kwamen waren de musch en de eend.

Ons Heer, die vermoeid was van 't vele werken, wist niet heel goed hoe hij het met die twee regelen zou. Hij vroeg hen denzelfden avond nog eens bij hem te komen; zij zouden met hem dan avondmalen. Zóó zou hij gelegenheid vinden ze wat beter te leeren kennen.

Te midden van het maal moest Ons Heer zich voor enkele oogenblikken verwijderen; daarvan maakten de twee genoodigden gebruik om eens even in de keuken rond te snollen, om te weten wat Ons Heer nog zou ophalen.

En zie, de eend die 't scheeltje van een potje hief, liet het vallen en 't rinkelde in stukken vaneen. Ons Heer kwam spoedig toegeloopen. De musch, die met Ons Heer wilde goed staan, begon ‘dief, dief’ te roepen tegen de eend, terwijl deze niets anders wist te zeggen dan: ‘kwaak, kwaak, kwaak’.

Ons Heer nam een besluit.

- Buiten! zei hij. Daarop gooide hij ze beide aan de deur en sprak verder:

- ‘Dief, dief’, dat zult gij roepen, musch, al uw levensdagen lang, en gij, eend, anders niet dan ‘kwaak, kwaak’. Daar hebt ge nu uwen zang!

CCCLV. Waarom de nachtegaal zoo schoon zingt[aant.]

Als God de kleuren aan de vogels had uitgedeeld waren er slechts weinige die tevreden bleken te zijn. De schoonst-getooiden waren nog niet schoon genoeg en de minder goed-bedeelden morden volop. Een der minst-bedeelden van al, de nachtegaal, morde niet en bleek tevreden met zijn lot. Dat behaagde den Schepper bovenmate.

- Aan u, nachtegaal, zei hij, zal ik een stem geven, zoo schoon, dat gij uit eigen genoegen, dag en nacht zult zingen; en de menschen, waar zij u hooren, zullen op uwen zang blijven luisteren en uur en tijd er bij vergeten.

CCCLVI. Waarom de uilen op de dood roepen[aant.]

De uilen hebben het voorgevoel van de komende dingen. Dat is zóó geweest van 't begin van de wereld. De beesten weten vele dingen beter dan de menschen. De menschen hebben veel vergeten in den loop der tijden.

Eens ontstond er ruzie tusschen den arend en den gier. Zij zouden in tweegevecht gaan, op leven en dood. 't Was zóó besloten en 't zou zóó zijn.

Toen kwam de uil bij den gier.

- Gij, zegde de uil, zult het onderspit delven. Gij zult gedood worden. Ik weet immers al wat gebeuren gaat.

- En waarom mij daarvan dan niet vroeger verwittigd? Nu is er niets meer aan te doen; ik moet vechten, ik zal vechten.

Alles gebeurde gelijk de uil het had voorzegd, maar de uil heeft de woorden van den gier onthouden.

Nu roept hij voortdurend, als de dood in zijn nabijheid vertoeft:

- Dood! dood! dood!

CCCLVII. Waarom de zwaan maar eenmaal zingt[aant.]

Toen God al wat leeft geschapen had, zong de zwaan zoo schoon als de nachtegaal.

Maar waar de nachtegaal zong en nog altijd zingt tot lof van den Heer, wilde de zwaan zulks niet doen.

Wat men ook deed, hoe men ook bad en smeekte, hij weigerde halsstarrig.

Zulks ontstemde den Heer en hij besloot den zwaan te straffen.

- Uw stem zult gij mogen behouden, zei hij tot den zwaan, maar gij zult maar eenmaal zingen in uw leven, slechts één keer, - onthoud het wel - wanneer gij sterven gaat.

CCCLVIII. Waarom de koekoek altijd ‘koekoek’ roept[aant.]

Als God de beesten namen had gegeven, had hij den koekoek ‘koekoek’ geheeten. Maar deze vogel bleek niet een van de slimste te zijn en kwam 's anderen daags terug, om te vernemen hoe hij heette. Hij had zijn naam vergeten.

- Koekoek, heet gij, zei Ons Heer, en koekoek zult gij blijven heeten. Omdat gij het echter niet meer vergeten zoudt, zult gij heel uw leven ‘koekoek’ roepen en ‘koekoek’ blijven roepen, ten minste zeven keeren in het uur.

CCCLIX. Waarom de ekster aldoor snatert en onbetrouwbaar is[aant.]

Toen de Heilige Familie naar Egypte vluchtte, ging zij zich onderwegen onder de tot aan den grond neerhangende takken van een esch verbergen. En juist toen de mannen van Herodes op hun paard voorbijdraafden kwam een ekster kwetterend en schetterend boven den boom gefladderd.

Onze Lieve Vrouw en Sint Jozef vreesden het ergste. Zij zagen den dood voor hun oogen.

Gelukkig draafden de woeste soldaten voorbij.

- Gij zult bhjven snateren en blijven schetteren tot het eind der dagen, zei Onze Lieve Vrouw tot de ekster, toen zij met haar kindje en Sint Jozef voorttrok.

- En gij zult bovendien onbetrouwbaar zijn, voegde Sint Jozef er bij.

CCCLX. Waarom de nachtegaal grauwe veders heeft[aant.]

God had bij de schepping den nachtegaal een vedertooi gegeven, zoo schoon als zijn zang. Hij stond daar heel en al in een gouden verve. Maar toen gebeurde het dat de menschen een geweldige jacht begonnen te maken op dien gouden vogel. Dat kon God niet lijden. Hij verfde daarop den nachtegaal met vale rosse kleuren, zoodat zijn veeren thans aan verdorde blaren gelijken.

CCCLXI. Wat groensel, vink, kwakkel en roodborst zongen[aant.]

Lang geleden was de groensel herbergiersbaas. De vink en de kwakkel waren twee gekende drinkebroers. Wat die verder deden in de wereld, weet ik niet. De roodborst was koopman in hout. Ieder vogel had toen een eigen bedrijf.

Eens gebeurde het dat de vink en de kwakkel op zwier waren. Centen hadden zij niet meer; die waren al lang vertierelierd, en toch wilden zij nog niet naar huis.

- Nog eentje bij groen Mie? vroeg de kwakkel aan de vink. Zoo noemde men de groensel in de wandeling.
- Dat 's een gedacht, zei de vink en ze trokken binnen.
- Bazinne, voor elk een pint bier.
- Met plezier, met plezier, zei de groensel.

De groensel tapte en de twee drinkebroers dronken. Na dat eene pintje, bestelden zij er nog meer. Wanneer het uur van betalen naderde, kregen zij 't benauwd aan 't hart. Toen kwam daar de roodborst voorbij met een wagen hout en riep:

> Rijsthout, fijnhout!
> Stekken groot en klein!
> Fijnhout, rijsthout!

- 'k Heb het gevonden, zei de vink in haar eigen en daarna vervolgde zij, luid op, zoodat de kwakkel en de groensel het hooren konden: Ha, daar is de koopman; ik denk er aan: ik heb met hem nog een afspraak.

En de vink liep buiten. Voor de frim deed zij een

praatje met den roodborst en, toen deze optrok, roepende: Rijsthout! fijnhout! ging zij zonder meer den anderen kant uit en begon te zingen:

Ik, ik, ik, ik ben der uit.

Nu wist de kwakkel daar binnen geen raad meer, des te meer daar ze zag dat de groensel 't spel maar half meer betrouwde en aan de deur op faction stond. Opeens meende zij 't gevonden te hebben. Zij had daar het mozegat gezien en schoot er heen, zoo gelijk de groensel eens even het tipken van haren neus naar buiten stak.

Maar de groensel achter de kwakkel, al roepende:

Hier, 't geld van mijn bier!
Hier, 't geld van mijn bier!

Zij kon nog juist de kwakkel bij den staart grijpen, toen deze langs 't mozegat ging buitenschieten; en zij begon te trekken, te trekken, tot zij op 't laatst nog alleen den staart in den bek hield. Maar daarmee was de kwakkel toch weg en deze juichte daarbuiten op de baan:

Wat sjert mij dit, wat sjert mij dat,
Wat sjert dien steert al aan mijn gat.

Maar of dat waar gemeend was, zou ik niet durven zeggen.

Luistert maar goed naar groensel, vink, kwakkel en roodborst of zij, sinds die langgeleden tijden, nog niet altijd hetzelfde roepen.

CCCLXII. Waarom de kwakkels geen staart hebben[aant.]

In den tijd dat de beesten spraken, hield de groensel herberg. En toen gebeurde het eens dat de kwakkel bij haar binnenviel en een pint bier kwam drinken. En van één dronk zij er twee; zij dronk er drij en dronk er vier. Dan wilde zij optrekken zonder betalen.

Maar de groensel was er onmiddellijk bij. Zij sloot de deur vóór den neus van de kwakkel en deed den grendel er voor.

Nu was de kwakkel een oogenblik den kluts kwijt. Zij draaide en keerde zich van links naar rechts, niet wetende wat zij aanvangen zou. En daar kreeg zij dan 't mozegat in 't oog en wip! Zij was er heen en weg...

Ja, bijkans, want de groensel, die ook niet van gisteren was, sprong haar achterna en had haar nog te pakken bij haren staart.

- Hier heb ik u nog, en betalen zult ge, stukken of heel.

En de groensel aan 't trekken en de kwakkel, langs haar kant, van 't zelfde, uit al haar macht. Ze trok zelfs zoo hard, dat haar staart in den bek van de groensel bleef zitten, maar zij was toch gêr (weg).

- G' hebt me toch niet! G'hebt me toch niet! bleef zij nog een tijdlang roepen van daar buiten.

En de groensel kwam in 't portaal staan en schreeuwde van haar kant:

Hier, 't geld van mijn bier!
Hier, 't geld van mijn bier!
Hier, hier, hier!

CCCLXIII. Waarom de musschen grauw van kleur zijn en ook waarom er zoo weinig vogels zijn met gouden pluimen[aant.]

Toen het gekend was dat Ons Heer kleuren ging geven aan de vogels, stond de musch in de eerste rij. En zij was toch zóó benieuwd om te weten wat er gebeuren zou en om de kleuren te zien, die Ons Heer ging gebruiken, dat zij te allen kant in het werkhuis rondsnuffelde.

Ons Heer had op dat oogenblik veel te doen, en zie, opeens, toen hij al achter of al voren was, hief de musch de scheeltjes van de verfpotten op.

Zoo ontwaarde zij het potje met de gouden verf.

- Hoe schoon, zei ze, en 't potje opheffend ging zij voort: met deze verf zou Ons Heer mij moeten schilderen.

Plof! Daar liet zij het potje vallen.

Op 't gerucht kwam Ons Heer toegeloopen, scharrelde bijeen wat er nog aan gouden verf bijeen te scharrelen viel en riep dan vertoornd tot de musch:

- Nu zult gij grauw blijven gelijk gij zijt. Voor u is dat niets, want het is maar een verdiende straf. Spijtig is het voor de andere vogels, want ik zal nu gierig moeten zijn op mijn gouden verf.

En daarmee zijn er zoo weinig vogels met gouden pluimen.

CCCLXIV. Waarom de zwaluwen een gespleten staart hebben[aant.]

Op een avond bleef een zwaluw te lang rondfladderen. Een klamper, die in den omtrek op jacht was, kreeg ze in 't zicht en trachtte haar te overvallen. Daar opeens stortte hij op de zwaluw neer en 't gelukte hem haar met den bek bij den staart te grijpen. Gelukkig kon deze zich nog met geweld losrukken, maar een stuk van haren staart moest zij er toch bij inschieten.

En dat zulks werkelijk gebeurd is kan men, op den dag van heden, nog zien aan den staart van de zwaluwen.

CCCLXV. Hoe het roodborstje een rood borstje kreeg[aant.]

Toen Jezus in pijn en smart aan 't kruis te sterven hing, kwam 't roodborstje toegevlogen. 't Ging beneden onder 't kruis zitten en keek meelijdend op naar den stervenden God.

Toen viel er, van daarboven, uit een der wonden van Jezus, een druppel bloed naar beneden. En die druppel bloed viel op 't borstje van 't vogeltje. 't Werd er een roode plek, die zichtbaar gebleven is tot op den dag van heden, en die er altijd zichtbaar zal blijven, als bewijs dat het nietig vogeltje vol medelijden de laatste stonden van Jezus heeft meegeleefd.

CCCLXVI. Waarom de kwikstaart met den staart kwikkelt[aant.]

Eens moest de kwikstaart naar een trouwfeest. 't Was bij rijke lieden en hij moest schoon zijn. De kwikstaart, die altijd van ‘paretteeren’ gehouden heeft, vond zijn eigen niet schoon genoeg.

Wat deed hij toen? Hij ging naar het koninksken en vroeg aan het arme vogeltje of het zijn staart wilde leenen, tot 's anderen daags 's morgens, langer niet.

Het koninksken deed zulks, maar 's anderen daags liet de kwikstaart zich niet zien en nooit liet hij van zich nog iets of wat hooren. En als hij nu 't koninksken van verre ziet aankomen, is hij weg, langs hier of langs daar. Ziet hem maar eens na, hij keert zich altijd naar links of naar rechts, naar voor of naar achter, loerend alom en overal, om maar niet onverwacht het koninksken op 't lijf te loopen. En altijdaan kwikkelt hij daarbij met den staart, om te zien of hij hem nog heeft.

CCCLXVII. Waarom de zwaluwen slechts piepen en hun voedsel al vliegende zoeken[aant.]

Er was een tijd dat de zwaluwen wonderschoon zongen en, evenals de andere vogels, hun voedsel op de aarde vonden.

Toen Jezus in schrikkelijke pijnen aan 't sterven was, kwamen de zwaluwen al zingende rond het kruis gevlogen, alsof 't leed van den Zaligmaker hen niet deerde.

Jezus kon, bij 't zien dier onverschilligheid, zich niet langer bedwingen en riep, te midden van zijn pijn:

- Vogels zonder hart en ziel, gij zingt en tiereliert wanneer de laatste adem mij begeven gaat. Van nu af zult gij alleen nog kunnen piepen. En voortaan zult gij u niet meer op de aarde kunnen neerzetten om uw voedsel te zoeken. Vliegende alleen zult gij en uw nageslacht uw dagelijksch eten moeten bemachtigen.

CCCLXVIII. Waarom de zwaluwen geluk brengen[aant.]

Alom waar de Heilige Maagd doolde en ging met haar heilig kindeken was zij vergezeld van de zwaluw. Die vogel was haar een troost in al haar miseries.

- Goede vogel, zei ze eens, die mij volgt in pijn en druk, en hoop bracht als ik hopeloos was, gij zult voor de menschen eens een geluksbode zijn.

Wij weten, sindsdien, wat het beteekent als de zwaluwen in schuur of stal, in gang of karrekot komen wonen.

CCCLXIX. Waarom de distelvink bontgekleurd is[aant.]

Als Ons Heer de vogels had geschapen, mochten zij niet onmiddellijk heenvliegen. Hij dacht er op, dat de menschen de vogels uit elkaar niet zouden kunnen onderscheiden, indien zij allen geen verschillende verven hadden. Hij zou ze dan ook kleuren geven volgens staat of doening, grootte of rang, want dat alles nam Ons Heer in aanmerking. Zoo kreeg de frazelaar van een papegaai een schitterende kleur, terwijl de zanger nachtegaal in een vaal kazaksken werd gestoken.

Ons Heer verfde en verfde. Als 't gedaan was en hij vergenoegd zijn werk aanschouwde, kwam daar nog een armtierig vogeltje aangetrippeld. 't Stond nog heel en al in de grondverf. Het was wat al te laat gekomen, omdat het, al wachtende, er'eens even van geprofiteerd had om door het dakvenster naar de wereld te kijken; en zóó waren de uren als minuten vervlogen. Het ergste van al was nu wel dat er geen verf meer overbleef, maar Ons Heer had meelij. Wat zou men van zijn werk niet zeggen indien hij zoo 'n poveren duivel zonder kleur naar de wereld liet trekken. Hij zag zijn penseeltjes eens na en wat er hier en daar nog overgebleven was gebruikte hij, wat wit en zwart, wat purper en rood, wat bruin en groen, wat blauw en grijs. In één oogwenk stond het distelvinkje daar het schoonst geverfd van al. En het zong van blijdschap als het zich zoo schoon zag.

CCCLXX. Waarom de uil de vriend van den pastoor is en op den toren mag wonen[aant.]

Dit gebeurde lang geleden. De pastoor maakte toen alle dagen na den noen een wandelingsken door zijn tuin, in gezelschap van zijn meid. En de nieuwsgierige vogelen, die hen afloerden, waren dan aan den gang. De stoute merel riep dat iedereen het hooren kon

> Zie die twee... Zie die twee...
> Nevens een... Dicht bijeen!

En de vink begon ook te spotten en den pastoor uit te maken:

- Gij, gij, gij, gij, gij jezwiet! zong ze maar aldoor. En al de andere vogels wisten ook nog wat.

De uil kon echter al die moeiallen niet uitstaan. Men moest kunnen hooren, zien en zwijgen in de wereld, meende hij. En hij riep al die deugnieten tot de orde:

- Sst! Sst! Sst! deed hij.

De pastoor is den uil daarvoor dankbaar gebleven. Hij mocht op den toren wonen en woont er nog!

CCCLXXI. Waarom de duiven roeke-de-koeen[aant.]

Toen Noë dagen en dagen met al zijn volk in de ark had rondgezwalpt, dacht hij, op een schoonen morgen, dat de aarde nu al wel zou droogliggen. En wat deed hij? Hij nam een duif en liet ze vliegen, om na te gaan hoe het op de aarde gesteld was.

Wanneer zij terugkeerde, vroeg Noë wat zij zooal gezien had.

- Rotte koe, rotte koe, antwoordde de duif.

En Noë begreep dat het water reeds danig gezakt was en dat de aarde hier en daar begon zichtbaar te worden, zoodat men de lijken van de koeien op de velden met het bloote oog kon ontwaren.

En wat de duif toen zei, is zij sindsdien blijven roepen.

CCCLXXII. Waarom de hoenders niet ver kunnen vliegen[aant.]

Wanneer God de vogels en al 't ander vliegend gedierte geschapen had, bepaalde hij den dag waarop zij zouden mogen heenvliegen, om zich over de wereld te verspreiden. En met strenge straffen bedreigde hij al wie vroeger zou wegtrekken. Maar het hoen luisterde niet. Daags te voren was 't reeds weg. Ons Heer deed het terughalen en verbolgen sprak hij:

- Tot uw straf zult gij voortaan geen tien meter ver meer kunnen vliegen. En bovendien zult gij de slaaf van den mensch blijven.

CCCLXXIII. Waarom de zwaluw een rood plekje op de borst heeft aant.

Toen de duivel heer en meester van de hel werd, was het vuur nog in de handen van God. De duivel besloot dan het vuur te rooven, want het zou hem in de hel van pas komen. Na enkele vergeefsche pogingen gelukte hij er in het vuur te stelen. Hij verborg het in een hollen vliertak en vluchtte er mee naar de hel.

Maar de zwaluw, die den diefstal gezien had, begreep wat de duivel met het vuur van plan was. Zij schoot den hellebaas achterna, kon hem het vuur ontnemen, zoo gelijk hij aan de hel kwam, en wilde er terug mee naar den hemel vliegen. Nauwelijks had zij enkele streken gedaan of de vlammen, aangewakkerd door den wind, - want de zwaluw moest nu tegen den wind invliegen, - sloegen langs twee kanten uit den hollen vlierstok en verschroeiden haar borst. Zij was wel verplicht het vuur te laten vallen, dat toen voor goed in 't bezit van den duivel geraakte.

En de zwaluw heeft, bij die poging, deerlijk haar borstje verbrand, wat men nog immer aan haar roodverzengde borstpluimen zien kan.

CCCLXXIV. De weddingschap van ekster en tortelduif[aant.]

Lang leefden ekster en tortelduif in twist. De eene beweerde dat zij haar nest beter bouwde dan de andere. Wanneer zij elkaar ontmoetten, was het immer een en hetzelfde lieken.

Dat kón zoo niet blijven duren. Zij besloten daarom beroep te doen op den arend, die als scheidsrechter werd aangesteld. Wie verloor, zou aan den winner een bonte koe present doen.

En de ekster en de tortelduif begonnen hun nest te bouwen. De eerste bouwde het in het toppunt van een boom en de tweede wat lager in de zijtakken van de kruin.

En de arend verkoos het eksternest, zoodat de tortelduif moest betalen.

Dat heeft de tortelduif niet kunnen verkroppen. Zij is om dat verlies blijven treuren. Soms hoort men haar permentelijk roepen: Bonte koe!... Bonte koe!...

En de ekster schatert het dan uit van plezier.

CCCLXXV. Waarom de raven zwart zijn[aant.]

Als de ark van Noë nog lange dagen na den regen op 't water aan 't zwalpen was, liet men, van tijd tot tijd, een vogel uit. Allemaal keerden zij onmiddellijk weer en Noë zag daaraan dat heel de aarde nog met water overdekt was. Eindelijk liet hij een spierwitte raaf uit.

Ge weet het, de raven waren spierwit in dien tijd.

De vogel bleef lang weg, zoo lang zelfs dat Noë ongerust begon te worden. Eindelijk, tegen den avond, kwam ze terug. Noë herkende de raaf niet meer. Ze was zwart als pek en stonk als de pest.

De raaf bekende dat zij, op het toppunt van een berg, het lijk van een koe had ontdekt en er zoo aan gesmuld had, dat haar buiksken rommedom rond stond.

- Gulzig beest, zei Noë. En daarom hebt gij mij heel den dag in vrees en achterdocht gelaten. Voortaan zult gij, tot uw eeuwige schande, blijven gelijk gij er thans uitziet, zwart als de duivels uit de hel.

CCCLXXVI. Waarom de bot een scheeven muil heeft[aant.]

De bot is altijd hooveerdig geweest. En, zooals 't dikwijls met hooveerdige menschen 't geval is, dacht hij zich den schoonsten, den slimsten, in één woord den voornaamsten onder zijn soort.

Eens vergaderden de visschen, om te beslissen wie er onder hen door schoonheid boven al de andere uitblonk. De bot dacht natuurlijk dat hij het zou halen. Maar van zoodra men het voor en het tegen van het visschenvolk aan 't bespreken was, voelde hij wel, dat alle kansen voor hem verloren waren. De keus ging vallen op den snoek of den brasem.

De bot kookte van woede en wilde de kans nog doen keeren. En, daar hij sinds langen tijd met den haring in ruzie lag, begon hij te roepen, om de lachers aan zijn kant te krijgen:

- De schoonste visch van allemaal is de haring! de haring!...

Maar toen hij dat woord uitsprak, verwrong hij zijn muil zoo geweldig, dat 't niet om zeggen is; 't was uit louter kwaadaardigheid.

En Ons Heer, die weet wat er bij ons van binnen omgaat en onze geheimste gedachten kent, zorgde er voor dat het kloksken van Rome sloeg.

En de muil van den bot is blijven scheef staan.

CCCLXXVII. Waarom het neusbeen van den schelvisch ‘Sint-Pieterspen’ wordt geheeten[aant.]

Sint Pieter bevond zich aan zee, toen hij er op peinsde zijn brieven te schrijven. Hij zocht een stift of eenig ander voorwerp dat hem als pen zou kunnen dienen. En dààr, vóór hem in 't zand, lagen enkele graten van een schelvisch. Hij zocht en zocht wat hem voor 't schrijven van dienst zou kunnen zijn. En zijn keus viel op 't gespleten neusbeen.

Sindsdien heet men het neusbeen van den schelvisch: de Sint-Pieterspen.

CCCLXXVIII. Waarom er roggen zijn zonder staart[aant.]

Eens, toen Sint Pieter en Sint Paulus aan 't visschen waren, vonden zij een rog in hun net. 't Was de eerste maal dat zij een dergelijken visch zagen. Sint Pieter wilde hem hebben en Sint Paulus ook. Sint Pieter hield hem bij den staart en Sint Paulus bij het lijf. En ze trokken zoo hard dat Sint Pieter daar opeens met den staart van den visch in handen stond en Sint Paulus met het lijf.

- Daar kan ik niets mede doen, zei Sint Pieter, en hij gooide den staart het water in.

- Welnu, dan wil ik het lijf ook niet, zei Sint Paulus, en hij gooide 't lijf van den rog den staart achterna.

Nu worden er nog altijd roggen zonder staart gevangen. 't Zijn afstammelingen van den rog van Sint Paulus.

CCCLXXIX. Waarom de schelvisch ‘schelvisch’ heet[aant.]

Eens dat Sint Pieter met zijn makkers aan 't visschen was, haalde hij een zware vracht boven. 't Was een vangst van belang, en zie, er was daar een zilverling van een visch bij, die groote sprongen maakte en zich maar altijd uit het net wilde werpen.

Sint Pieter haastte zich om hem te knappen, want zulke schoone brok mocht hem niet ontsnappen. Hij greep hem vast en 't scheelde maar een haar of hij glibberde terug uit zijn handen. Hij hield hem toen steviger vast en sprak:

- O gij, schelm van een visch, gij wilt mij te slim zijn, maar 't zal niet lukken.

Sindsdien noemde men dien visch schelmvisch, wat later schelvisch is geworden.

CCCLXXX. Waarom de zwaluwen elk jaar het land verlaten[aant.]

De zwaluwen wierden uitgezet voor hunne schulden, en zij moesten een ander huis zoeken. Zij vergaderden op het kerkedak, en zij kwamen overeen van hun nest te verkoopen aan de musschen en hetgene er buiten gevallen was aan den boer te laten. En om meer bijval te hebben, zoo gingen zij achter den hane om roeper te zijn op den kerkesteen. En den hane, die blijde was zijn stemme te laten hooren, was seffens tevreden.

Zoo 's Zondags achter de hoogmis, stond de hane op den kerkesteen en hij las het plakkaat af van de verkooping. En als hij t' enden gelezen en gekakeld was, sloeg hij nog een keer zijne vlerken, kapte met zijne sporen, rekte hem op zijn twee pooten, om het laatste te zeggen, en hij hernam een keer of drie: ‘Elk, elk, elk...’ en op het einde kwam er uit: ‘Elk zegge het voort’.

En de hane van de hofstede nabij zeide het seffens voort, en sedertdien zeggen de hanen het nog altijd voort, en de zwaluwen verhuizen nog alle jaren.

CCCLXXXI. Waarom de vlooien geschapen zijn[aant.]

Ons Heer en Sint Pieter waren eens op wandel. Zij gingen door steden en dorpen. Overal kwamen zij vrouwen tegen, die lui en vadsig over hun halve deuren lagen of op 't gras zaten, in 't lommer van een boom, niet wetende wat doen met hun tijd.

- Wat ligt ge daar te doen? vroeg Sint Pieter aan een vrouw, die vuil en morsig, half gewasschen en niet gekamd in 't gras lag te slapen.

- Ik heb geen werk en verveel mij, antwoordde die vrouw.

Ons Heer, die dat alles aandachtig had nagekeken en aangehoord, bukte zich toen, nam een handvol zand en gooide het achter zich in de lucht, in de richting van de luie vrouw.

Een weinig verder, toen Sint Pieter omkeek, was de vrouw zich al aan 't scharten.

- Ja, ja, Pieter, zei Ons Heer toen, nu zal ze wel weten wat ze te doen heeft. Iedere zandkorrel heeft zich veranderd in een vlooi. Zij zal nu werk overhoop hebben, zij en haar nageslacht.

CCCLXXXII. Waarom de wandluizen plat zijn[aant.]

Toen Noë al de dieren in zijn ark had opgenomen, kwamen daar nog twee wandluizen aangekropen, een manneken en een vrouwken, natuurlijk...

Noë wilde dat volkje niet meenemen. Hij trapte die twee met den voet plat en schupte ze dan een eindje weg. Maar die viezerige beesten waren nog niet dood, al waren ze plat getrapt. Toen zij zagen dat Noë geen acht meer op hen sloeg, kropen ze voort en verborgen zich in een reet tusschen twee planken van de ark. Zoo zijn ze blijven leven tot groot ‘kretsel’ van de menschen.

CCCLXXXIII. Waarom het schaap Bethelehem roept[aant.]

Wanneer Jozef en Maria met het kindeken Jezus op de vlucht naar Egypte waren en de mannen van Herodes hen op de hielen zaten, waren zij verplicht zich in een uitgedroogde beek weg te bergen. En toen gebeurde het, juist als de soldaten voorbijreden, dat een schaap, dat een weinig verder te grazen stond, begon te roepen:

- Bethelehem! Bethelehem!

Gelukkig gaven de soldaten geen aandacht op dat geblaat. Wellicht hebben zij het niet gehoord. Maar de Heilige Maagd, toen zij haar weg voortzette, vervloekte het schaap en besliste dat het, voor zijn straf, Bethelehem zou blijven roepen, zoolang de wereld zou bestaan.

CCCLXXXIV. Waarom de bieen sterven als zij gestoken hebben[aant.]

Toen God reeds een tijdje de bieën had geschapen, vernamen deze laatste dat hun gouden honing zou dienen tot voedsel van de menschen. Zij waren hooveerdig en trokken naar den Hemel, om aan den oppersten Meester te vragen of dat wel waar was.

Op het bevestigend antwoord, dat zij van Ons Heer ontvingen, zeiden zij:

- Welnu, als wij onzen gouden honing aan de menschen moeten afstaan, begeeren wij ook een gouden woonst.

- Wat, een gouden woonst? zei Ons Heer. Gij zult wonen in een hut van stroo. 't Is beslist.

De bieën waren ontevreden. Zij gingen daarop den duivel vinden en deze gaf hun een steker, opdat zij zich zouden wreken op den mensch, wanneer deze komen zou om hen den honing te ontnemen.

Toen God zulks vernam sprak hij:

- Hunne kwaadaardigheid zal telkens gestraft worden. Zoo er een bie den mensch durft steken zal ze onmiddellijk sterven...

En zóó geschiedde het en zóó geschiedt het nog.

CCCLXXXV. De zwaluw en het muisje[aant.]

Vader en moeder zwaluw waren in het voorjaar weergekeerd en zij hadden hun nest gemaakt aan de zoldering van een paardenstal, juist tegen het hol van een arm muisje, dat moedermensch alleen woonde.

Terwijl moeder zwaluw daar heelder morgens te broeden zat, kwam het muisje even door de opening van haar huisje liggen. Zóó geraakte 't muisje in gesprek met moeder zwaluw, die, om de vriendschap van 't muisje tegenover haar, zeer dankbaar was. En 't muisje, dat zoo alleenig woonde, had ook zijn genoegen aan dat buurten.

Met vader zwaluw was het echter wat anders. Deze was weinig van zeggen en met een ‘ja’ en een ‘neen’, kort af, werd de vriendschap niet groot.

Nu gebeurde het, dat vader zwaluw op een avond erg gekwetst naar huis gevlogen kwam. Een jager had hem met een kogel het lijf doorboord. 't Was om een laatst vaarwel te zeggen aan zijn echtgenoote dat hij gekomen was. Hij stierf er op den rand van 't nest en viel dan op den steenen vloer van den paardenstal, waar de stalknecht hem een paar stonden later vond.

- Een doode zwaluw, zei de man en wierp zonder meer 't doode vogeltje op den mesthoop.

Moeder zwaluw weende tranen met tuiten en zei tegen 't muisje:

- Wat zal er nu van mij geworden? Mijn nest mag ik niet verlaten of mijn jongen sterven in de schaal. Doorbroeien zonder uit te vliegen kan ik ook niet, want ik moet toch mijn honger stillen en mijn dorst lesschen.

En 't muisje, dat zeer meêlijdend was, weende ook en zei:

- Vlieg gij alle dagen maar uit, zooals vroeger, toen uw man nog leefde. Ik zal mij telkens op uw eieren neerzetten en ze warm houden tot gij wederkeert.

En zoo gebeurde het van dien dag af. 't Muisje zat elken dag een paar uren te broeden, terwijl moeder zwaluw uitvloog. En deze dacht dan:

- Wat is het leven toch iets droevigs! Gelukkig dat er nog meêlijdende zielen te vinden zijn.

Eindelijk, toen de jongskens één voor één te voorschijn kwamen, werd de zwaluw voor goed bedroefd, want het waren muizen snuitjes die daar uit de eierschalen gekropen kwamen.

't Muisje kwam toegeschoten op het gesnik van de zwaluw.

- Wat is er nu? vroeg het nieuwsgierig, en zijn snuitje snuffelde en zijn oogjes gingen in 't rond.

- 't Zijn muisjes, muisjes, gelijk gij.

- Wat zei 't verbavereerde muisje, muisjes? Alsof ik daar hun vleugeltjes niet zag.

En waarlijk, de dooreenwroetende beestjes hadden allen een paar vleugeltjes op den rug, gelijk de zwaluw.

De zwaluw en 't muisje zagen nu allebei, dat de pasgeboren diertjes half zwaluw en half muisje waren en zoo leelijk, dat er geen naam voor te vinden was.

Samen besloten zij die monsterachtige schepsels maar niet te laten uit vliegen. Alleen als 't donker werd mochten zij buiten. De jongens van de hoeve zagen ze 's avonds laat weg- en weerfladderen en noemden ze vleermuizen.

En dien naam hebben zij behouden.

CCCLXXXVI. De aap en de olifant[aant.]

Eens begonnen de beesten het in de ark van Noë wat al te bont te maken! Noë ontnam hun daarop al de ledematen waarmede zij soms aan 't slag geraakten en borg ze weg in een apaarte kamer. Zoo vond men daar hoorns, trompen, staarten en nog wat. Toen, in dien tijd, had de olifant een grooten staart en de aap een kleinen, die heel en al in proportie was met zijn veel kleiner lijf.

De aap echter lummerde op den grooten staart van den olifant en, als de dag van de verlossing gekomen was, liep hij een der eerste naar de kamer waar alles geborgen lag.

- Hier mijnen staart, zei hij en pakte dien van den olifant.

Noë, op niets bedacht, liet hem maar doen. De aap was weg...

Toen de olifant een weinig later aankwam, was het een andere zaak! Daar stond hij nu met zijn belachelijk staartje!

- Ik kan er niet aan doen, zei Noë. Ge moet den uwen maar terug vragen aan den aap.

Maar deze heeft hem nooit willen teruggeven.

CCCLXXXVII. Triene giet of waarom de beren geen steert hebben aant.

Triene was getrouwd met een houthakker en woonde zielsmenschen alleen in een groot, groot bosch. Eens, op zekeren winteravond, vroos het dat 't kraakte. Triene was bezig met karnemelk te koken en de houthakker rookte zijn pijpje. Binst dat ze gemakkelijk ondereen rulden over riefkens en rafkens, hoorden ze een aanhoudend gerammel aan de deur, die nog van 't oude systeem was, - een houten klinkje met een koordeken, - en plots werd de deur hard open gestooten en daar stond een groote zwarte beer midden in huis. Triene schruwelde luid van vare, maar de houthakker in zijn plotsen gruwelangst moorelde:

- Triene, giet! giet! giet!

En zoo gauw waren die woorden niet geuit of daar kletste ze de dampende pap op den hongerigen beer, die al huilende en jankende de vlucht nam, de bosschen in.

's Anderen daags moest de vent wederom gaan houthakken, maar nauwelijks hadden de beren menschenvleesch geroken of heel de kudde vergaarde onder den boom.

- Ik zit hier hoog en droog, meende de man gerustgesteld en hij schuifelde als een lijster en vergat de wreedheid van zijn vijanden.

Maar de houthakker had zonder den waard gerekend.

De beren stelden zich de eenen op de anderen, klommen derwijze al hooger en hooger en zouden hem zeker genaakt hebben, indien de houthakker niet

bemerkt had dat de beer, die van onder stond en gansch den last moest dragen, juist diezelfde zwarte beer was, die de gloeiende pap op zijn vel gekregen had.

Hij begon bij dat zicht te roepen:

- Triene, giet! giet! giet!

En die zwarte beer, bang voor wat nu komen ging, naar hij dacht, schoof er van onder en liep rap, zoo rap hij loopen kon, ver het bosch in.

En al de andere beren bonsden op den grond en lagen te spartelen in een hoop. De eene was een been kwijt en de andere een oor, een oog of een neus, en ze liepen allemaal bloedend heen.

Als de man zijn wedervaren aan Triene had verteld, wist deze alras raad tegen een derden aanval. Hij zou het regenvat aan den boom vast hechten en er zich in verschuilen als het moest.

Weer trok de houthakker welgezind naar het bosch, schuifelend en zingend. Hij verwachtte nu met zeker genot de komst van de beren. En ze lieten op zich niet wachten. Ze kwamen af ontelbaar in getal, woest huilend en brullend van honger. Zoo gauw de houthakker ze bemerkte, verstopte hij zich in het regenvat en keek door het luchtgat naar al wat er rondom hem gebeurde. Het was er een geronk en geblaas en gesnuffel aan de tonne! Wel twintig beren stonden er voor, liepen er rond of kwamen er boven op gekropen. Bij toeval liet een beer, die er scherlings op zat, zijn staart door het bomgat zakken. Nauwelijks had de houthakker zulks gezien of hij klemde dien staart stevig tusschen zijn knoken en trok uit gansch zijn macht. Het gansche woud dreunde en weergalmde van de huilende weeklachten van den beer; de andere vluchtten wijd en zijd, heinde en ver bij 't schrikkelijk gehuil. Maar plots schoten de riemen los waarmede de tonne aan den boom lag vast ge-

bonden. En in een draaiende beweging donderde ze naar beneden en toen de houthakker tot bezinning gekomen was, hield hij den staart van den beer in de handen en bevond hij dat er geen enkele beer nog in gansch den omtrek te zien was.

De houthakker vertelde het gebeurde aan zijn vrouw en, toen hij haar den staart toonde, zeide hij:

- In 't vervolg zullen de beren geen staart meer hebben, want, ziende dat hij hun enkel nadeel kan berokkenen, zullen zij hem allemaal doen verdwijnen.

En onze hedendaagsche tijden bewijzen dat de houthakker waarheid heeft gesproken.

CCCLXXXVIII. Mieke-Geitje en haar geitjes[aant.]

Mieke-Geitje trok naar de markt. Ze moest een paar uren haar jonge geitjes alleen te huis laten. Daarom legde ze hun goed de les op. Ze mochten voor niemand open doen dan voor haar alleen, en, om te bewijzen dat zij het wel was, die vóór de deur stond, zou zij haar wit pootje door een spleetje steken. Zoo hadden zij zekerheid.

Niet zoodra was Mieke-Geitje met haar grooten wij men korf vertrokken, of de wolf, die haar had afgeloerd, kwam kloppen.

- Wie is daar, vroegen de geitjes

- Wel, wie anders dan uw moeder, Mieke-Geitje, antwoordde de wolf.

- Laten zien of 't waar is en uw pootje door het spleetje steken, antwoordden de geitjes, want zij herkenden de stem van hun moeder niet.

De wolf stak zijn grooten, zwarten poot onder 't deurken en de geitjes riepen:

- Zie-de-wel, dat gij ons moeder niet zijt. Onze moeder heeft sneeuwwitte pootjes en de uwe zijn zwart als roet.

De wolf trok op en dacht:

- Dat is niets. Straks zal ik u wel vangen.

De wolf liep daarop regelrecht naar den maalder en, zoodra deze even naar boven geklommen was, om een nieuwen zak graan uit te gieten, liep hij met zijn pooten door het meel en haastte zich terug naar het huis van Mieke-Geitje. Weer tokte hij op de deur.

- Wie is daar? vroegen de geitjes opnieuw.

- Wel, uw moeder, die van de markt is weergekeerd.

- Pootje laten zien!

De wolf stak weer zijn poot onder 't deurken, maar het meel was er hier en daar al afgevallen, zoodat de leelijke, zwarte wolvenpoot er opnieuw doorstak.

- Neen, neen, gij zijt onze moeder niet en wij doen niet open.

De wolf liep weer verder en dacht:

- Toch zal ik u hebben, wacht maar tot straks.

Enkele minuten later was de moeder thuis.

De kleine geitjes waren zoo blij dat 't niet omzeggen is. En toen ze verteld hadden dat de wolf, tot tweemaal toe, aan de deur was komen kloppen, kuste moeder al haar lieve kinderen en zei wat ze aan den wolf moesten antwoorden, als hij 't hart in het lijf had nogmaals weer te keeren.

En zie, een weinig later was de wolf weer daar. Hij klopte aan de deur en zei nu dat hij een pelgrim was die van Jerusalem weerkeerde en een onderkomen zocht voor den nacht.

- Doet maar gerust open, voegde hij er bij. Uw moeder zal er zeer tevreden over zijn. 't Brengt geluk een pelgrim te herbergen.

- Welnu, ja, wij zullen u binnenlaten. Maar daar wij den sleutel van de deur niet hebben, zult ge op het dak moeten klimmen om dan langs de schouw binnen te kruipen. Maar dat is niet erg. Wij zullen een leer in de schouw zetten.

De wolf wachtte niet lang. Op één, twee, drij zat hij op het dak. Langs de schouw liet hij zich naar beneden glijden, tot aan de ladder, die moeder geit, Mieke-Geitje, er in gereedheid had gezet. Zoohaast Mieke-Geitje de lompe pooten van den wolf zag, nam zij den riek en stak het leelijke beest dood.

En de geitjes dansten van plezier, omdat ze nu voor goed van den wolf verlost waren.

CCCLXXXIX. Waarom de nachtegaal 's nachts zingt[aant.]

Eens zat een nachtegaal 's nachts op een wijngaard. Hij sluimerde er in en, terwijl hij sliep, groeiden de kleine rankjes van de plant zoo geweldig, dat zij rondom zijn pootjes kronkelden en 't beestje machteloos aan den tak vastbonden.

's Morgens, wanneer de nachtegaal ontwaakte en wilde wegvliegen, kon hij zich niet meer verroeren. En hoe hij ook schreeuwde, hij zat er als met bindebanden vastgebonden.

Een man die voorbijging pakte den nachtegaal, nam hem mede naar huis en sloot hem op in een kevie.

Sindsdien zingen de nachtegalen 's nachts rink-aan-een, omdat zij niet zouden insluimeren en met hun pootjes verward geraken in de ranken van wijngaarden of andere klimplanten.

CCCXC. Wat de zwaluwen kwetteren wanneer zij in de lente in Vlaanderen weerkeeren[aant.]

Als de zwaluwen bij de eerste lentedagen in Vlaanderen weerkeeren, vliegen zij om en rond de doening, stal in, stal uit, en verwonderd kijken zij zich de oogen uit den kop, omdat heel de wintervoorraad, die bij hun vertrek in de hoeven opgeborgen lag, verdwenen is. En zij gaan dan aan 't kwetteren:

Verleden jaar,
als 'k hier nog was,
stond 't al te gaar
in mijt en tas.
Een tarwetas
naast korentas
en havertas
en schelven vlas!...
Nu is het al verkwast,
verkwist, verbrast.
't Is al verdestruwierd!
't Is al vertierelierd!

CCCXCI. Waarom de zwaluwen voor den winter verhuizen en wat de gaaien roepen[aant.]

Ten tijde dat de veugels spraken, en elk zijn ambacht dede, zoo was de meerlaan advocaat en hij gaf raad, om vijf groote.

Vijf groote dat deed toen elf cents.

't Gebeurde ne keer, in 't vallen van 't blad, dat de zwalme en de weiten, alias de gaai, te gare naar den advokaat gingen, om vijf groote ‘avis’.

De zwalme begoste eerst slag om slinger te klappen, en uiteen te doen hoe zijn geslachte te lijden hadde binst den winter van de natte en de koude, en et coetera, en of hij daar geen raad tegen en wiste.

De advokaat rok ne keer zijn vlerken uit langs zijn pooten, rechtte de pluimen van zijn kop, en den zwalme sterlinge bekijkende:

- Zwalmtje, zegt hij alzoo, dat ik als gij ware, 'k zou ik met den eersten mijn ijken en mijne klijken vergâren en den Zuiden intrekken; 't en zal hier niet heilig zijn van den winter, 't zal der gaan vriezen dat de boomen kraken. Ge kunt ne keer geheel uw ras bijeenroepen om te hooren wat dat ze daarvan peizen, ten uitkomen kunt ge nog altijd hier in de streke weêre keeren.

De zwalme schoot in zijnen zak, betaalde den advokaat, en vloog al kirrewijten weêre van waar dat hij gekomen was.

- Mijnheere den advokaat, zei de weiten toen, als het met uw goedheid zou overeenkomen, 'k zou u daar ook geren iets vragen!

- Vraagt maar op, zei de meerlaan, en hij zat daar

alzoo schuins overhoek te kijken met zijne uvallige kleene oogskens.

- 't Is da 'h zegge wille, mijnheere den advocaat, dat de winter weerom aan de deure is, en dat er toen niet vele te peuzelen en valt, voor arme liên lijk wij; eh, ja, de snee ligt daar ne reegerpoot hooge, de puiten zitten onder 't ijs, en, me zoûn wel meugen droog hout eten, om te bestaan. Zoudt gij daar geen raad tegen weten?

- Bah, zei de meerlaan, en hij schartte ne keer met zijn poot in de pluimen van zijn kop, weet ge wat dat ge doet?

- Nog niet, zei de weiten.

- Hewel, ge begint van vandage af al de eekels te vergaren, die gij vinden kunt, en ge steekt ze ievers in de eene of andere holde tronkwilge.

En de weiten, blijde lijk e koninejong, betaalde zijn schuld en trok ervan deure, rechte naar zijn nest, waar dat hij dat aan zijn wijveke vertelde.

Zoo, al van denzelven dag gingen ze op zoek, achter eekels, en alzoo tiene twaalf dagen reke, tot dat ze e geheel hol van een oude wilge gevuld hadden.

En elken keer dat ze malkaar tegen kwamen, binst hulder werk:

- 't Zit al reis om reis! zei de een.

- 't Zit haast reis om reis! zei den anderen.

En de weiten zit daar nu in de takken van de boomen, niet verre van zijnen schat, te wippen, te wikkelsteerten ende te zingen, van 's nuchtens tot 's navonds

> ‘'t Zit al reis om reis!’

En in 't pitje van den winter, als er noch vliege noch vlinder te vangen en is, en dat de andere veugels daveren van de koude, en hunne vieren laten hangen van den hongere, zoo zit de weiten daar, weg en weêre te

vliegen en de droge blaren te doen ruttelen, binst dat hij maar altijd reke en roept van:

‘'t Zit nog rrreis om rrreis!’

En sedert dien roept hij dat nog altijd, en sedert dien ook verhuizen de zwalms nog altijd vóór den winter. En zeker zijn.

CCCXCII. Hoe de geit op de wereld kwam[aant.]

Eens, al heel lang (ge)leen, ontmoette de duivel, 's avonds heel laat, een mensch op een verlaten kruisweg. De duivel pochte op al wat hij zooal kon en de mensch, die dat niet lijden kon, pochte daarom nog meer. Op 't laatst, om eens te laten zien wat zij konden, besloten zij, drie dagen later, op hetzelfde uur en op dezelfde plaats bijeen te komen; zij moesten beiden een wonder dier meebrengen. Wie den naam van het dier, dat de andere meebracht, op eerste zicht kon raden zou het winnen.

De mensch ging daarop zijn weg. Al gaande kreeg hij een wonder gedacht en hij was meteen zeker dat de duivel nooit den naam zou kunnen raden van het dier dat hij zou meebrengen. Maar met wat voor iets zou de duivel afkomen? Dat was de groote kwestie! Hij prakkezeerde er over dag en nacht, en eens, op een achtermiddag, lijk hij peinzend op den duivel en op zijn afspraak door de velden wandelde, hoorde hij daar in een uitgemergelden knotwilg langs den weg een vreemd rumoer van stemmen. Het waren de duivels die vergadering hielden.

- De mensch kan nooit of nooit den naam van dat beest raden, zei er een.
- 'k Geloof het wel, sprak een andere, 't is de eerste geit die op de wereld komt.
- 'k Weet genoeg, dacht de mensch en overgelukkig trok hij op.

Op den gestelden dag stond hij met zijn wonder dier op den kruisweg. 't Was zijn eigen vrouw die hij met stroop had bestreken en daarna in de pluimen

had gerold. De duivel, toen hij aankwam, lonkte er onmiddellijk naar, maar kon het vreemd gedoe niet herkennen; daarom kwam hij maar met zijn eigen beest vooruit, om tijd te winnen.

- Hawel, raad ne keer wat ik hier bij heb, zei hij tot den mensch.

- Een geit, antwoordde de mensch, ik had het onmiddellijk op, maar wat ik heb meegebracht raadt gij in geen duizend jaar.

De duivel voelde zich verloren, vloekte en wilde wegloopen.

- Neen, neen, zoo niet, riep de mensch, eerst raden, eerst raden.

- Hoor eens hier, zei de duivel toen, indien ik niet wist dat ik de duivel ben, ik zou denken dat gij het zijt, maar dat gij twee duivels waard zijt dat is zeker!

Daarmee liep de duivel weg en hij loopt nog.

CCCXCIII. Waarom de merel zwart van kleur is en een gouden bek heeft[aant.]

De merel was jaloersch op de ekster, omdat deze altijd-aan met goud en zilver naar haar nest kwam gevlogen. Hij meende waarachtig dat dat alles uit de hel kwam.

- Wat andere kunnen, kan ik ook, dacht hij.

De merel trok daarop naar de hel. Zonder bellen of kloppen ging hij er binnen, net of hij er alle dagen op bezoek kwam. Hij trad er eerst in de zaal van het koper, maar van koper hield hij niet veel en hij ging verder. Toen kwam hij in de zaal van het zilver, maar zilver zei hem ook al niet veel en hij ging maar door. Nu trad hij in de zaal van het goud. Hier was hij in zijn element. Hij pikte alhier en pikte aldaar en zijn bek had al een gouden kleur. Hij zag dat in den gouden spiegel op de gouden schouw.

- Dat is al iets, dacht de merel en dat smaakt naar nog.

Hij wilde opnieuw gaan pikken maar daar kwam een duivel aangeloopen met een zak roet op den rug. De merel vloog weg, vloog zaal in, zaal uit, en, gelijk hij de hellepoort ging bereiken, wierp de duivel, woedend omdat hij ontsnappen ging, hem den zak roet achterna. Het roet sloeg langs alle kanten op en, buiten zijn gouden bek, is de merel er zwart van gebleven.

CCCXCIV. Waarom de specht om water roept[aant.]

Ons Heer had toen hemel en aarde, menschen, dieren en dingen geschapen. En toen peinsde hij er op dat er hem nog een klein werk te wachten stond, namelijk het graven van stroomen, rivieren, beken, meren en vijvers, om al wat leeft van drinkbaar water te voorzien. Daar dit werk bij hoogdringendheid moest verricht worden, deed hij een beroep op loopende en vliegende dieren, opdat zij hulp zouden bieden. Allemaal kwamen zij en iedereen deed wat hij kon. Een vogel, de specht, liet van zich echter niets hooren. Deze bleef in 't bosch zitten en riep maar altijd-aan:

- Pink! Pink! Pink!

- Laat hem maar ‘pinken’, zei Ons Heer; de prijzen geven we op 't laatst.

't Werk ging ondertusschen vlug van de hand en als alles gedaan was, nam Ons Heer weer het woord; 't was tot den specht dat hij zich richtte.

- Specht, tusschen ons beiden nu, zei Ons Heer. Gij hebt geweigerd mij hulp te bieden, als al het geschapene mij hulp bood, in het belang van alles wat eens op de wereld leven zal. Welnu, nooit zult gij uwen dorst lesschen aan 't water van stroomen, rivieren, beken, meren en vijvers en, om niet van dorst te sterven, zult gij de luttele druppelkens van den regen moeten opvangen.

En 't is daarom dat de boeren nu nog zeggen, wanneer zij den specht hooren pinken, dat hij op water roept.

CCCXCV. De raaf, de sperwer en de klamper[aant.]

Een uitgehongerde raaf vond eens een onverhoopten buit: een patrijzennest met zeven platte jong. Van plezier sprong zij een gat in de lucht en kraste, kraste, alsof heel de wereld weten moest wat een vangst zij gedaan had.

Een sperwer, die dat hoorde, kwam er op af en, daar hij zelf dien buit begeerde, begon hij te vechten tegen de raaf, op leven en dood. Een klamper, die insgelijks door 't krassen van de raaf werd aangelokt, kwam ook aangevlogen. Deze slimmerik liet raaf en sperwer maar vechten en trok in stilte op met de zeven jonge patrijzen in zijn klauwen.

Sindsdien zijn de raven slimmer geworden. Nu krassen zij niet meer wanneer zij een buit vinden.

CCCXCVI. De vos en de slak[aant.]

Een vos liep eens van Antwerpen naar Lier, zoo hard hij maar kon. Daar zat een slak langs den weg en wanneer zij den vos als een bezetene zag komen afgedraafd, riep zij hem toe:

- Waarheen toch in zoo'n vaart?
- Naar Lier...
- Dan ben ik u vóór, man... Maar ik maak geen beslag voor zoo'n loopje.
- Gij? Dat kan niet!
- En toch zal 't zoo zijn.

De vos en de slak daarop aan 't wedden.

- En 'k geef u nog ne ‘goeien’ stap voor, zei de slak.
- Aangenomen, besloot de vos.

De vos draaide zich om en nam, gelijk overeengekomen, nog een stap voor, terwijl hij van plezier zijn staart heen en weer sloeg.

De slak lachte in haren baard en kliste zich vast aan den staart van den vos. Dan riep zij:

- En nu vooruit!

De vos schoot weg lijk een pijl uit een boog. Hij liep den adem uit zijn lijf. Te Lier aangekomen draaide hij zich onmiddellijk om, om te zien of de slak al in 't zicht was. Deze profiteerde er van, liet den staart los en zat consjuus te wachten, terwijl ze minachtend sprak:

- Zijt ge daar eindelijk? Gij zult toch altijd een grootspreker blijven.

En de vos liep van schaamte vandaan.

CCCXCVII. De eerste beer[aant.]

Eens, als Ons Heer op wandel was, moest hij door een groot bosch. Hij trok er door zonder achterdocht. Maar daar hoorde hij in 't gestruik een verveerlijk gebrom en gegrom. 't Was een man die al brommend en grollend Ons Heer wilde bang maken.

- Wat? zei Ons Heer. Ge wilt geen mensch meer zijn? Een wild dier wilt ge wezen, een wild dier dat bromt en grolt. Welnu, beer zult ge worden.

- Leef maar in het bosch, zei Ons Heer nog, wijl hij heenging. 't Was uw zin. Grolt en bromt maar en klimt in de boomen...

CCCXCVIII. De wolf en het schaap[aant.]

Een schaap zat in zijn hok heel alleen.

Een wolf kwam snuffelen aan de deur en riep:

- Lief schaapken kom, we zullen hier wat spelen; de avond is zoo schoon en frisch.

- Neen, zei het schaap, gij zult mij opeten.

- Dom ding, antwoordde de wolf, weet ge niet dat het Vrijdag is en dat men geen vleesch mag eten op dien dag.

- Dat is ook waar, dacht het schaap en 't deed de staldeur open en kwam buiten.

De wolf greep het bij de keel en liep er mee weg.

- Ziedewel, dacht het schaap, mijn eerste gedachte was de beste.

CCCXCIX. De herkomst van den pukkelare (Pieterman)[aant.]

Ne keer ging ne visscher naar de zee om te visschen. Hij maakte zijn netten klaar en er verscheen toen een zeemeermin en die zei:

- Visscher, weet, 'k zou 't niet doen. Wie visschen durft zal gestraft worden. De oude zeegod viert zijn naamdag vandaag.

De visscher luisterde niet naar den raad van de zeemeermin en wierp zijn netten uit.

En toen verscheen de zeemeermin opnieuw en zei:

- Omdat ge niet geluisterd hebt verander ik u in een visch.

En de visscher veranderde in een pukkelare.

Sindsdien eten de Vlaamsche visschers geen pukkelaren meer. Zij zijn bang een hunner voorvaders op te eten.

- Omdat ge niet geluisterd hebt verander ik u in een visch.

CCCC. Waarom de schelvisch twee plekken op den rug heeft[aant.]

Ne keer was Jezus met Sinte Pieter op reis gegaan en ze hadden geen centen meer. 't Was al verteerd.

- Wat nu gedaan, Pieter, zei Ons Heer.

- 'k Weet het niet, Meester, zei Sinte Pieter. Ik heb gepeinsd en weer gepeinsd en ik ben moe gepeinsd.

- 'k Zal u weer ne keer helpen, Pieter. Pak uw net, smijt het daar op die plaats en, als gij 't optrekt, zal er een schelvisch in gevangen zitten. Trek zijn muil open en gij zult er een goudstuk in vinden. Daarmee zullen we gered zijn.

Alles gebeurde gelijk Ons Heer had gezeid. Sinte Pieter pakte den schelvisch tusschen den duim en den wijsvinger van de linkerhand en haalde met de rechterhand het goudstuk uit zijn muil. Daarna wierp hij den schelvisch weer in zee. Maar deze visch behield twee zwarte plekken van achter op den rug, daar waar hij als in een tang tusschen de vingers van Sinte Pieter had gezeten. En al zijn nakomelingen hebben die plekken behouden.

CCCCI. De musch en de kat en de muis[aant.]

Een musch wist zes gerstekorrelkens liggen. Eén voor één ging zij ze halen en lei ze dan te weeken in een waterkruik.

- Wat gaat ge doen, vroeg de muis, die haar afloerde.
- Ik ga bier brouwen, zei de musch.
- Bier brouwen met zes gerstekorrelkens in wat water, dat wil ik nog beleven, zei de muis.

Wanneer de musch dacht dat het bier gaar was ging zij er heen, dronk haar bekomste en trok verder, wiegelend en waggelend, alsof zij dronken was. En hoe verder zij ging, hoe meer zij den dronkaard uithing.

Maar de kat had de musch in de mot.

- Klauw, zei ze.
- 'k Had het op, zei de muis. Als men zich uitgeeft voor wat men niet is, ligt het ongeluk op den weg.

CCCCII. Hoe de vogels zijn ontstaan[aant.]

Eens wilden de duivels God Onzen Heer weer 'n keer te lijf gaan en hem dooden. Daartoe hadden zij allerhande steenen op een groote baan saamgebracht. Enkele dagen later, toen God een boodschap naar de wereld moest doen, stonden zij allemaal hem af te wachten. Zoo gelijk zij den meester van aarde en hemel zagen aankomen begonnen zij naar hem met die steenen te gooien, zoo hard ze maar konden.

Maar God heeft voor alles onmiddellijk afdoende middelen. Die steenen, zoo gelijk zij door de lucht vlogen, veranderden allemaal in vogels, in groote en kleine vogels, naar gelang het groote of kleine steenen waren; en die vogels verspreidden zich over heel de wereld en gingen er wonen in bosschen en weiden en zij zongen den lof van God, den Schepper van aarde en hemel en alle dingen.

CCCCIII. Waarom de ekster een duivelvogel is[aant.]

In den tijd dat de beesten spraken was de ekster wit van kleur, spierwit gelijk de sneeuw.

En toen gebeurde het dat de duivel hulp noodig had, om zijnen oogst binnen te doen. Daarom deed hij een beroep op de ekster en deze deed wat zij kon om den duivel te helpen. Er zal wel wat afvallen, dacht ze.

En er viel wat af, inderdaad. De ekster mocht met den duivel mede naar den Sabbath gaan. En dat ze dat gedaan heeft kan men nog altijd zien aan haar plumage die niet meer spierwit is, gelijk vroeger, maar meer zwarte plekken heeft dan witte. En bovendien heeft zij drie duivelsharen op haren kop staan.

CCCCIV. De zeg van 't katteken en 't muisken[aant.]

Daar was eens een katteken en een muisken die in één huisken woonden en ze waren zoo fel met een dat ze altijd aan 't zelfde schotelken aten.

Eens dat het mnisken 's morgens 't eerst op was en dat het leeliken grooten honger had, zoo lekte het den heelen kaas uit!

Als de kat opkwam was ze zoo kwaad dat ze het muisken haar staarteken afbeet!

't Arm muisken jankte dat het snakte en 't viel op zijn knieën voor de kat om haar staarteken terug te krijgen, maar de kat zei:

- Als gij mij kaas bezorgt.

En 't muisken al jankend naar de koei toe, want het had het al dikwijls afgeloerd hoe de menschen de melk krijgen van de koei en hoe ze er dan kaas van bereiden, en 't zei tegen de koei:

> - Koeike, toe, geef mij kaas voor 't katje,
> 't Katje geeft mij mijn staartje!

Maar de koei zei:

> - Ik en heb in twee dagen geen gras meer gekregen,
> loop naar den maaier en vraag hem gras!

En als 't muisken bij den maaier kwam, toen zei het:

> - Maaier, maai mij gras voor 't koeiken,
> 't Koeiken geeft mij kaas voor 't katje,
> 't katje geeft mij mijn staartje!

De maaier stuurde 't muisken naar den schoenmaker voor schoenen; de schoenmaker stuurde 't naar den koes voor borstels; de koes stuurde 't naar den maalder en toen zei het tegen den maalder:

- Maalder, geef mij meel voor 't koeske,

't koeske geeft mij borstels voor den schoenmaker,
de schoenmaker maakt de schoenen voor den maaier,
de maaier maait het gras voor 't koeike,
't koeike geeft mij kaas voor 't katje,
't katje geeft mij mijn staartje weer!

En de maalder gaf 't muisken vijf vaten meel - en toen verzonk er 't muisken mee in den zavel!

En toen kwam de kat en ze plantte 't staarteken op de plek waar 't arm muisken dood gebleven was.

CCCCV. Hoe het koningsken het hoogst vloog[aant.]

In den tijd toen de dieren spraken, wilden de vogels en al de vliegende dieren een koning hebben. Lang werd er gewikt en gewogen, want er waren toen, zooals nu, zoovele gedachten als koppen in de wereld.

Eindelijk werd er besloten er om prijs voor te vliegen. Wie 't dichtst bij den hemel zou geraken, zou koning zijn.

Iedereen was op den gestelden dag op post, want velen waren er op uit de overwinning te behalen en zij zouden daartoe alle middelen gebruiken.

De nachtuil moest het signaal van de vlucht geven. Als hij voor de derde maal kraste, vloog iedereen op. 't Was als een donkere donderwolk die opvloog, zooveel mededingers waren er; het licht van de zon werd er plotseling door verduisterd.

't Duurde echter niet lang of er kwamen er al naar beneden, heel en al den asem kwijt; hun kans was verkeken en zij waren er zeer triestig om. Zij gingen daar ergens op hun eentje zitten, dik in hun veeren van 't verdriet.

Toen de mededingers erg gedund waren, en de arend en enkele andere groote en kleine vogels, waaronder ook het koningsken, nog hoog in de lucht vlogen, kroop dat kleine ding, zonder dat iemand het zag, heimelijk in den staart van den arend en bleef er looskens zitten. 't Beestje, dat maar een pluimpje weegt, kon dat gemakkelijk gedaan krijgen, zonder dat de arend het gewaar werd.

Eindelijk was de arend nog alleen in de lucht, zoo dacht men toch, en zoo dacht hij ook. Hij maakte

nog een ronde of drie, vier, en liet zich dan naar beneden zweven.

Toen kwam het koningsken stillekens uit den staart van den arend gevlogen en na nog enkele streken gedaan te hebben, riep het:

- Meester, geeft gij het nu al op? Ik, voor mijn paart, vlieg nog hooger!

De arend verschrikte, maar 't koningsken vloog nog hooger...

Eindelijk daalde het ook: het kon niet hooger meer.

Wel tien minuten na den arend kwam het op de aarde neer. Dat het heel hoog gevlogen had, tot bijna tegen de zon, dat kon iedereen zien. Zijn pluimkens waren er allemaal van verschroeid. En dat is nog te zien op dezen dag.

CCCCVI. Hoe de ekster vermoedde dat het koningsken bedrog had gepleegd[aant.]

Dat het koningsken in den wedstrijd van de vliegende dieren gewonnen had, daar stond iedereen van versteld. De arend vooral. Met groote stappen ging hij zenuwachtig over en weer. Daaraan kon men zien dat hij slecht gezind was. Iedereen zat, met een hart van zoo groot, te wachten op wat nu gebeuren zou. Zij dachten niet anders of de arend zou op dat klein koningsken toeschieten en 't verscheuren. Maar dat gebeurde nu niet. Hij ging vertrouwelijk spreken met enkele vogels en vroeg hen uit over wat zij dachten en wisten van 't geval.

Hij wilde namelijk weten hoe het daarboven, hoog in de lucht, was toegegaan, en of zij waarlijk dat miezerig koningsken nevens hem in de lucht hadden gezien.

De gier, de havik en de valk hadden niets gezien, zeiden zij, maar, voegden zij er bij, zij konden toch aan heel de zaak geen kop krijgen.

Zonder dat men haar iets vroeg, kwam de ekster er met haren snater tusschen:

- Ja, ik kan mis zijn, zei ze, maar ik, die tot mijn laatste asemken meegevlogen heb, heb toen u en u alleen nog in volle vlucht in de lucht gezien; wanneer ik het opgegeven had, en nog eens omkeek, zag ik opeens 't koningsken nevens u wegscheren. En, ja, 't was permentelijk of 't uit uwen staart gevlogen kwam. Zeker, heel, heel, zeker weet ik dat nu niet en er eed op doen of zweren zou ik ook niet durven.

- Maar dat is zóó! Dat is zóó! riepen meteen al de voorname vogels. 't Moet zóó gebeurd zijn! 't Kan niet anders!

CCCCVII. Waarom het koningsken een verschroeide borst heeft[aant.]

Als 't menschdom begon van de koude te lijden moest er een vogel aangeduid worden om het vuur in den hemel te gaan halen. En daar het koningsken eenmaal zoo hoog gevlogen had, veel hooger dan de arend, werd het aangewezen om die taak te vervullen.

Het koningsken vertrok zonder morren. Lang, lang, heel lang bleef het weg en men begon op zeker oogenblik reeds te denken dat het nooit meer weerkomen zou.

En zie, daar op eens zag men een lichtje heel hoog in de lucht en dichter en dichter kwam het. 't Was 't koningsken met het vuur. Maar och arme! daar het het vuur tegen zijn borstje had gedragen waren al zijn pluimkens verschroeid.

CCCCVIII. Hoe de uil en 't koningsken vrienden werden[aant.]

Eens, toen het koningsken den prijs van 't hoogste vliegen gewonnen had, schoten de groote en kleine vogels, om in de gratie van den arend te staan, in een razende koleire tegen dat arme beestje. Ze wilden het te lijf gaan. Zeker zou het zijn laatsten stond beleefd hebben, indien de uil, die altijd vriend van 't koningsken was geweest, zich niet tusschen beide had geworpen.

- De bewijzen! riep hij maar altijd, men veroordeelt niemand zonder bewijzen!

Intusschentijd kon het koningsken ontsnappen en zich gaan versteken in een hol van een omgewaaiden knotwilg.

Als al die vleiers gewaar werden, dat het koningsken schampavie was, had de uil het van hen allen te verduren! Te gelijk vlogen ze op hem los. Met blutsen en builen op heel zijn lijf, en half gepluimd, kon hij, ten slotte, de vlucht nemen.

Sindsdien is de vriendschap van den uil voor 't koningsken en die van het koningsken voor den uil nog ééns zoo groot geworden. De andere vogels hebben echter, tot op den dag van heden, hun vijandschap voor den uil en het koningsken behouden. En tot hoe ver die vijandschap gaat, weten de meezenvangers 't best...

CCCCIX. Wat het koningsken in zijn schuilplaats zong[aant.]

Wanneer het koningsken den eersten prijs van 't hoogste vliegen had gewonnen, vloog het, om aan de vervolging van al zijne benijders te ontsnappen, naar een uitgemergelden eikenstronk, waar het zich in een diepe holte wegborg.

Daar zat het nu buiten het bereik der groote vogels, die het maar altijd-aante lijf wilden. En soms, wanneer er van zijn vijanden voorbijvlogen, zong het in zijn schuilplaas, maar zoo luid dat iedereen het hooren kon:

Gij zult er mij niet vinden,
Van niemand ben ik bang,
Tot koning ben ik verheven,
En 'k blijf 't mijn leven lang.

CCCCX. De meening van de specht[aant.]

Er was eens een tijd dat men het niet eens geraakte over het koningschap onder de vogels. Hoe meer men er over redekavelde, hoe minder men het eens geraakte. Sommigen wilden den arend tot koning kiezen, omdat hij de sterkste was. Anderen weer beweerden dat die titel aan 't koningsken toekwam, omdat het eens, in een prijsvlucht, ver-uit het hoogst gevlogen had. Daarop antwoordden dan de specht en de ekster dat het beestje zich, tijdens die vlucht, in den staart van den arend had weggeborgen, maar de uil en de ooievaar, twee vrienden van het koningsken, zeiden dat zulks een leugen was.

Eens, toen die kwestie weer te berde kwam, zei de ooievaar:

- Laat ons een koning en een koningsken aanstellen, daarmede is de zaak geklonken.

De vrienden van den arend, en zij die zelf eens koning hadden willen worden, waren het daarmee niet eens; zij zeiden:

- Een koningsken, maar dat heeft toch geen zin. Hebben de viervoeters een koningsken? Een onderkoning ja, dat zouden we begrijpen.

- Als de viervoeters geen koningsken hebben, dat ze er dan een nemen, zei de ooievaar.

- Neen, neen, dat gaat niet, besloot de specht, die er met haar geratel weer bij was; indien 't nog een andere vogel was, zooals de klamper, de valk en de ekster, ik zou niet neen zeggen, maar dat onnoozel ding van een koningsken!

CCCCXI. Hoe de vliegende dieren het koningsken vogelvrij verklaarden[aant.]

Eens toen de vogels een koning wilden hebben besloot men eensgezind om ter hoogst te vliegen. En 't koningsken, dat 't hoogst vloog, werd van bedrog beschuldigd. Men beweerde namelijk dat het zich in den staart van den arend had weggeborgen en, toen deze aanstalten maakte om terug naar de aarde te keeren, uit zijn staart was gekropen om nog enkele meters hooger te vliegen.

Het vogelvolk werd toen bijeengeroepen op een groote vergadering.

De ekster en de specht hadden er het groote woord. Zij beschuldigden het arme vogeltje van wel honderd misdaden. Het gevolg daarvan was dat het koningsken uit het midden van de vliegende dieren werd gebannen. 't Werd vogelvrij verklaard, wat beduiden wil dat iedereen, die het op zijn wegen ontmoeten mocht, het vrij zou mogen dooden. En de overgroote meerderheid der vogels en vliegende dieren juichten toe.

Sindsdien is 't gewoonte geworden ook de ontvluchte moordenaars en dieven vogelvrij te verklaren.

CCCCXII. Hoe uil en ooievaar en andere vliegers met het koningsken spannen[aant.]

De uil was het niet eens met het besluit van de vliegende dieren om het koningsken vogelvrij te verklaren en nam dan ook het voornemen het koningsken te helpen zooveel hij maar kon. Hij sprak er over met den ooievaar en met andere vliegers, zooals vliegen, muggen, dollen, dazen, horzels en kevers. Ook deze zagen klaar in het valsch spel van de ekster. Zij kwamen overeen ‘stande pede’ het koningsken te verwittigen. En de ooievaar, die het snelste vliegen kon, werd gelast het beestje te gaan verwittigen. Hij trok on middellijk op, terwijl al de grootsprekers daar nog aan 't jubelen waren over het besluit dat zij tegen het koningsken hadden doen nemen.

Zoo gelukte het koningsken er in zich ‘dare, dare’ voor aller oogen diep in 't kreupel- en schaarhout te verbergen. Sinds dien tijd is het vogeltje daar blijven wonen en 't zal er blijven wonen zoolang de wereld bestaat.

CCCCXIII. Waarom de uil 's nachts uitvliegt[aant.]

Toen de uil 's anderen daags uitvloog, zooals naar gewoonte, werd hij door al de vogels achtervolgd. Ze pikten en beten hem alom waar zij konden en zouden hem voorzeker gepluimd en gevild hebben, indien hij zich niet met de gauwte in 't kreupelhout had kunnen verbergen.

- Als 't zoo gemeend is, zei de uil, zal ik voortaan 's nachts uitvliegen en de nachten zullen voor mij dagen zijn en de dagen nachten.

CCCCXIV. Waarom de arend het koningsken ook vogelvrij verklaarde[aant.]

De klamper, de valk, de specht en de ekster trokken eens naar het paleis van den arend om hem voor te stellen een onderkoning te doen kiezen. 't Zou natuurlijk een hunner moeten zijn. Zij zouden er dan wel voor zorgen dat het koningsken voor goed den bek gesnoerd werd. Daarover waren zij het allen eens.

Verder trachtte elk hunner zijn medematen te overtuigen dat hij zelf en hij alleen onderkoning moest zijn.

En de ekster, die in 't klappen een meester is, was alleen aan 't woord. Maar overreden kon zij haar drie gezellen niet.

Daar zij 't niet eens geraakten, besloten zij, vooralsnog, van het onderkoningsschap aan den arend maar niet te spreken en alleen te vragen dat hij een snel besluit zou nemen tegen het koningsken, dat zich aanstelde als de koning en de meester van de vogels; dat was een misdaad die gestraft moest worden. De koningstitel hoorde alleen toe aan den sterksten onder de vogels, dus aan den arend.

De arend was zeer gevleid bij die woorden. Hij krulde zijnen neus van fierheid en hij sprak:

- Ik ben koning, gelijk ge met recht en reden zegt; ik ben de sterkste van al de vliegende dieren, dat is ook waar. En als het koningsken mij niet als zoodanig wil herkennen, verklaar ik het vogelvrij. Iedereen mag het dooden en ook zijn nageslacht, zonder verder proces. 't Is 't eenige middel om eendracht onder de vogels te brengen.

Na die boodschap trokken valk, klamper, specht en ekster er vandoor.

CCCCXV. Waarom de muggen de arenden met vrede laten[aant.]

De mug had compassie gekregen met het koningsken en besloot den arend te gaan bevechten en hem te blijven bevechten, zoolang dat hij het onrechtvaardig besluit tegenover het koningsken niet zou intrekken. Zij vloog naar het kasteel van den arend, dat op den hoogsten berg van de wereld gelegen was. Lang vloog zij en haar aankomst meldde zij met een nijdig hoorngeschal. Onmiddellijk begon zij den aanval. Hier stak zij den arend in zijn neusgaten, daar in zijn pooten en verder overal waar zij er kans toe zag.

De koning van de vogels pikte en krabde, sloeg met zijn vleugels en klauwde met zijn pooten, wierp zich op den rug... Niets hielp! Als hij zich even terug neerzette, begon de aanval opnieuw.

De arend, die niet insluimeren kon, - en de nacht was nog zoo lang - riep, ten einde raad:

- In Godsnaam, wanneer zult gij mij met rust laten?
- Zoodra het koningsken in zijn eer hersteld is.
- Is het daarom dat gij mij plagen komt?
- Daarom, ja, en daarom zal ik u ook niet gerust laten vooraleer eerherstel is gedaan.
- Welnu, 't zij zoo, als ge mij voortaan maar met vrede laat.

De mug vloog ronkend naar beneden om 't goede nieuws aan de andere dieren te melden, maar de meeste vogels hebben den haat, dien zij aan het koningsken gezworen hadden, toch niet kunnen afleggen.

Maar de muggen laten sinds dien tijd de arenden met vrede.

CCCCXVI. Wat het koningsken zingt[aant.]

Als het koningsken zich ergens vertoonen durft wordt onmiddellijk al het vogelvolk saamgetrommeld om het arme diertje te lijf te gaan. Daarom huist het maar altijd in 't dicht struikgewas. In doornhagen en houtmijten zoekt het zich een weg en geen enkel vogel kan het er achterhalen. Zijn nest maakt het diep weggeborgen in de holten van knotboomen, zoodat niemand het er vinden kan. Ver vandaan waagt het zich nooit. 't Scheert altijd-aan langs den grond weg, van zijn nest in 't struikgewas en dan weer terug. Soms, om al het vogelvolk nog eens te tarten, zingt het van uit een onvindbaar hoekje, zoo luid het kan:

‘'k Heb het gewonnen, keunink ben ik en blijf ik...’

CCCCXVII. Van den vos, den beer en den mensch[aant.]

De vos was naar 't Paleis van den leeuw gegaan, om in naam van al de viervoeters te vragen een onderkoning aan te stellen.

Als hij van 't Paleis van den leeuw terugkwam, wandelde de beer hem te gemoet, om te vernemen hoe het onderhoud was afgeloopen. Het spreekt van zelf dat de beer ook hunkerde naar de plaats van onderkoning.

- Nog geenen ‘Ja’ of geenen ‘Neen’, zei de vos en dan, hij weet niet wie hij daarvoor zou aanduiden. 'k Zou wel den beer nemen, zei hij, maar wat goeds heeft die al gedaan in zijn leven? Als er geen gevaar meê gemoeid is, dan is hij er bij, maar als 't meenens wordt, is hij niet te zien.

- Zegt hij dat? vroeg de beer.

- Ja, en hij vroeg mij ook, of ik wist of gij ooit een mensch te lijf waart geweest, en ik zei: een mensch, wie gaat er nu een mensch te lijf? Als ik er een zie, ga ik loopen. En de beer zal wel hetzelfde doen. En gelijk hebben...

- Ik, Reintje, maar ik ben ik niet bang van een mensch! 'k Wou dat ik er maar een te pakken kreeg.

- Als ge dat wilt, zal ik u wel van dienst kunnen zijn; ge hebt maar te spreken. Wanneer past het u, morgen vroeg?

- Direkt, als 't kan.

- Kom dan maar meê, maar we moeten een eindje loopen, het bosch door.

De vos gremelde, want hij peinsde, 't zal met u zoolang niet meer duren, en dan zal ik zien of ik bij den leeuw niet wat meer in te brokken krijg.

Wanneer zij het bosch doorgeloopen waren, kwamen ze aan een lange dreef.

- We zullen hier wat gaan zitten, zei de vos, ge moet ook wat kunnen bekomen van al dat loopen. Gij zult uw krachten noodig hebben als ge voor den mensch zult staan.

- Komt hij op deze plaats? vroeg de beer.

- Ja, hij komt hier voorbij.

Die woorden waren nog niet koud of daar kwam een klein jongsken voorbij met een schoofzak voor zijn vader, die op het veld werkte.

- Is dat nu ne mensch? vroeg de beer.

- Neen, dat moet er nog eenen worden.

Een weinig later was het een oud ventje dat er voorbijging. Moeilijk leunde het op zijn stokje en met kleine stapjes sjeffelde het voort.

- Is dat nu ne mensch?

- Neen, maar dat is er een geweest.

Toen zij dan nog wat gezeten hadden, zag de vos in de verte een jager aankomen.

- Zie, zei hij tot den beer, ginder komt nu een mensch aan. Aan hem zult ge thans uw aas kunnen ophalen. Ik trek er nu van onder, want mijn vrouw en mijn jongen wachten al te lang op wat ik zal meebrengen en, gelijk gij maar al te goed weet, 't is slechte tijd.

En de vos was de pijp uit, maar bleef van verre op den loer liggen.

De beer, van zijn kant, schoot zijn stoute schoenen aan en trok op den mensch los.

De jager, die den beer had zien aankomen, nam zijn geweer van den schouder en zoodra hij 't beest binnen schot had, mikte hij, pif, paf!

De beer vloog van 't verschieten een paar stappen achteruit. 't Was meteen of men hem met steenen en keien op 't lijf en in 't gezicht sloeg; 't deed zoo verschrikkelijk zeer dat hij kreunde van de pijn.

Hij was nog niet van den schrik bekomen, of poef! weer een knal... De beer meende nu dat hem vurige hagel op 't lijf viel en janken dat hij deed!

Maar hij sprong op en, hoe hij ook kuchte van pijn, hij vloog naar den jager.

- Als ik hem aan 't lijf te pakken krijg, zal ik wel menschenvleesch eten, dacht hij.

Ja maar, halt! De jager nam zijn sabel en ging er den beer ongenadig mee te lijf, overal waar hij hem maar raken kon en 't was er telkens door, zoodat het bloed in zijn pels stond. De beer kermde lijk een penneverken en liep al hinkende vandaan.

Reintje kwam hem tegengeloopen.

- Vriend beer, ik kon het niet uithouden in mijn hol. Ik moest terug. Hawel, hoe heeft het menschenvleesch gesmaakt?

- Reintje vriend, daar kan ik niet over stoeffen. Wat ik hier beleefd heb is niet te vertellen en dat ik van een kaal reis gekomen ben, dat moogt ge alvast gelooven. Hoe zal ik u dat allemaal kunnen zeggen?

- Ik begrijp het niet eens. Wanneer de mensch mij van ver ontwaarde, nam hij zoo een blaaspijp van zijn schouder, zette die aan den mond en blies er in. Pif - Paf... 't Waren allemaal keien en steenen die mij in 't gezicht en tegen 't lijf vlogen. En hij blies toen nog ne keer en Poef! 't waren nu allemaal viergensters die mij als naalden door vel en vleesch sloegen. En toen sprong ik toe, want ik dacht: met mijn klauwen en tanden zal het beter gaan. 't Was verkeerd gedacht! Hij trok daar een rib uit zijn lijf en klits, klets, hij sloeg mij overal op 't lijf en telkens zag ik miljoenen sterren voor mijn oogen. Zie maar ne keer, 't bloed lekt uit mijn pels.

- Dan heeft de leeuw toch gelijk gehad als hij zei, dat ge tegen den mensch niet opgewassen zijt, besloot de vos.

CCCCXVIII. Hoe Reintje den beer een tweede maal beetnam[aant.]

Enkele dagen later kwam de beer den vos opzoeken. Al waren zijn wonden toe, genezen was hij nog niet.

- Honger dat ik heb, Reintje, zei hij, 't is niet om zeggen. Als het zoo voort gaat, zal ik niet meer te bezien zijn van magerte. Als ge mij niet aan iets kunt helpen, zal ik van honger sterven.

- Ik weet wel iets, zei de slimme vos, en hij dacht aan een hoenderhok, waar hij reeds drie dagen te root ingebroken had en zijn buikje maar al te goed had gedaan; de hoenders zijn er vet en malsch en moeilijk is 't niet om er in te geraken, maar er valt voorzichtig te zijn, want er zijn knechten op de hoeve en die komen bij het eerste alarm met dikke knuppels af. Zoodus rap zijn en op het eerste verdacht teeken, de bie jallen(1).

- Als het anders niets is, zei de beer, dan sta ik mijn man.

- Kom dan maar mee.

De beer volgde den vos en deze bracht hem tot de groote hoeve, waar hij twee nachten achtereen deerlijk huisgehouden had in het hoenderhok. Langs een vierkante opening in den zijgevel, moest men binnen. Op een wip zat de vos in de opening.

- Kom langs hier, fluisterde hij tot den beer. Het oogenblik is goed gekozen. Men zit daarbinnen aan 't avondeten en 't gaat er lustig toe. Kom, ik zal u helpen. Pas op, hoor, dat ge daarboven maar niet

(1) Zich spoedig uit de voeten maken, ijlings op vlucht gaan.

al te gulzig zijt en even gauw buiten geraakt als ik u binnenhelp.

Zoo, met de hulp van den vos, geraakte de beer er binnen. 't Was anders maar passe-maatje, maar dat kon den beer niet schelen, des te meer daar het zicht van de dikke, vette hoenders hem deed watertanden.

- Laten wij ons hart maar ophalen, broeder, zei de vos, maar houd uw zinnen bij. Op mijn eerste woord moet ge weg en vandaan zijn, langs waar we gekomen zijn.

Beide begonnen lekker te smullen, 't een hoen moest er aan na 't ander. De vos had al ruim zijn bekomste en de beer smulde maar voort.

- Broer beer, spoed u toch, straks komen ze af.

- Nog eentje, Rein, nog eentje!

't Bleef maar duren, en de vos, die ongeduldig werd, liet opeens een plank vallen. 't Was een zware pardoef.

- Bruin, ze komen.

Met een wip was de vos weg, langs de opening daarboven. De beer wilde hetzelfde doen, maar door het vele eten kon hij er niet meer door, zoodat hij gevangen zat.

- Ja, Bruin, ge hebt weer niet naar goeden raad geluisterd; ge moet er maar de gevolgen van dragen.

Reintje was met die woorden weg. Hij had nog maar enkele passen gedaan of hij hoorde den beer reeds kermen en huilen, dat het door merg en been ging. 't Waren de knechten van de hoeve, die hem met stokken den pels aan 't uitkloppen waren.

- Die zal ik niet meer weerzien, dacht Rein en hij liep naar huis, gelukkig eindelijk van dien lastigen krawaat verlost te zijn. Zoo dacht hij toch...

CCCCXIX. Hoe de vos den beer een derde maal verschalkte[aant.]

Eenige dagen later stond de beer weer den vos af te wachten. Hij zag er uit gelijk een verminkte soldaat, die uit den oorlog kwam.

- Ja, ja, bezie mij maar goed, ik mag van geluk spreken, vos, dat ik er nog heelhuids ben. Toen zij mij paarsch en blauw hadden geslagen hielden zij plotseling met slagen op en de boer zei toen tot zijn knechts: ‘Haalt me 't slagmes, dat wij hem afmaken’. In een ommezien waren ze allemaal weg. Bruin, dacht ik toen, bij mezelven, dat is uw redding als er voor u nog redding is weggelegd. In een uiterste krachtsinspanning sprong ik recht en 'k liep weg langs de open deur, langs waar de boer en de knechts waren weggetrokken. En zie, 'k stond daar in 't midden van de keuken, waar de boerin aan 't afwasschen was. De vrouw liet een schreeuw en liep buiten. Ik haar achterna. Zoo ontkwam ik aan een zekeren dood. 't Doet mij waarachtig geen goed met menschen in aanraking te komen.

Maar, vriend vos, 't is niet om dat te vertellen dat ik gekomen ben. 't Is met mij zoo erg geworden dat het niet erger meer kan. Wat moet er van mij geworden als gij mij geen hulp biedt!

- Met wat kan ik u van dienst zijn, laat eens hooren, beer?
- Wat eten, wat eten, meer niet.
- Ja, maar als ik u iets aan de hand doe, weet gij door uw gulzigheid geen blijf meer! 't Is uw eigen schuld dat gij al deze miseries beleeft.
- Nu ben ik voor goed geleerd! Ik zal voortaan wel voorzichtiger zijn.

- Welaan, kom dan mee. Ik weet nog wat lekkeren honig in een boom steken.

De vos bracht den beer op het uiteinde van het bosch, bij een gevelden boom, waarin nog honigraten staken. Men was den boom aan 't klieven en de spie, die men met den voorhamer altijd-aan moet dieper drijven, stak er nog in, wel een halven meter hooger dan de honigraten. De houthakkers hadden juist hun werk gestaakt, daar het middag was en lagen aan de beek wat uit te rusten.

- Hier hebt ge nu honig zooveel uw hartje lust, zei de vos tot den beer. Stel u tevreden met wat ge hebt en trek de spie maar niet weg om het laatste druppeltje van die lekkere spijs te bemachtigen.

De vos was met die woorden weg en de beer begon te smullen, gulzig lijk altijd. 't Duurde niet lang of al wat hij bereiken kon was opgeneuzeld. Hij snuffelde daarop eens rond, omhoog en omlaag en overal en zei dan tot zichzelven:

- Ha, hier is de spie waarvan de vos heeft gesproken. Maar waarom zou ik de laatste druppelkens honig niet voor mij mogen houden? Komen ze mij toe of moeten ze voor den vos alleen blijven.

Daarop wilde hij met een poot de spie wegtrekken, maar 't ging niet. Toen probeerde hij met de twee klauwen, maar 't ging al even min. Ten einde raad ging hij er bij zitten, de twee achterpooten schrijlings over den boom, zóó dat zijn steert in de kloof hing.

Daarop begon hij met zijn twee klauwen te trekken, te trekken, zoo hard hij maar kon. En zie, 't scheen te willen gaan en de beer likkebaarde reeds.

- Nog eens, zei de beer tot zichzelven, met al de kracht van mijn lijf. Ah een, ah twee en ah drij.

't Ging. De beer hield de spie in handen. Een verschrikkelijke pijn werd hij meteen gewaar, heel van achter aan zijn staart. Deerlijk begon hij te huilen...

Zijn staart zat in de toegesprongen boomkloof geprangd en hoe hij ook trok, hij kon hem er niet uitkrijgen.

De beer dacht nu zeker dat het met hem gedaan was. Hij overdacht al de zonden die nog op zijn geweten lagen en met hart en ziel te gelijk deed hij een sprong. En zie, hij was los... Gillend van verschrikkelijke pijn liep hij weg. Zijn staart had hij er bij ingeschoten...

CCCCXX. Waarom men altijd: lompe gaai zegt[aant.]

Eens, toen 't koningsken door enkele groote vogels achtervolgd werd, had men het bijna te pakken. Met een wip kon het zich echter nog heel diep in een holleken van een wilg, die boven een vijver groeide, wegbergen. 't Wilde er niet uitkomen hoe de specht ook riep:

- Kom er uit, we zullen nu onze zaak eens voor goed beslissen.

Het koningsken bleef diep in het hol zitten en kikte noch mikte.

Daar het ten slotte laat en schemering werd verloren die jaloersche vogels hun geduld en trokken naar huis. Ze stelden de gaai op wacht, tot de morgen zou aanbreken. Dan zouden ze zelf weer op post zijn.

Als de gaai daar nu vijf minuten zat, viel ze in slaap en 't koningsken, dat zulks onmiddellijk in de gaten had, vloog er vandoor, recht naar zijn nestje.

- Gij lompe gaai, schreeuwden en huilden de andere vogels den slechten schildwacht toe, wanneer zij 's anderen daags vernamen dat het koningsken de plaat had gepoetst.

En ‘lompe gaai’ is ze blijven heeten.

CCCCXXI. Hoe de beer en de berin het koningsken beleedigden[aant.]

De beer was er danig 't hart van in dat hij niet tot onderkoning was uitgeroepen. En de berin niet minder.

Eens, toen zij op wandel waren, dachten zij weer aan het ongelukkig lot dat het hunne was. Zij kwamen aan een bosch en trokken er door. En daar zagen zij een heel klein vogeltje voor hun voeten langs den weg scheren en 't zong al vliegende:

- Het koningsken ben ekik, en het koningsken blijf ekik!

- Kom, zei de berin, we gaan eens zien waar dat hooveerdig ding woont.

En toen zagen zij 't vogeltje in een holleken van een eikenboom wegkruipen.

De beer en de berin gingen er heen.

- Is dat de woonst van een koning! zei de beer.

- Als ik zoo'n woonst moest hebben zou ik beschaamd zijn mij als koning uit te geven; ik zou dan honderd tonen lager zingen.

Dat zeiden de beer en de berin. En nog veel andere dingen daarbij.

CCCCXXII. De oorlogsverklaring van de vliegende dieren aan de viervoetige[aant.]

Het koningsken trok 's anderen daags al heel vroeg naar het Paleis van den arend. Lang duurde het vooraleer het arme vogeltje er aan kwam. 't Moest allemaal in kleine vluchtjes gaan, zooals het beestje dat gewoon was geworden, door zijn schuchter leven in het bosch. Eindelijk kwam het er toch.

't Vertelde aan den arend hoe de beer en de berin het op de leelijkste wijze beleedigd hadden en vroeg een welverdiende straf.

De arend ontving het beestje met fatsoen en dacht een oogenblik na. Hij voelde wel dat hij verplicht was in te grijpen, want hij was wel iets verschuldigd aan 't koningsken. Smaad aan een van mijn geslacht is smaad aan mijzelf, dacht hij daarbij.

En hij zond een bode aan den leeuw en eischte dat de beer en de berin op bloote voeten en met de koord om den hals ‘pardon’ zouden gaan vragen aan het koningsken en al de leelijke woorden die zij uitgesproken hadden zouden intrekken. En als zulks niet gebeurde binnen de vier en twintig uren was het de oorlog, de oorlog tusschen de vliegende en de loopende dieren.

't Vertelde aan den arend hoe de beer en de berin het op de leelijkste wijze beleedigd hadden.

CCCCXXIII. De leeuw besluit tot den oorlog en roept de hulp in van de kruipende dieren[aant.]

Wanneer de leeuw de boodschap van den arend ontving schoot hij in een koningskoleire.

- Dan is het oorlog! Geen der mijnen zal op bloote voeten en met de koord om den hals een nietig vogeltje als het koningsken ‘pardon’ gaan vragen. De vernedering zou te groot zijn voor de viervoeters.

't Was dus oorlog, maar om dien oorlog te winnen besloot hij de hulp te vragen van de kruipende dieren.

Hij schreef een brief aan den koning van de kruipdieren en riep den hond om onmiddellijk dien brief te gaan bestellen.

CCCCXXIV. Hoe de hond den brief van den leeuw aan den koning van de kruipende dieren verloor[aant.]

De hond vertrok vierklauwens met den brief onder den staart. Als hij een tijdlang geloopen had begon hij moe te worden en besloot een weinig te rusten. Als hij dan wat asem had geschept, wilde hij zien of de brief van zijn meester nog altijd op dezelfde plaats zat.

Maar de brief was weg.

De hond verschoot men kon niet meer.

Hij ging onmiddellijk op zoek, langs alle kanten en langs alle wegen. Eindelijk kwam hij een anderen hond tegen en hij vertelde zijn wedervaren. En deze ging ook aan 't zoeken. Ten slotte was al wat hond was mede op zoek.

Toen zij eindelijk 't verlies van den brief aan den leeuw moesten melden, was 't leger van de vliegers al in aantocht en diende men in der haast 't leger van de loopers kant en klaar te maken om op te trekken. Er viel niet meer te denken aan de hulp van de kruipende dieren.

CCCCXXV. Wat de mug in 't kamp van de loopende dieren verneemt aant.

Wanneer het leger van de vliegende dieren in de onmiddellijke nabijheid van het leger van de loopende dieren gekomen was, deed de arend de mug naar het vijandelijk kamp vliegen, om daar na te gaan hoe er alles gestaan en gelegen was.

En de mug vertrok.

Een uur later was zij weerom.

- Het leger van de loopende dieren, is voltallig, zei ze, en morgen vroeg zullen zij aanvallen. Het moet een strijd worden op leven en dood, heb ik den leeuw hooren zeggen. De vos zal in de voorste rijen staan en bij 't minste gevaar moet hij zijn staart opsteken. 't Moet voor allen een sein zijn. Zoolang dat zulks niet gebeurt, dreigt er geen gevaar en moet iedereen vooruit en op den vijand stormen. Gebeurt zulks echter, dan is er onraad en moet iedereen zich voor den aftocht klaarmaken.

- Goed om weten, zei de arend.

CCCCXXVI. Het gevecht van de vliegende en de viervoetige dieren aant.

's Anderen daags stond het leger van de vliegende dieren al vroeg in gereedheid, om den vijand aan te vallen. Men wachtte nog alleen op de komst van den koning. Toen de arend eindelijk daar was, gaf hij in stilte een bevel aan de mug en daarop vertrok het leger ‘en avant, marsch!’.

Niet zoodra stonden de twee legers in 't zicht of de mug vloog vooruit om een geheime boodschap te volbrengen. Wanneer zij boven het leger der loopende dieren gekomen was, zocht zij naar den vos, en zoodra zij hem in 't oog gekregen had, vloog zij naar hem toe. Zonder van iemand gezien te zijn geweest, vloog zij naar zijn staart en heel en al op het puntje zette zij er zich neer. In eens gaf zij er een prik.

- Ei mij! ei mij! riep de vos.

En de mug gaf nog ne prik.

- Ei mij! ei mij! riep de vos nog ne keer.

En weer prikte de mug.

De vos kon 't niet meer houden van de pijn, hij huilde verschrikkelijk en stak zijn staart in de hoogte, zoo hoog hij hem maar steken kon.

Als de loopende dieren dat zagen, dachten zij natuurlijk niet anders of de nog niet begonnen slag was al verloren en allemaal keerden ze zich om en loopen dat ze deden, loopen, zoo snel ze maar loopen konden.

En de vliegende dieren liepen de loopende achterna en zij doodden er zooveel ze maar konden.

CCCCXXVII. De schrik van het kwikstaartje tijdens het gevecht[aant.]

Dat alles zóó is gebeurd en niet anders, dat kunt ge op den dag van vandaag nog zien aan het kwikstaartje, dat dien onvergetelijken slag ook bijwoonde. Bang dat het arme beestje was, bang, dat is met geen woorden te zeggen. Nu nog, bij 't minste dat het hoort, kwikt zijn staartje van louter schrik, onophoudend op en neer.

CCCCXXVIII. Waarom de lelie een hemelsche bloem is (*Lilium candidum*)[aant.]

Toen kwam er een engel uit den hemel en zei aan Maria dat zij het leven zou schenken aan den verlosser van de menschen. Toen hij die woorden gesproken had, vloog de engel weg. En, zoo gelijk hij weggevlogen was, hing de kamer van Maria vol balsemende geuren. 't Waren geuren van den hemel.

Maria stond al wankelend op, want zij was ontroerd in heel haar wezen, en dààr, op den richel van het venster, langs waar de engel gekomen en weer verdwenen was, stond een pot met witte, welriekende lelies.

En van dien tijd af zijn de witte lelies hemelsche bloemen.

CCCCXXIX. Het ontstaan van de sleutelblom (*Primula veris*.)[aant.]

Eens deed Sinte-Pieter de poort van den hemel open om er een schoon en zuiver zieleken binnen te laten. Hij verschoot er waarlijk van, want nog nooit had hij een zuiverder zieleken gezien en, van 't danig verschieten, liet hij zijn sleutels uit de handen vallen. Die sleutels vielen en vielen, door wolken en nog door wolken, uren en uren achtereen, tot zij, ten lange laatste, op de aarde terecht kwamen. En op de plaats, waar de sleutels van den hemel gevallen waren, daar schoot meteen een plantje uit den grond en 't scheen wel of 't met zijn blaren en gele blommekens de hemelsleutels voor 't oog der menschen wilde verbergen. Maar de menschen, die voorbijgingen, keken nieuwsgierig naar dat wondere plantje en zijn gele blommekens, want nog nooit hadden zij daar een gelijkaardig plantje met gelijkaardige blommekens gezien. En zie, zoo gelijk zij naderkwamen, zagen zij de gouden sleutels aan den gouden ring, en daaraan herkenden zij dat het de sleutels van den hemel waren.

En sindsdien wordt dat plantje met de gele blommekens, sleutelblom geheeten.

CCCCXXX. Hoe het komt dat er zilverige abeelen zijn (*Populus alba*)[aant.]

Toen Jozef en Maria met het kindeken Jezus naar Egypte vluchtten, en zij met hunnen ezel al een halven nacht op de baan waren, zei Maria:

- Laat ons hier een stondeken wachten om mijn kindeken opnieuw in te busselen.

En Jozef hield stil onder een abeel langs den weg.

Maria lei 't kindeken Jezus op het gras, deed den bussel los en nam versche doeken.

't Kindeken Jezus lag daar een oogenbliksken naakt te spartelen, en toen, ja toen straalde het zoo'n wondere lichtheid uit, dat de boomkruin daarboven er van wemelde en 't licht met heelder kladden op de takken en op den stam van den abeel hing.

Toen het kindeken opnieuw ingebusseld was, verdween die lichtheid niet heel en al; zij bleef hangen tusschen de blaren, op de takken en op den stam. Heden kan men 't nog zien aan de abeelen: hun bladeren zijn er zilverig van uitgeslagen en de schors van takken en stam heeft er zilverige plekken van behouden.

CCCCXXXI. Het ontstaan van de roode oranjeappels (*Citrus Aurantium*)[aant.]

Het roodborstje had de kruisiging van den Zaligmaker bijgewoond. Van onder het kruis had het alles gezien. 't Had wel duizendmaal den dood gesmaakt. Zelfs een dropje bloed was van daarboven op zijn bek en op zijn borstje gevallen.

Toen de Heiland zijn laatsten snik had gegeven, vloog het kleine vogeltje naar een nabijstaanden oranjeboom. Dorstig pikte het in een oranjeappel en 't bloed, dat op zijn bekje was blijven kleven, mengde zich met het sap van de vrucht.

Zoo zijn de roode oranjeappels ontstaan.

CCCCXXXII. Waarom de treurwilg zijn takken laat hangen (*Salix babylonica*)[aant.]

Gezeten onder een wilg bracht Jezus den laatsten nacht in overpeinzing door in het hofken van Oliveten. De wilgenboom treurde mee met Jezus, die sterven ging om de menschen vrij te koopen, en liet zijn takken hangen.

De wilgenboom is blijven treuren en men heeft hem, sindsdien, treurwilg geheeten.

CCCCXXXIII. Het ontstaan van den verkeerden esch[1] (*Fraxinus excelsior*)[aant.]

Toen de Heilige Familie op weg was naar Egypte, moest zij zich opeens in zekerheid brengen om aan de soldaten van Herodes te ontsnappen. Deze achtervolgden haar en zij hadden voor missie het goddelijk kindje te dooden en zijn lijk naar hun meester te brengen.

- Waarheen toch, vrouwe? vroeg Jozef.

- Naar gindschen boom, zei Maria; daar zullen we in zekerheid zijn.

Toen zij aan dien boom kwamen - het was een esch - vielen onmiddellijk al zijn takken naar beneden en zóó laag tegen den grond, dat de soldaten van Herodes, die enkele minuten later voorbijtrokken, de Heilige Familie niet ontwaarden.

(1) Het volk noemt doorgaans, in Vlaanderen, den treuresch een ‘verkeerden’ esch.

CCCCXXXIV. Waarom de acacia dorens heeft, het riet in 't water groeit en de berk verdoemd is (*Acacia*)[aant.]

Wanneer de Joden Jezus gingen geeselen en daartoe geeseltakken zochten, begaven zij zich naar den acacia. Deze boom begreep terstond wat de Joden van zins waren en wenschte dat zijn takken en twijgen met dorens zouden begroeien. Zulks gebeurde op denzelfden stond.

De Joden schramden zich aan die dorens en gingen verder zoeken.

- Wij zullen riet nemen, zegden zij toen.

En het riet, dat zulks hoorde, wenschte ver in 't water te staan, zoo ver dat de Joden er niet aan konden.

En zulks geschiedde weer op denzelfden stond.

Toen gingen de Joden tot den berk.

De berk zag ze aankomen en zei:

- 't Is gelijk waarvoor ze mijn hout gebruiken... geeselhout of bezemhout... bezemhout of geeselhout...

CCCCXXXV. Waarom de blaren van den populier altijd-aan ruischen (*Populus pyramidalis*)[aant.]

Als de Zaligmaker aan het kruis gestorven was, viel er een groote stilte over heel de wereld. De menschen zwegen en de dingen zwegen. Alles zweeg, uitgenomen de populieren, die ruischen bleven, lijk vóór en na. 't Was of er voor hen niets gebeurd was in de wereld en alles nog was zooals voorheen.

En daarom is het dat de populieren altijd-aan moeten ruischen, ruischen rink-aaneen, zonder ophouden, weer of geen weer.

Ja, alleen op den dag van Christus' dood, op Goeden Vrijdag, te drie uur nanoen, hangen hun blaren stil en als dood aan hun takken, enkele seconden slechts, den tijd van een asemken.

CCCCXXXVI. Waarom de popels altijd beven (*Populus pyramidalis*)

aant.

Woden en Loge, de groote Goden van 't oude Germanië, trokken eens door 't woud. Alles boog vol eerbied en ontzag voor hen neer, waar zij ook kwamen en gingen. Eén boom, één alleen, boog zich niet. 't Was de popel.

Woden schoot in woede:

- Hoogmoedige popel, riep hij, waarom buigt ge u niet voor mij, gelijk al de andere boomen en heesters van het woud?

De popel beefde bij die woorden en wilde zich neerbuigen voor den oppersten Meester, maar Woden hernam met een nog schrikkelijkere stem:

- Neen, ik wil niet meer dat gij voor mij buigt, beven zult gij voortaan, beven en blijven beven vol schrik... zelfs als een nietig windeken slechts even den kop zal opsteken...

- Neen, ik wil niet meer dat gij voor mij buigt, beven zult gij voortaan,...

CCCCXXXVII. Waarom de wilgenboom geen eetbare vruchten draagt (*Salix alba*)[aant.]

Wanneer Judas zijn Heer en Meester verraden had en de veertig zilverlingen had opgestreken, voelde hij meteen de afschuwelijkheid van wat hij gedaan had. Hij wilde zijn schande niet overleven, trok het bosch in en hing zich op aan den eersten boom dien hij tegenkwam. 't Was een wilg. Sindsdien hebben de wilgen geen eetbare vruchten meer gedragen.

CCCCXXXVIII. Waarom de hagewinde het onze lieve vrouwe glazeken heet (*Convolvulus sepium*)[aant.]

Daar was een keer een voerman, en zijn wagen, die zwaar met wijn geladen was, zat diep in het slijk van een slechten eerdeweg versteld, en nutteloos zweepte hij zijn peerden om uit den modderpoel te geraken. Alle moeite was verloren; voerman en peerden zweetten onder den last en de wagen bleef even diep verzonken. Maar Onze Lieve Vrouw kwam daar van passe voorbij gegaan, en den nood van den armen voerman ziende, had zij er pijne mede en zij sprak tot hem:

- 'k Ben moede en afgemat van gaan en ik lijde van den dorst; geeft mij wat wijn te drinken en terstond zoo maak ik uwen wagen los.

- Zeer geern, Lieve Vrouwe, antwoordde de voerman, maar 'k en hebbe geen glas om er den wijn in te doen.

Onze Vrouwe en gaf daarop geen antwoord, zij keerde heur om en trok uit de hage een wit met rood gestriept blommeken af, dat nog al wel op een glazeken geleek, gaf het aan den voerman en zei:

- Schink mij uwen wijn daarin.

De blijde man goot het wit blommeken boordekens vol en gaf het met eerbied aan Onze Lieve Vrouwe.

- God zegent U, zei hij, lieve Vrouwe; en Onze Lieve Vrouwe ledigde het blommeken, en op den zelfsten oogenblik stond de wagen vrij en de voerman reisde voort.

CCCCXXXIX. De herkomst van de stroobloem (*Xeranthemum annuum*)[aant.]

Wanneer het kindeken Jezus in het stalleken van Betlehem ter wereld kwam, was er zelfs geen beddeken om het wichtje in te leggen. Jozef nam stroo uit den stal en kapte het in kleine stukskens. En toen de tijd was aangebroken om verder te trekken, nam O.L. Vrouw het beddeken, waarop 't goddelijke kindeken geslapen had, en schudde het vulsel uit in den wind, zoodat de stukjes stroo alom rond vlogen. Enkele weken nadien groeiden er dan in den omtrek, alom waar 't stroo gevlogen was, stroobloemekens van allerhande kleuren.

CCCCXL. Waarom de stroobloem verwelkt noch vergaat (*Xeranthemum annuum*)[aant.]

Op de vlucht naar Egypte moest Maria de doeken van 't kindeken Jezus hernieuwen. Zij lei de versche doeken op den grond nevens haar, en 't goddelijk kindje er op. Zoodra het gewasschen en gepoederd was busselde zij het opnieuw.

Toen zij 't kindeken opnam, zag zij met leedwezen dat de jonge plantjes waar Jezusken gelegen had, al waren platgedrukt.

- Zij zullen niet meer opgroeien, zei Jozef.

- Zij zullen schooner opgroeien dan te voren en, wat meer is, antwoordde Maria, hun bloemen zullen nooit verwelken noch vergaan.

CCCCXLI. De oorsprong van den dorelaar (*Prunus Spinosa*)[aant.]

Dit gebeurde toen de Heilige Familie door de woestijn trok. De hitte was onverdragelijk, het kindeken Jezus kreunde, Maria kloeg er Jozef wist geen raad. En de ezel ging altijd-aan maar voort.

- Vonden we maar een boom, we zouden wat uitrusten in zijn lommer, zuchtte Maria.

- Ik zie alleen een uitgedroogden struik, zonder blaren en zonder lommer, antwoordde Jozef.

- Laat er ons heengaan, zei Maria.

Zoo deden zij. Aan den boom gekomen wierp Maria haar blauwen mantel over den struik, zoodat zij allemaal in een klein plekje lommer wat beschutting vonden.

En wijl zij daar zaten, begon het meteen zoo geurig te rieken. Zij keken allemaal op en zagen dat onder den blauwen mantel de uitgedroogde doornstruik blad en bloemen had geschoten.

Maria dankte:

- Gij schoone, blanke dorelaar, sprak zij, voortaan zult gij geuren opzenden zoo goed als de best-riekende bloemen. Gij zult bloeien in de maand Mei, die mij gewijd zal zijn, en de menschen zullen u, om uw blanke bloesems, op de aan mij gewijde altaars en kapellekens plaatsen.

CCCCXLII. Van waar de naam ‘passieblommeken’ komt (*Passiflora coerulea*)[aant.]

Onder 't kruis, waar Onze Lieve Heer te sterven hing, groeide er een nederig blommeken. Wit was de kleur van zijn aangezicht en witter scheen het nog op dien vreeslijken stond. 't Rekte zich naar omhoog, om den stervenden God maar geen oogenblik uit het oog te verliezen. Het verbleekte maar altijd-aan, alsof het leed in al de spierkens van zijn wezen zat.

Toen 't lichaam van Jezus van pijn ineenkromp, viel er een bloeddrop uit een van zijn heilige wonden en kwam terecht op het aangezicht je van het blommeken.

En dat teeken van den bitteren doodstrijd van Jezus heeft het tot op den dag van heden behouden.

Daarom ook wordt het Passieblommeken geheeten.

CCCCXLIII. Hoe het ‘vergeet-mij-nietje’ is ontstaan (*Myosotis palustris*)[aant.]

Een blomken bloeide in een groot bosch, juist boven een schat, dien men er eens had weggedolven. Het blomken keek iedereen die voorbijkwam met vriendelijke oogjes aan, en die oogjes waren blauw als de hemel.

Een man, die ook voorbijkwam, wilde dat blomken medenemen om het in zijn tuin te plaatsen. Hij nam zijn spade, stak het uit en vond den schat. Die man dacht nu nog alleen op den schat dien hij gevonden had en wilde wegtrekken. Het blomken begon te klagen en riep:

- Vergeet mij niet! Vergeet mij niet!

Nu dacht de man weer op het blomken en nam het mede. En als hij voortaan nog dergelijke blomkens zag staan, zei hij:

- Daar staan vergeet-mij-nietjes.

En de andere menschen hebben 't hem nagezeid.

CCCCXLIV. Waarom de vijgeboom een heilige boom is (*Ficus carica*) aant.

De Heilige Familie was op weg naar Egypte en trok door de woestenij. Na lang gegaan te hebben hadden Maria en Jozef grooten honger gekregen. Daar zij, in de verte, een vijgeboom zagen staan, trokken zij er heen. Toen zij er aangekomen waren, zagen zij dat de vijgen veel te hoog aan de takken hingen, zoodat zij er geen enkele konden plukken.

Maar zie, de boom liet op eens zijn takken naar beneden hangen en Maria en Jozef plukten de zoete vruchten, zoodat zij hun honger konden stillen en hun dorst laven.

Van toen af, werd de vijgeboom een heilige boom geheeten.

CCCCXLV. Waarom de topjes van de biezen verdord zijn (*Juncus*) aant.

Toen Maria en Jozef met het kindeken Jezus op vlucht waren naar Egypte, hoorden zij eensklaps, heel ver achter zich, het gedraaf van de paarden van de soldaten van Herodes. De moordenaars der onnoozele bloeikens waren op komst en zij konden elk oogenblik op de baan verschijnen. Daarom diende er een rasch besluit genomen. Zij zagen een uitgedroogde gracht, gingen er heen en verborgen er zich, allen te gelijk, Maria met het kindeken, Jozef en de ezel.

In die gracht groeiden biezen. Een dier biezen was zoo onbeschaamd haar puntig uiteinde in het oog van het kindeken Jezus te steken. 't Deed erg zeer en 't kindeken schreide. Gelukkig hoorden de soldaten van Herodes dat niet, daar zij juist in vollen draf voorbijreden.

Maar de biezen werden, op denzelfden stond, vervloekt door de Heilige Maagd. Zoo komt het dat, sindsdien, hun topjes verdord zijn.

CCCCXLVI. Waarom de toppen van de biezen verzengd zijn (*Juncus*)[aant.]

Jezus stierf aan het kruis in pijn en smart en de duivel juichte. Zijn grootste vijand was overwonnen. Meteen, in een uiterste uitdaging, wilde hij zich op het kruis neerzetten, om zijn stervenden vijand nog meer te tarten.

- Satan, zei Jezus, verberg uw aanschijn! Maak dat ge wegkomt, verberg u daar in een dier biezen.

De duivel moest gehoorzamen. Sindsdien hebben de biezen verzengde toppen.

CCCCXLVII. Hoe de christusoog is ontstaan (*Agrostemma Githago*)

aant.

Tijdens zijn verschrikkelijk lijden aan het kruis, twijfelde Jezus een oogenblik... Twee tranen kwamen in zijn oogen. Eén viel ten gronde en zij veranderde in een wondere blauwe bloem, blauw gelijk de oogen van Jezus waren. Daarom heeft men dat bloempje ‘Christusoog’ genaamd.

CCCCXLVIII. Het ontstaan van de mosroos (*Rosa muscosa*)[aant.]

Wanneer de Heiland op Golgotha in doodstrijd aan het kruis hing, viel er een bloeddroppel in 't mos. En op den eigensten stond groeide daar de mosroos, die lieve bloem, de schoonste aller rozen.

De stervende Heiland bleef altijd-aan die schoone roos bekijken, tot de dood zijn oogen sluiten kwam.

CCCCXLIX. Hoe de mosrozen in de wereld kwamen (*Rosa muscosa*)

aant.

Onze Lieve Heer zond eens een engel met een boodschap naar de aarde. 't Was tegen den avond.

- Spoed u dat ge terug zijt, zei Hij tot den engel, want het staat geschreven in het ‘Boek van den Loop der Tijden’, dat onmiddellijk de mist moet vallen. Daaraan kan ik niets veranderen.

De engel kweet zich zoo rap mogelijk van zijn plicht, maar als hij wilde terugkeeren was de mist zoo dicht gevallen, dat er geen weg meer te zien was tusschen hemel en aarde. Hij moest toen wel op de wereld blijven vernachten. Hij zocht, in zijn onmiddellijke nabijheid, naar een plaats waar hij rusten kon, en zie, daar stond een groote struik met bloedroode rozen.

- Kom, leg u hier aan mijn voet, zei de rozenstruik, ik zal mijn takken zoo dicht mogelijk sluiten om u tegen den noorderwind te beschutten.

En de engel lei zich neer en sliep in.

's Anderen daags, zoodra de morgenzon door den mist brak, stond de engel recht en hij bedankte den rozenstruik voor zijn dienstvaardigheid. En toen zag hij, dat al de rozenknopjes vol tranen hingen.

- Waarom toch hebt gij geweend? vroeg hij aan den rozelaar.

- Wel, de nachten zijn zoo koud dat mijn knoppen in pijn en smart ontluiken, antwoordde de rozenstruik.

- Welnu, zei de engel, om u te beloonen voor uw goede beschutting van dezen nacht, zal ik voortaan uw knoppen met mos omringen; zij zullen niet langer meer van de koude te lijden hebben.

Zóó zijn de mosrozen ontstaan.

CCCCL. De herkomst van de boschanemonen (Zeeroogen-bloemen) (*Anemone nemorosa*)[aant.]

Als alles was volbracht kon Maria 't niet meer houden, want nog nooit had een moeder op de wereld zulke folteringen doorgemaakt. Zij viel ter aarde en weende, weende. 't Was 't verdriet van heel de wereld, van al wat was geweest en nog worden zou dat zij uitweende.

En 's anderen daags bloeiden op de plaats waar de Heilige Moeder haar tranen gestort had, met honderden witte boschanemonen. En ter herinnering aan de tranen, die Maria toen stortte, ziet men overal rond Goeden Vrijdag de boschanemonen bloeien, langs alle wegen en banen.

CCCCLI. Waarom de eikenblaren ‘uitgetand’ zijn (*Quercus pedunculata*)[aant.]

Stillekens-aan had de duivel zich eens in 't bosch genesteld. Hij speelde er heer en meester, men kan niet meer. Iedereen kloeg en jammerde. Ons Heer vernam zulks, daalde naar de wereld en joeg den boozen geest het bosch uit.

- Zoodra de eik geen blaren meer draagt, moogt ge weerkeeren, zei Ons Heer tot den duivel, en eerder niet. En hij glimlachte.

- Wacht tot het winter wordt, peinsde de duivel, dan zal ik mijn aas dubbel en dik ophalen.

De zomer en de herfst gingen voorbij en de winterdagen stonden vóór de deur. De duivel zag toen, tot zijn groot spijt, dat de blaren nog immer aan de eiken hingen. In den herfst waren ze droog en ros geworden en in 't kortste van de dagen, hoe de noorderwind ook blazen bleef, hingen ze nog ros aan de takken. Wind en weer en vorst bleven ze de baas. Eerst als de nieuwe botten blaren hadden geschoten, vielen de laatste rosse blaren af.

De duivel vloekte wanneer hij zag dat hier ook zijn rijk voor goed amen en uit was en nijdig sprong hij in de eikenkruin. Met tanden en klauwen wilde hij er de blaren afrukken. 't Gelukte hem echter alleen er hier en daar wat stukken en brokken uit te halen.

Van die duivelsche woede hebben de blaren van den eik de litteekens bewaard.

CCCCLII. Waarom de hulst een duivelsplant is (*Ilex Aquifolium*)[aant.]

Eens werd Jezus te Jeruzalem met wuivende palmtakken ingehaald. De duivel was daar erg jaloersch over en toen hij, enkele dagen later, in de hel gevierd werd, hield hij er aan ook met loovertakken begroet te worden.

De duivels zochten en zochten om voldoening te geven aan den wensch van hun meester, maar zij vonden alleen hulsttakken om hem te begroeten.

Van dien dag af werd de hulst een duivelsplant.

CCCCLIII. Waarom sommige madeliefjes roode plekken vertoonen en het bloed zuiveren (*Bellis perennis*)[aant.]

Klein Jezusken speelde eens met andere kleine kleuters in 't gras, en vele kleine madeliefjes bloeiden er alom.

Jezusken kwetste zich aan een doorn en een bloeddrop viel ten gronde en spatte uiteen op de kroon van een madeliefje. Sindsdien worden er madeliefjes met roode vlekken gevonden. 't Zijn geheiligde bloempjes die men gebruikt om thee op te schenken.

En die thee geeft zuiver en krachtig bloed.

CCCCLIV. Waarom de duizendknoop roode vlekken op de blaren heeft (*Polygonum Persicaria*)[aant.]

Toen Jezus aan het kruis hing, kwamen de Joden met hun lansen en ze doorstaken hem zoo fel de borst, dat de bloeddroppels te allen kant op den grond spatten. Enkele droppels vielen op een nederig plantje, den duizendknoop, en 't heeft, tot op den dag van heden, die bloedvlekken behouden.

CCCCLV. Hoe het komt dat er witte rozen zijn (*Rosa*)[aant.]

Toen Jozef en Maria met het heilig kindje naar Egypte waren gevlucht en zij reeds lange dagen en nachten hadden gegaan, waren beiden schielijk zóó moe en zóó afgemat dat ze geenen stap verder meer konden. Zij gingen dan ook wat rusten langs den weg en lieten den ezel maar grazen in 't magere, uitgedroogde gers.

Daar zaten zij nu nevens een verdorden rozelaar. In dien tijd waren al de rozen nog rood. 't Was schrikkelijk heet en 't kindje was onrustig en kreet van honger en dorst. Maria gaf haar wichtje de borst en, wijl zij dat deed, vielen haar oogen op den uitgedroogden rozelaar.

- Hij is verdord van de droogte, zei ze.

- Hij zal geen bloemen meer dragen, antwoordde Jozef.

- Wie weet, sprak Maria daarop, en, wijl ze zoo sprak, boog ze zich even over den rozelaar en een droppelken van de moedermelk viel op een verdroogd blad.

Op denzelfden stond schoot er leven in den rozelaar. In één oogwenk hingen zijn takken vol groene blaren en openspringende knoppen... En de rozen bloeiden en 't waren al witte rozen.

Sinds dat mirakel zijn de witte rozen in de wereld gebleven.

CCCCLVI. Vrouw Holle en het vlas (*Linum usitatissimum*)[aant.]

In de eerste helft van de 19e eeuw was het in vele dorpen van Vlaanderen nog de gewoonte, in Mei, naakte kinderen door het bloeiende vlas te laten loopen. En die kinderkens zongen dan, terwijl zij achtereen door de voren van de vlasakkers liepen:

Vrouw Holle komt,
Vrouw Holle komt
met haren bloemenstoet.
Vrouw Holle maakt,
Vrouw Holle maakt
ons allemaal schoon en goed!

Aldus wilde men, in allereerste plaats, den vlasoogst doen gelukken. Ook meende men toen algemeen dat de meisjes, die het feest van Vrouw Holle meemaakten, tot nette (schoone) vrouwen zouden opgroeien.

't Was een overblijfsel van een oude heidensche gewoonte.

Inderdaad, in den heidenschen tijd, zoo vertelde men, en wij moeten dat gelooven, trok jaarlijks Vrouw Holle, de godin van de Lente en de Liefde, met haar gevolg door het land en overal waar zij kwam werd zij door het volk gehuldigd. Van alle kanten kwam men toegestroomd om haar te begroeten en de meisjes wierpen armsvollen bloeiend vlas op haar wagen. Dankbaar aanvaardde Vrouw Holle deze giften en de meisjes die 't vlas voor haar aanbrachten schonk zij de schoonheid, den rijksten schat dien een meisje op aarde kan bezitten.

CCCCLVII. Hoe de madeliefjes ontstonden (*Bellis perennis*)[aant.]

Wanneer het graf van Jezus geopend werd en Maria 't lichaam van haar zoon niet meer ontwaarde, schoot zij in een schrei.(1) De tranen rolden over heur goddelijk wezen en vielen ten gronde, alom waar zij ging, door de weiden en langs de wegen.

En alom waar zij gegaan had, door de weiden en langs de wegen, bloeiden onmiddellijk madeliefjes, kleine witte bloempjes, met gouden hartekens.

(1) In een schrei schieten = weenen.

CCCCLVIII. Waarom de hazelaar nooit door bliksem noch donder wordt getroffen (*Corylus Avellana*)[aant.]

Wanneer Maria voor de eerste maal met het kindeken Jezus uit wandelen ging, brak er daar onvoorziens een onweer los. 't Bliksemde en 't donderde verveerlijk. Niet wetende waarheen, vluchtte zij in 't dichte struikgewas, dat langs den weg groeide, en daar, onder een hazelaar, kon zij zich schuilhouden.

Sindsdien is de hazelaar geheiligd en nooit zal bliksem of donder hem treffen.

CCCCLIX. De vlekken van de orchis (*Orchis maculata*)[aant.]

Toen de Joodsche soldaten naar Jezus zochten in den tuin van Oliveten, hadden zij groote scherpe lansen bij en zij staken er mede door heesters en struiken, alom waar zij meenden dat Jezus zich zou kunnen verstoken hebben. Maar daar groeide nu een klein plantje met purpere bloemen tusschen de heesters en de struiken, heel laag bij den grond, en 't werd voortdurend door de lansen van de soldaten doorstoken. 't Was de gevlekte orchis en op den dag van heden kan men op zijn bladeren er nog de litteekens van zien.

CCCCLX. Waarom de berk een verdoemde boom is (*Betula alba*)[aant.]

Toen de Joden Jezus naar de geeselbank hadden geleid, en zij hem reeds moedernaakt aan de zuil hadden vastgebonden, zagen zij eerst dat zij de geeselroeden hadden vergeten. Daarop gingen zij in de onmiddellijke buurt op zoek naar takken en twijgen waarvan zij geeselroeden konden maken. Hun oogen vielen dan terzelfden stond op een berk en zij beroofden hem van al zijn takken, om die vervolgens tot kleine roeden saam te binden.

Jezus, die hun doening nakeek, zuchtte toen in uiterste droefenis:

- Berk, berk, wat ge toch doen laat! nu zult ge ten eeuwigen dage verdoemd zijn.

CCCCLXI. Het ontstaan van den braamstruik (*Rubus*)[aant.]

Wanneer Jezus van het kruis werd gedaan, wierpen de Joden de doornenkroon, waar 't bloed nog aanhing, in een kant langs den weg. En zie, op denzelfden stond, schoten die doornen er wortel en groeiden en bloeiden; en de vruchten die zij droegen waren donker rood, gelijk het bloed van den Zaligmaker. Zoo kwam de braamstruik in de wereld.

CCCCLXII. Hoe het komt dat de indrukken van de tanden van Jezus op het riet te zien zijn (*Phragmites communis*)[aant.]

Toen Jezus gegeeseld werd, gaven hem de Joden een riethalm in de handen.

De pijnen die de Verlosser van de wereld moest uitstaan, waren echter zoo verschrikkelijk dat hij, tot tweemaal toe, den riethalm uit de handen liet vallen. Telkens echter kwamen de Joden toegeschoten om hem met ruw geweld het riet opnieuw in handen te steken. En de geeseling herbegon voor de derde maal.

En bij het voelen van de bovenmenschelijke pijnen prangde Jezus nu het riet geweldig in de vuisten en, tot twee- à driemaal, niet meer wetende wat hij deed, beet hij er in met al 't geweld waartoe hij bij machte was.

En de indrukken van de tanden van Jezus kan men thans nog zien op al de naden van den riethalm.

CCCCLXIII. De oorsprong van de boschbessen (*Vaccinium, Myrtillus*)[aant.]

Een oude heremijt woonde heel alleen in het bosch. Brave menschen kwamen, van tijd tot tijd, naar hem toe en brachten voedsel en drank, opdat hij niet van honger en dorst zou omkomen. En de goede man bad voor hen.

Eens was de heremijt spoorloos verdwenen. Men zag en hoorde niets meer van hem. Na lang zoeken vond men zijn paternoster op een klein struikje, dat midden in het bosch tusschen de heesters groeide. Men zocht en graafde en vond het lijk van den heremijt onder dat struikje, diep in de aarde gedolven.

Kwaaddoeners hadden hem vermoord.

Sindsdien draagt dit plantje bessen, die gelijken aan de parels van den paternoster van den heiligen man.

CCCCLXIV. Het lichten van de zee[aant.]

Men moet de geleerden niet gelooven wanneer ze uitleggen wat het lichten van de zee is. Geloof veel liever de oude visschers van de kust, want die weten 't beter. De zielen van de verdronken personen komen op die oogenblikken als kleine vlammetjes aan de oppervlakte van de zee lichten, om de levenden te smeeken voor hun zielezaligheid te bidden.

CCCCLXV. Hoe de zeeen en stroomen zijn ontstaan[aant.]

Toen God de aarde schiep was de duivel er met zijn bijltje bij. Het toeval wilde nu dat deze laatste den versch gekneden aardbol enkele minuten moest vasthouden, eer God hem te drogen hing. En wat deed de duivel toen? Zóó zette hij zijn handen nu hier en dan weer daar in de weeke aarde, den aardbol altijd-aan maar draaiend. En waar hij met zijn klawieren geen diepten kon maken, krabde hij er diepe grebbels in.

Die diepten werden zeeën, die grebbels stroomen en rivieren. Ja, de duivel had niets dan zeeën op den aardbol gewild om er 't leven onmogelijk te maken. Maar dat nu heeft hij niet gekund.

CCCCLXVI. De wind[aant.]

De wind is een van de vreeselijkste dingen die er op de wereld zijn. Wanneer de menschen moesten weten wat de wind eigenlijk is, of ooit den wind moesten zien, de meeste zouden van schrik sterven. Eens leefde er een man, die den wind had gezien en die schrikkelijke verschijning had overleefd. Hij zweeg er echter over als een graf, heel zijn leven lang.

Eens, heel oud geworden, wilde hij toch zeggen wat de wind was en hoe hij hem gezien had. En zijn haren rezen te berge, wanneer hij de woorden bijeenzocht om het te zeggen, en zijn mond stond stijf van schrik. Daarop wilde hij schrijven wat hij niet zeggen kon en zijn hand werd lam...

CCCCLXVII. Hoe de bergen ontstonden[aant.]

God, om de wereld vruchtbaar te maken, gooide aarde met hands vollen, overal waar de zee niet komen mocht. Als God gedaan had, kwam de duivel en het overschot van de aarde, die daar nog op een hoop lag, liet hij op enkele plaatsen vallen. Zoo ontstonden er bergen, die hemelhoog de vruchtbare plaatsen van elkander scheiden.

CCCCLXVIII. De oorsprong van de bergen[aant.]

In dien tijd woonden er niets dan reuzen op de wereld. En die reuzen waren verdeeld in twee kampen, die elkaar den oorlog verklaarden. Die oorlog duurde zoolang tot de twee partijen elkander bijna hadden uitgemoord. Nog enkele reuzen schoten er toen over, enkele hier en enkele daar, en zij trokken zich in versterkte kasteelen terug. Daarop begon de laatste strijd. Met groote rotsblokken wierpen zij van het eene kasteel naar het andere. Die rotsblokken hoopten zich op en werden hooge bergen.

CCCCLXIX. Van de zon en de maan[aant.]

Toen de wereld pas geschapen was, stonden de zon en de maan voortdurend in de lucht, bij dag en bij nacht. Dat hoefde zóó, voor de goede regeling van alles, menschen en dingen. Maar de maan was een loopster. Een tijd deed zij wat Ons Heer had gewild; maar eens toch trok zij er 's middags van onder, om haar eigen goesting te doen. Zij bleef heel den achternoen weg en zelfs den nacht die volgde. 't Scheen wel dat zij toen op een goede wei had gezeten want van één keer gebeurde 't meer en, na enkelen tijd, was zij altijd op ree of 't scheelde niet veel. En daarop nam Ons Heer een andere wet om de dingen van onze wereld te regelen. Hij sprak:

- Gij, zon, zult de wacht houden heel den dag en gij, maan, heel den nacht. En geen stondeken zal een uwer zijn post mogen verlaten. Voor de rest doet ge wat ge wilt, gij, zon, binst den nacht en gij, maan, binst den dag.

CCCCLXX. De Melkweg[aant.]

Er kwam eens een man op het dorp. Hij kwam van heel ver. Geen mensch op het dorp die hem kende. Als hij een tijdlang aldaar verbleven had, brandde er een hooimijt af, midden in den nacht. 's Anderendaags weer een... Zoo gingen al de hooi- en stroomijten van den omtrek op in de vlammen, de eene vóór en de andere na. 't Was de vreemde man die de brandstichter was. Niemand wist zulks, niemand had zulks ooit durven denken, want die man was altijd een der eersten om te helpen. Maar hulp helpt doorgaans niet meer als een hooimijt in volle vlam staat.

Eens kwam alles uit. Dien avond brandde de laatste mijt van het dorp af. De man stond daar weer met zijn wateremmer. En toen kwam er een groote, vlammende hand van uit den hemel neergedaald en die pakte den brandstichter vast en wierp hem in den laaienden vuurgloed. Al de dorpelingen waren er getuigen van.

Sindsdien komt er geregeld bij helder weer een lichtheid aan den hemel, als herinnering aan den boozen man, die eens zoovele misdaden bedreef.

CCCCLXXI. Waarom de sneeuw wit is en men den wind niet zien en kan[aant.]

Als alles geschapen was gaf Ons Heer kleuren aan menschen, dieren en dingen. Alleen aan den wind en aan de sneeuw had hij geen kleuren kunnen geven, omdat zij op het daartoe gestelde uur niet verschenen waren.

- Vraagt nu maar een kleur aan de wezens of dingen die er al een hebben. Ik bemoei me met u niet meer, zei ons Heer.

En de sneeuw ging tot de roode kollebloem en vroeg haar roode kleur.

- Neen ik, zei de kollebloem.

En zij ging tot de blauwe korenbloem en vroeg haar blauwe kleur.

- Neen ik, zei de korenbloem.

En zij ging tot de gele zonnebloem.

- Geef mij uw gele kleur.

- Neen ik, zei de zonnebloem.

En zoo ging zij overal. Overal werd zij wandelen gezonden.

Eindelijk, ten einde raad, kwam zij het witte sneeuwklokje tegen.

- Krijg ik uw witte kleur, vroeg zij.

- Waarom niet als mijn kleur u aanstaat. Ik houd van al wie mijn goesting heeft.

Zoo kreeg de sneeuw een kleur. Als zij nu neervalt dekt zij de aarde met een witte sprei. Aan al de bloemen is zij echter vijandig, omdat deze haar eens hun kleur geweigerd hebben. Aan het sneeuwklokje alleen zal zij nooit kwaad doen.

En de wind, die daarna ook op zoek ging naar een

kleur, kreeg nergens een gunstig onthaal. Boosaardig werd hij daarom en hij sprak:

- Daar gij allemaal mij uw kleur hebt geweigerd, zal ik maar ongezien op de wereld ronddwalen. Gij zult echter aan den lijve voelen dat ik er ben.

CCCCLXXII-CCCCLXXIII. De regenboog[aant.]

I.

Als de goede engelen, die God trouw bij stonden, de slechte engelen overwonnen hadden, werden deze laatste in den afgrond der helle gesmeten. Zulks geschiedde op 't bevel van God, die daarna onmiddellijk een regenboog als een wimpel aan den hemel te wapperen hing.

En van tijd tot tijd worden de engelen gelast nog eens denzelfden wimpel aan het dak van den hemel uit te steken, opdat de menschen dien grooten triomf niet zouden vergeten.

II.

Als men aan den hemel den regenboog uithangt, gaat het ophouden met regenen of heeft de regen al opgehouden. Ons Heer wil daardoor aan de menschen herinneren dat de wereld niet meer door een zondvloed zal vergaan, maar door zwavel en vuur.

CCCCLXXIV. Hoe de stok is ontstaan[aant.]

De stok is wel zoo oud als de wereld. Hij is 't eerste voorwerp, dat de mensch in handen kreeg.

Toen Ons Heer Adam had geschapen, schonk hij hem het aardsch Paradijs, waar hij regeerde als meester van alle levende wezens. De dieren waren hem zeer onderdanig. Als Adam echter van de verboden vrucht had geëten, werd het wat anders en de dieren wilden hem niet meer gehoorzamen. Zij kwamen zelfs openlijk tegen hem op.

Adam ging dan den Schepper vinden, om hem daarvan op de hoogte te stellen.

- Ge waart niet tevreden met te heerschen over de dieren in het aardsch Paradijs, toen zij braaf en welwillend waren; nu zij boos en kwaadwillend zijn, zult gij, om er over te heerschen, voortdurend moeten toonen dat gij hen de baas zijt.

- Maar hoe kan ik dat, Meester, zei Adam, de wilde beesten willen mij voortdurend te lijf. Hoe kan ik mij doen vreezen? Ik heb niets om hen eenige vrees aan te jagen.

- Neem dan een tak van een boom, zwaar en sterk naar uw kracht en sla er 't eerste beest mee dat u te lijf wil.

Adam deed zoo. Met een stok in de handen ging hij nu uit. En de beesten, die hem zagen gaan, durfden hem niet naderen, want zij waren bang van dat voorwerp dat zij niet kenden. Maar de slang, die Adam al eens in 't verderf had gestort, sprong toe. Adam echter had zich op den aanval voorbereid, en gaf haar een geweldigen slag op den kop, zoodat zij, op hetzelfde oogenblik, dood ten gronde viel.

En het meesterschap van den mensch over de dieren was hersteld.

CCCCLXXV. Hoe de dauw in de wereld kwam[aant.]

Wanneer Jezus gestorven was, bleef de heilige Maagd Maria geknield onder het kruis bidden.

Zij bleef er bidden, heel den avond en heel den langen nacht die volgde.

Toen de morgen kwam stond zij op en, gevolgd door de goede vrouwen, ging zij al wankelend voort. Overvloedig weende zij en overvloedig, waar zij ging, vielen de tranen in het gras en op de bloemen en bleven er hangen als glinsterende diamanten.

Sindsdien ziet men elken morgen, die over de aarde komt, zoovele dauwdroppen op gras en bloemen hangen, als de heilige Maagd toen tranen heeft gestort.

CCCCLXXVI. Waarom de beelden van de heiligen bedekt zijn in den passietijd[aant.]

In den Passietijd zendt God de heiligen van uit den hemel naar de aarde om er, in de kerken, in levenden lijve de plaats van hun beelden in te nemen. 't Is daarom dat alsdan die beelden bedekt zijn. Wie er den sluier moest van opheffen, zou 't wel kunnen zien, maar niemand zal het ooit durven. Wie het wagen moest zou op het eigenste oogenblik doodvallen.

CCCCLXXVII. Waarom mannen en vrouwen elkander zoeken[aant.]

Men zegt wel eens dat de vrouw geschapen is uit een rib van Adam. 't Kan zijn dat zulks in den bijbel staat en dan moeten wij 't gelooven. Maar toch, ik heb dat anders hooren vertellen.

God nam een appel van een boom en zei:

- Nu ga ik 't menschelijke paar scheppen. Hij sneed daarop den appel in twee gelijke deelen. Hij blaasde op de eerste helft: 't was Adam. Dan blaasde hij op de tweede helft: 't was Eva.

Zoo komt het nu dat die twee helften van dien éénen appel altijd elkander zoeken om weer éénen appel te vormen.

CCCCLXXVIII. De tranen van Sint-Laurijs[aant.]

Als ge op den dag van Sint-Laurijs, den 10^{n} Augustus, 's avonds sterren ziet vallen, denk dan maar niet dat het vallende sterren zijn, zooals op andere tijdstippen, en doe maar geen wenschen. 't Zijn dan de tranen van Sint-Laurijs die uit den hemel vallen, want Sint-Laurijs werd, op dien dag, door de Joden geroosterd.

CCCCLXXIX. Waarom de menschen in alle richtingen over de wereld loopen[aant.]

Eens, in 't begin van de wereld, liepen de menschen altijd in een en dezelfde richting. Zoo volgde de eene achter den andere, of liep de eene den andere voorbij.

Toen gebeurde het, dat op een gegeven oogenblik, de menschen allemaal te gelijk op een en dezelfde plaats stonden, zoodat de wereld dreigde om te kantelen. Om dat gevaar te weren, heeft God de menschen die gewoonte afgeleerd.

Nu loopen ze in alle richtingen.

CCCCLXXX. Waarom de Joden over heel de wereld verspreid zijn

aant.

Na de kruisiging verweten de Joden elkander de schuld te zijn van den dood van den God van de Christenen. Om aan die wreede beschuldiging te ontsnappen, zijn ze allemaal uit hun land getrokken. Iedereen is zijn eigen weg gegaan om ver van de anderen te wonen. En zoo hebben zij zich over heel de wereld verspreid.

CCCCLXXXI. Hoe de zaag is ontstaan[aant.]

Toen Jozef te Nazareth nog timmerman was, kwam de duivel hem dikwijls plagen, maar altijd te vergeefs.

Eens, toen de hellebaas weer in de werkplaats van Jozef was geraakt, vond hij er de zaag op de werkbank liggen. De sneden van de zagen waren in dien tijd nog effen lijk diegene van een mes, zoodat het niet gemakkelijk viel er mede te werken.

De duivel nam de zaag en beet er met de tanden stukken uit, zoodat er nu bekken in 't lemmer stonden.

Jozef, wanneer hij weer zagen moest, bezag zijn werktuig en zei:

- Weeral 't werk van den duivel!

Gelaten ging hij daarop aan gang. Maar zie, de zaag ging beter door het hout dan vroeger en Jozef was blij te zien, dat het werk van den duivel hem baat had gebracht.

De duivel liet het niet daarbij. Hij kwam terug en trok de tanden open, nu links, dan rechts.

- Dat hij nu maar probeere, zei hij.

En Jozef probeerde den volgenden dag. En het zagen ging nu nog beter! De opengetrokken tanden groefden beter door en 't lemmer zat nooit meer in 't hout geklemd.

CCCCLXXXII. Waarom de pasgeboren kinderen niet meer kunnen loopen[aant.]

In den beginne konden al de kerstekinderen loopen, vanaf hun geboorte, net als de ‘poullekes’ die pas uit het ei komen.

Toen echter was er een vrouw die haar kindje, op den dag van zijn geboorte, reeds naar den winkel zond om een brood te halen.

Ons Heer, die zulks vernam, schoot in gramschap en sprak:

- Welnu, van heden af, zult gij een jaar lang uw kind op den arm dragen, dan het een jaar leeren loopen en dan nog twee jaren voortdurend in de weer zijn, opdat het al loopende niet valle noch verongelukke.

En zoo is het geschied.

CCCCLXXXIII. Waarom de vrouw geen ziel heeft[aant.]

Toen Ons Heer den eersten mensch maakte, nam hij wat klei en, nadat hij er zijn eigen gedaante aan gegeven had, blies hij er eens even op, om er de ziel in te doen leven.

Dat was nu goed en wel, maar toen Adam een gezellin begeerde en Onze Lieve Heer eindelijk aan dien wensch gevolg gaf, nam hij een rib van Adam, maakte er Eva van, maar het blazen vergat hij er bij.

Zoo komt het dat de vrouw geen ziel heeft.

CCCCLXXXIV. Waarom de Joden misvormde voeten hebben[aant.]

Toen de kinderen van Israël de woestijn waren doorgetrokken, waren zij moe en afgemat van 't lang en lastig gaan door het brandende zand. Hun voeten waren er deerlijk door misvormd, zoodat zij platvoeten hadden gekregen.

Die misvormdheid is aan al de Joodsche nakomelingen bijgebleven.

CCCCLXXXV. Hoe de platvoeten, de ossenknieen en de poortjesbeenen op de wereld zijn gekomen[aant.]

Hoor maar eens hoe de platvoeten, de ossenknieën en de poortjesbeenen, in de wereld zijn gekomen.

Als God de menschen had geschapen uit klei of potaarde, mochten ze zich niet bewegen gedurende drie lange dagen. Al dien tijd moesten ze, zonder zich te verroeren, op een houten brits blijven liggen. De meesten deden dat, al was het ook met tegenzin. Anderen - de ergsten onder de pasgeschapenen, maar niet de slimsten - stonden van tijd tot tijd al eens recht, om te zien of de onderledematen al genoeg stevigheid hadden gekregen. Sommigen deden zelfs enkele stappen, om te zien of ze al konden gaan. En zie, al die maar eens even op- en rechtstonden kregen 't gewicht van hun bovenlijf op hun voeten en behielden er platvoeten van. Dat waren nog de best bedeelden! Erger ging het met diegenen die een tijdlang geloopen hadden! Dezen kregen dadelijk vervormde beenen, ossenknieën of poortjesbeenen, naar gelang de beenen zich naar binnen of naar buiten hadden gedraaid.

CCCCLXXXVI. Hoe de kaalkoppen op de wereld zijn gekomen[aant.]

Jezus trok met Sinte-Pieter door de Kempen. 't Was magere tijd en ze hadden hun broeksband dicht aangeriemd. Sinte-Pieter moest af en toe naar wat proviand uitzien. Eens kreeg hij een koekebak van een arme vrouw. Wat deed hij? Hij verborg er de helft van in zijn klak en de andere helft deelde hij met Jezus.

Jezus, die dat alles wel wist, gebaarde van niets. Wat verder, volop in de hei, deed hij de zon zoo geweldig schijnen, dat het zweet met beken van hun aangezicht dreef. Jezus nam nu en dan zijn hoofddeksel af. Pieter had al dikwijls hetzelfde willen doen, maar dierf niet, om niet aan Jezus te laten zien wat er onder verborgen zat.

Eindelijk, kon hij 't niet meer uithouden. Hij nam zijn klak vast, heel voorzichtig, zóó dat hij ook den halven koekebak beet had, en ze toen afnemend verademde hij.

- 't Doet goed, zeide hij. Meteen loerde hij, van terzij, naar zijn klak.

Al de hoofdharen hingen aan den koekebak geplakt, ja, hij had geen pijltje haar meer op zijn hoofd staan.

Zoo is de kaalhoofdigheid op de wereld gekomen.

CCCCLXXXVII. Hoe de donder is ontstaan[aant.]

Sinte Pieter was een aardige vent in zijnen tijd en vergat zich wel eens, alhier of aldaar, naar gelang de wegen die hij ging en de menschen die hij er ontmoette. Zoo hield hij danig veel van paardrijden en, als hij daartoe al eens kans zag, vergat hij meteen Ons Heer, zijnen Meester, en al wat hem was opgelegd. Rijden dat hij dan deed, rijden, 't was God geklaagd! Ook de menschen van dien tijd begrepen 't niet, hoe hij er telkens heelhuids van afkwam. Zijn paard sloeg dan sprankels uit de steenen, zóó dat het nog nooit was gezien geweest. En Pieter lachte van 't danig plezier.

Dat was één.

Maar toen was er nog wat anders!

Als Sinte Pieter nu ergens zag dat er boeren aan 't kegelen waren, dan had hij geen rust meer of hij moest er bij zijn. En van uitscheiden sprak hij niet, zoolang hij niet met éénen slag den negenman en de andere acht kegels had neergelegd.

Nu nog zijn die aardsche gewoonten hem te sterk. De plezieren, die hij eens op de wereld zocht, laten hem soms noch rust, noch duur. En hij rijdt dan te paard, ginds, buiten de hemelpoort, zoo lang en zoo hard dat de vuursprankels, die de hoefijzers van het paard uit de steenen slaan, onophoudend door de lucht vliegen. Wij zeggen dan, dat het bliksemt. En als hij moegereden is, begint hij te kegelen. Wij hooren het onmiddellijk aan 't gerommel van den donder. En als hij den negenman en al de andere kegels omgooit, dan hooren wij 't ook aan 't geweld van den donderslag. ‘Hij moet gevallen zijn’, zeggen wij dan.

CCCCLXXXVIII. Hoe de jeneverstokerijen zijn ontstaan[aant.]

Te allen tijde - en dat is geweten - is de jenever de drank van de duivels geweest. En of ze er op verlekkerd zijn! Telkens als er een nieuwe gast in de hel aanlandt, gaat de jeneverflesch rond. En de duivels zijn dan van een onbarmhartige wreedheid. Lucifer weet wel wat hij doet.

Eens waren de menschen zóó braaf geworden op de wereld, dat er bijna geen hellegasten meer naar Lucifer werden gezonden.

- Dat kan niet blijven duren, zei de duivelmeester toen. Ik moet er wat op vinden.

Lucifer stuurde daarop zijn sluwste duivels naar de wereld, om den mensch te leeren jenever stoken. Zij kweten zich op een vloek van hun plicht en dat alles klaar gekomen en zijn list gelukt was, ondervond Lucifer aldra. De menschen, door 't danig jenever drinken, begonnen te leven als beesten en al hun driften bot te vieren. Sindsdien gaat er in de hel geen dag voorbij, of 't is er een gejubel van alle duivels, om de vele in doodzonde gestorven zielen, die er aangebracht worden.

CCCCLXXXVIX. Waarom de dagen beginnen te lengen op den dag van St. Thomas[aant.]

Sint Thomas had de slechte gewoonte 's morgens nog al lang in de pluimen te blijven liggen. Altijd was hij de laatste op en 's avonds lag hij er de eerste in. Onze Lieve Heer kon dat echter lijden van Sint Thomas, want hij hield danig veel van hem. Eens toch, in 't midden van den winter, ging het boven zijn hout. Al de heiligen waren al lang opgestaan en met Onzen Lieven Heer aan 't onderhandelen, en Sint Thomas was noch te hooren, noch te zien.

- Wat mag er met Thomas gebeurd zijn? vroeg Ons Heer.

- Meester, antwoordde Petrus, ik ga zien waar hij blijft.

Een oogenblik nadien was Petrus terug.

- Welnu? vroeg Ons Heer.

- Meester, Sint Thomas zegt dat het de moeite niet waard is om op te staan; de dagen gaan toch maar open en toe, zegt hij.

Onze Lieve Heer wilde in gramschap schieten, maar bedacht zich. Ik heb immers gezegd, dat hij danig veel van Thomas hield en er niet kwaad kon op wezen. Zulks was weer het geval.

- Ga er nog eens heen, Petrus, zei hij. Zeg aan Thomas dat hij meekome, dat ik er fel op gesteld ben. En als hij meekomt, zullen de dagen van morgen af beginnen te lengen.

En zoo is het geschied en zóó geschiedt het nog.

Aanteekeningen

Aanteekeningen

CCCIV. - **De Kat die de Wereld hoorde kraken.**

Verteld te Boom, in 1905, door Mevr. M.L.V., geboren te Wuestwezel, toenmaals 70 jaar.

Thema n^{r} 130 van *Antti Aarne* en *M. De Meyer: Die Tiere im Nachtquartier; Les chantres de Ste-Gudule*.

Zie voor de Vlaamsche varianten, deel III: *Jan en zijn Kameraden*, blz. 317, n^{r} 271.

CCCV. - **De Haas en de Pad.**

Verteld te Antwerpen, in 't jaar 1893, door den heer M.V., rentenier. Niet gecatalogiseerd thema.

Geen Vlaamsche varianten opgeteekend.

CCCVI. - **De Vos en de oude Visscher.**

Verteld te Oostduinkerke, in 1925, door A.P., herbergier.

N^{r} 1, *Antti Aarne: Das Erbeuten der Fische*: der Fuchs stellt sich tot; der Mann hebt ihn auf seinen mit Fischen beladenen Schlitten.

Geen Vlaamsche varianten geboekt.

CCCVII. - **Waarom de Honden onder elkanders Staart snuffelen.**

Verteld te Antwerpen in 1915, door Ph. Kennis, 65 jaar, oudbeenhouwer, later herbergier en zaalwachter in een stadsmuseum.

Thema n^{r} 200 van *Antti Aarne* en *M. De Meyer: Der Pass des Hundes; L'écrit des chiens*.

Vlaamsche varianten:

Jong Vlaanderen, I, blz. 31: *Waarom de Honden aan de Katten hunnen staart gaan rieken; Revue des Traditions populaires*, III, blz. 98: *Pourquoi leschiens regardent sous la queue des chats; Volkskunde*, II, 65, VIII, blz. 106 en *P. de Mont en A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 434: *Waarom de Honden onder elkanders Steert rieken; Ons Volksleven*, XII, blz. 216: *Waarom de Honden onder elkanders Steert rieken*.

CCCVIII. - **De Kraai en de Puit.**

Dit vertelsel is in Vlaanderen algemeen gekend. Een tiental gelijkaardige lezingen werden te Antwerpen opgeteekend.

Thema 242 van *Antti Aarne* en *M. De Meyer: Der Frosch wird aus seinem Versteck gelockt; La grenouille attirée hors de sa retraite*.

Vlaamsche varianten:

Annales du Comité Flamand de France, IV, blz. 92: *De Kroaie en de Puyt; J.A. Leopold en L. Leopold, 'Van de Schelde tot de Weichsel'*, I, blz. 1: *De Kroaie en de Puyt; Volkskunde* II, blz. 110, en *Pol de Mont en A. de Coek, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 83: *De Kraai en de Puit; A. Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 133, en *Rond den Heerd*, XXIV, blz. 163: *Van den Reiger en den Puit; Pol de Mont* en *A. de Cock, Zoo vertellen de Vlamingen: De Kraai en de Puit; Vlaamsche Zanten*, I, blz. 27; *Vlaamsche Zanten*, II, blz. 191.

CCCIX. - **De Kat en de Muis**.

Verteld te Boom, in 1905, door Mevr. M.L.V., geboren te Wuestwezel, toenmaals 70 jaar.

Thema n^{r} 15 bij *Antti Aarne* en *M. De Meyer: Das Naschen der Butter; Le renard ou le chat lèche seul touie la graisse*.

Vlaamsche varianten:

't Daghet in den Oosten, V, blz. 84; *Volkskunde* II, blz. 110 en *P. de Mont* en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 83: *De Vos de Beer en het Tonneken vel; A. Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 46; *Rond den Heerd*, I, blz. 213 en *G. Gezelle*.

CCCX. - **Waarom de Haas een gespleten Lip heeft.**

Verteld te Antwerpen, in 1908, door A.V., naaister, geboren te Breda.

Thema n^{r} 70 van *Antti Aarne* en *M. De Meyer: Furchtsamer als der Hase; Plus peureux que le lièvre*.

Vlaamsche varianten:

Belfort, XIV, blz. 145; *Volk en Taal*, I, n^{r} 62: *Waarom de Haas een gespleten Lip heeft; Ons Volksleven*, II, 42: *Waarom de Haas een Hazemond heeft; Volkskunde*, II, blz. 68 en *P. de Mont* en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 95: *Waarom de Haas een gespleten Lip heeft; A. de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, 101 B en 101 A: *Waarom de Haas een gespleten Lip heeft; P.J. Cornelissen* en *J.B. Vervliet, Vlaamsche Volksvertelsels en Kindersprookjes*, blz. 226: *Waarom de Haas een gespleten Lip heeft*.

CCCXI. - **De Vos bij den Beenhouwer.**

Verteld te Hamme, in l909, door S.B., een meisje van Elverzele.

Thema 67* van *M. De Meyer: Le renard surpris par le boucher*.
Vlaamsche varianten:
Volk en Taal, III, blz. 10: *De Vos en de Beenhouwer*.

CCCXII. - **De Gaai en de Haan.**
N^{r} 15* van catalogus *M. De Meyer: Le coq séduit le geai à s'éloigner du butin et le mange tout seul*.
Overgenomen uit: *Rond den Heerd*, V, blz. 408.

CCCXIII. - **De Leeuw, de Ezel en de Vos.**
Verteld te Mortsel, in 1925, door B.C., 75 jaar, geboren te Wareghem, gewezen hoofd onderwijzer te Malderen.
Thema 50* van *M. De Meyer: Le lion, l'âne et le renard. L'âne divise le butin en trois parties égales; il est dévoré par le lion*.
Vlaamsche variante:
A. Joos, Vertelsels van 't Vlaamsche Volk, III, blz. 122: *Van den Leeuw, den Ezel en den Vos*.

CCCXIV. - **'t Slim Reintje.**
Verteld te Hemixem, in 1895, door E.C.N., geboren te Casterlé, meid bij Pastoor B.
Thema 66* van *M. De Meyer: Le renard surpris dans le four*.
Vlaamsche varianten:
Ons Volksleven, II, blz. 126, *P.J. Cornelissen* en *J.B. Vervliet, Vl. Volksvertelsels*, blz. 217 en *L. Lehembre, Volksvertelsels*, blz. 50: *De Wolf en de gebakken Peren*.

CCCXV. - **De Klamper en de kleine Vogeltjes.**
Verteld te Boom, in 1898, door J.H., schrijnwerker en vogelvanger.
Niet gecatalogiseerd thema.
Geen andere varianten werden opgeteekend.

CCCXVI. - **Waarom de Katten zich schoon maken na het Eten.**
Verteld te Willebroeck, in 1900, door Mevr. M.D.H., 89 jaar, geboren te Aalst.
Thema 6** van *M. De Meyer: Le rat (moineau) dans la gueule du chat*.
Vlaamsche varianten:
Rond den Heerd, X, blz. 218: *Een Kattelegende; Jong Vlaanderen*, I, blz. 39: *Kat en Rat; Revue des Traditions populaires*, III, blz. 98: *Pourquoi les chats se lavent-ils la figure quand ils ont mangé; A. Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, III: *Van de Kat en*

de Musch; Pol de Mont en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 64: *De Kat* en *de Musch; A. de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, I, blz. 38.

CCCXVII. - **Waarom de Beer een korten Staart heeft.**

Verteld te Puers, in 1903, door L.V., 17-jarig meisje.

Thema n^{r} 2 van *Antti Aarne* en *M. De Meyer: Das Fischen mit dem Schwanze; L'ours pêche avec sa queue*.

Vlaamsche varianten:

Volkskunde, II, blz. 65; *P. de, Mont* en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 86 en *A. de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, I, blz. 97: *Waarom de Beer geen staart heeft; Ons Volksleven*, II, blz. 113 en *P.J. Cornelissen* en *J.B. Vervliet: Vlaamsche Volksvertelsels en Kindersprookjes*, blz. 215: *Hoe de Vos den Wolf leerde visschen; Bond den Heerd*, XXIV, blz. 163 en *Am. Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 135: *Van den Vos en de Kat; A. Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, III, blz. 69: *Waarom de Beer een korten Staart heeft; L. Lehembre, Volksvertelsels*, blz. 58: *Hoe de Vos den Wolf leerde visschen; Volk en Taal*, IV, blz. 87: *Hoe Vos en Beer afscheid namen van elkaar*.

CCCXVIII. - **De Bie en de Spinnekop.**

Verteld te Willebroeck, in 1900, door M.V., schippersvrouw, 50 jaar, geboren te Wintham.

Niet gecatalogiseerd thema.

Geen Vlaamsche varianten geboekt.

CCCXIX. - **De verlamde Steur.**

Verteld te Temsche, in 1927, door vrouw J.D., geboren te Bornhem, 54 jaar.

Niet gecatalogiseerd thema.

Geen varianten geboekt.

CCCXX. - **De Koning van de Kikvorschen.**

Verteld te Antwerpen, in 1892, door Michel Vr., rentenier.

Niet gecatalogiseerd thema.

Geen Vlaamsche varianten geboekt.

CCCXXI. - **De Herkomst van het O.L. Vrouwbeestje.**

Verteld te Antwerpen-Borgerhout, in 1896, door Mevrouw V.V., ongeveer 60 jaar.

Niet gecatalogiseerd thema.

Geen Vlaamsche varianten geboekt.

CCCXXII. - **Waarom de Leeuwerik een Schijnheiligaard is.**
Verteld te Borgerhout, in 1922, door vrouw J.J., 50 jaar.
Niet gecatalogiseerd thema.
Geen Vlaamsche varianten opgeteekend.

CCCXXIII. - **Waarom de Dieren niet meer spreken.**
Verteld te Bornhem, in 1898, door vader M., 80 jaar.
Niet gecatalogiseerd thema.
Geen Vlaamsche varianten gekend.

CCCXXIV. - **Waarom de Os zoo langzaam gaat.**
Verteld te Antwerpen in 1907, door M.D. dienstmeid, geboren te Ellezelle bij Ath (taalgrens).
Niet gecatalogiseerd thema.
Geen Vlaamsche varianten gekend.

CCCXXV. - **Waarom de Varkens haast geen Haar hebben.**
Verteld te Ranst, in 1928, door I.S., boerenmeisje, 20 jaar.
Niet gecatalogiseerd thema.
Geen Vlaamsche varianten opgeteekend.

CCCXXVI. - **Waarom de Leeuwerik nooit rust.**
Verteld te Antwerpen, in 1917, door J. Crull, zaalwachter in een stedelijk museum.
Niet gecatalogiseerd thema.
Geen Vlaamsche varianten opgeteekend.

CCCXXVII. - **Waarom de Muilezel niet voortteelt.**
Verteld te Antwerpen, in 1892, door M. Vr., 68 jaar, rentenier.
Niet gecatalogiseerd thema.
Geen Vlaamsche varianten opgeteekend.

CCCXXVIII. - **Waarom Honden en Katten Vijanden zijn.**
Verteld te Boom, in 1905, door L.V., 70 jaar, geboren te Wuestwezel.
Thema n^{r} 53 van de *Légendes étiologiques*, gecatalogiseerd door *Maurits De Meyer: L'inimitié du chat et du chien*.
Vlaamsche varianten:
Biekorf, V, blz. 275; *J. Leroy, Zeisels en Vertellingen*, II, blz. 95: *Zeisel over Katten en Honden*.

CCCXXIX. - **Hoe de Aap in de Wereld is gekomen.**
Verteld te Betz-aan-de-Gethe, in 1903, door I.J.

Thema n^{r} 68 van de *Légendes étiologiques*, gecatalogiseerd door *Maurits De Meyer: L'origine des singes*.

Vlaamsche varianten:

Belfort, XIV, blz. 97; *Volk en Taal*, II, blz. 84 en *Is. Teirlinck. Le Folklore Flamand*, blz. 89: *Schepping van de Martiko's; P. de Mont* en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 108: *De Oorsprong van den Aap; J.F. Vincx, Dit zijn grappige Vertelsels*, II, 1, blz. 59: *Hoe de eerste Aap in de Wereld gekomen is; 't Daghet in den Oosten*, X, blz. 52.

CCCXXX. - **Waarom de Geit haar Staartje naar omhoog staat.**

Verteld te Boom, in 1901, door A.d.B., muzikant.

Niet gecatalogiseerd thema.

Geen Vlaamsche varianten opgeteekend.

CCCXXXI. - **Waarom Honden en Katten Vijanden zijn.**

Verteld te Antwerpen, in 1914, door Mevr. C.M., 30 jaar, geboren te Arendonck.

Zie onder n^{r} CCCXXVIII.

CCCXXXII. - **Waarom de Katten na het Eten met het Lijf schudden.**

Verteld te Antwerpen, in 1914, door Mevr. C.M., 30 jaar, geboren te Arendonck.

Niet gecatalogiseerd thema.

Geen Vlaamsche varianten opgeteekend.

CCCXXXIII. - **Waarom het Paard vraatzuchtig is en de Ezel niet.**

Verteld te Boom, in 1905, door M.L.V., 70 jaar, geboren te Wuestwezel.

Niet gecatalogiseerd thema.

Geen Vlaamsche varianten opgeteekend.

CCCXXXIV. - **Hoe de Beer geschapen werd.**

Verteld te Borgerhout, in 1910, door L.M., naaister.

Niet gecatalogiseerd thema.

Geen Vlaamsche varianten geboekt.

CCCXXXV. - **Hoe het gekomen is dat de Hazen een korten Staart hebben.**

Verteld te Sempst, in 1902, door L.W., conducteur van waterwerken.

Thema n^{r} 72 van de *Légendes étiologiques* van *M. De Meyer: La courte queue du lièvre*.

Vlaamsche variante:

Belfort, XIV, blz. 145.

CCCXXXVI. - **Waarom de Vleermuizen nog in de Grondverf staan.**

Wordt verteld te Audenaarde. Medegedeeld door den heer A.D.N.

Niet gecatalogiseerd thema.

Geen Vlaamsche varianten geboekt.

CCCXXXVII. - **Waarom de Katten jacht maken op Ratten en Muizen.**

Verteld te Sinay, in 1922, door D.C., thans pompier te Antwerpen.

Thema 56 van de *Légendes étiologiques* van *M. De Meyer: L'inimitié de la souris et du chat*.

Vlaamsche varianten:

P. de Mont en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 65, en *A. de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, blz. 32: *Waarom de Rat en de Muis tot Voedsel dienen van de Kat*.

CCCXXXVIII. - **Waarom de Hazen een kort Staartje hebben.**

Verteld te Boom, in 1896, door M. Reyn, oud-schipper, 75 jaar.

Zie onder n^{r} CCCXXXV.

CCCXXXIX. - **Waarom de Ezel een Kruis op den Rug draagt.**

Verteld te Boom, in 1890, door Lies d.K., waschvrouw, geboren te Linth.

Thema 58 C. van de *Légendes étiologiques* van *M. De Meyer: Pourquoi l'âne a-t-il une croix sur le dos*?

Vlaamsche varianten:

Volkskunde, VII, blz. 145 en *P. de Mont* en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 57: *Waarom de Ezel een Kruis op den Rug draagt*.

CCCXL. - **Waarom de Ezel lange Ooren heeft.**

Verteld te Mechelen, in 1921, door V.D.B., antiquair.

Thema 58b van de *Légendes étiologiques*, van *M. De Meyer: Pourquoi les ânes ont-ils de longues oreilles*?

Vlaamsche variante:

Rond den Heerd, XV, blz. 214; *Brief*.

CCCXLI. - **De Vos en de Haas.**

Verteld te Moerzeke, in 1921, door M.D.C., herbergier.

Niet gecatalogiseerd thema.

Geen Vlaamsche varianten geboekt.

CCCXLII. - **De Vos en de Haan.**

Verteld te Wuestwezel, in 1903, door E.V., gewezen landbouwer, 75 jaar.

Thema 61 van de catalogussen *Antti Aarne* en *Maurits De Meyer: Der Fuchs verleitet den Hahn mit geschlossenen Augen zu krähen; Le renard séduit le coq à chanter, les yeux fermés*.

Vlaamsche varianten:

Ons Volksleven, II, blz. 125 en *P.J. Cornelissen* en *J.B. Vervliet*, *Vlaamsche Volksvertelsels en Kindersprookjes*, blz. 218: *De Vos en de Haan; P. de Mont* en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 61: *Van den Vos en den Haan; Amaat Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, III, blz. 75: *Van den Vos en den Haan; Revue des Traditions populaires*, X, blz. 293: *Le renard el le coq*.

CCCXLIII. - **De Wolf en de Vos.**

Verteld te Brussel, in 1899, door C.D.M., geboren te Somergem, rond de jaren 1840.

Thema 32* van den catalogus *M. De Meyer: Le reflet de la lune tenu pour un fromage; le loup tombe dans l'eau*.

Vlaamsche variante:

Pol de Mont en *A. de Cock, Zoo vertellen de Vlamingen*, blz. 19: *De Vos en de Wolf*.

CCCXLIV. - **De hongerige Vos en de zeven lompe Geitjes.**

Verteld te Antwerpen, in 1915, door Ph. Kennes, 65 jaar, zaalwachter in een museum. Hoorde het in zijn prille jeugd te Borgerhout door zijn moeder vertellen.

Niet gerangschikt door *A. Aarne*.

Geen Vlaamsche varianten.

CCCXLV. - **Het Ontstaan van de Vleermuizen.**

Verteld te Ranst, in 1928, door I.S., dienstmeid.

Zie catalogus *Maurits De Meyer, Légendes étiologiques*, n^{r} 81: *L'origine de la chauve-souris*.

Vlaamsche geboekte varianten:

Belfort, XIV, blz. 299: *De Vleermuis; Waarom ze niet bij dag uitvliegt; A. Van Dorpe, Volksvertellingen*, blz. 107: *Waarom de Vleermuis niet bij dag uitvliegt; Vlaamsche Zanten*, I, blz. 106.

CCCXLVI. - **De Vos en de Kat.**

Verteld te Willebroeck, in 1900, door M.D.H., gewezen schipperin, 89 jaar, geboren te Aalst. Vertelling van haar moeder.

Niet gerangschikt door *A. Aarne*, noch door *M. De Meyer*.

Geen Vlaamsche varianten.

CCCXLVII. - **Van het Koninksken en den Ezel.**

Verteld te Reeth, in 1897, door Vict. T., herbergierster, toenmaals ongeveer 50 jaar.

Thema komt niet voor in de catalogussen van *Antti Aarne* en *Maurits De Meyer*.

Geen andere geboekte varianten.

CCCXLVIII. - **Waarom de Haas een gespleten Lip heeft.**

Verteld te Hemixem, in 1895, door E.C.N., geboren te Casterlé, meid bij den heer pastoor B.

Zie aanteekeningen onder n^{r} CCCX.

CCCXLIX. - **De Hond en de Musch.**

Verteld te Hemixem, in 1895 door E.-C.N.

Thema n^{r} 248 van *Antti Aarne: Der Hund und der Sperling*: der Mann überfährt den Hund, den Freund des Sperlings: der Sperling rächt sich: der Mann verliert sein Pferd, seine Habe und zuletzt sein Leben.

CCCL. - **Waarom de Hoenders niet ver kunnen vliegen.**

Verteld te Hemixem, rond 1895, door pastoor B. Gehoord in zijn jeugd te Antwerpen-Kiel.

N^{r} 98*a* van den catalogus *M. De Meyer, Légendes étiologiques: Pourquoi la poule ne sait-elle pas voler?*

Vlaamsche varianten:

Volkskunde, VII, blz. 147, *Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 160 en *A. de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, I, blz. 45: *Waarom het Hoen niet vliegen kan; Revue des Traditions populaires*, X, blz. 365; *Pourquoi la Poule ne sait pas voler*.

CCCLI. - **Waarom de Koekoek zijn Eiers in een anders Nest legt en ook waarom hij zoo traag vliegt.**

Verteld te Mortsel, in 1925, door B.C., 75 jaar, geboren te Wareghem, gewezen onderwijzer te Malderen (vertelsel van zijn moeder).

Thema niet vermeld door *A. Aarne* noch door *M. De Meyer*.

Geen andere varianten.

CCCLII. - **Waarom men zegt dat de Ooievaar de Kinderen brengt.**

Verteld te Gent, in 1919, door Th.D.W. Vertelsel van haar grootmoeder.

Niet gerangschikt thema.

Geen andere varianten.

CCCLIII. - **Waarom de Ooievaar jacht op de Puiten maakt.**
Verteld te Quaed-Mechelen, in 1929, door vrouw W^{e} G., geboren te Tessenderloo.
Niet gecatalogiseerd.
Geen andere varianten.

CCCLIV. - **De Stem van de Musch en de Eend.**
Verteld te Ranst, in 1928, door I.S., dienstmeid.
Thema niet gecatalogiseerd.
Geen andere varianten.

CCCLV. - **Waarom de Nachtegaal zoo schoon zingt.**
Verteld te Borgerhout, in 1922, door vrouw E.P., geboren J.J., 50 jaar, geboren te Tessenderloo (gehoord in haar jeugd te Vorst).
Thema niet gecatalogiseerd.
Eenige gekende lezing.

CCCLVI. - **Waarom de Uilen op de Dood roepen.**
Gehoord te Sinay, in 1870, door Mevr. M., portierster op het Justitiepaleis te Antwerpen. Opgeteekend door A.d.M., ambtenaar in 1921.
Thema niet gecatalogiseerd.
Eenige gekende lezing.

CCCLVII. - **Waarom de Zwaan maar eenmaal zingt.**
Verteld te Gent, in 1919, door M.Th.D.W. Vertelsel van haar grootmoeder.
Thema niet gecatalogiseerd.
Eenige gekende lezing.

CCCLVIII. - **Waarom de Koekoek altijd 'Koekoek' roept.**
Verteld te Ranst, in 1928, door I.S., dienstmeid (vertelsel van haar vader).
Thema niet gecatalogiseerd.
Eenige gekende lezing.

CCCLIX. - **Waarom de Ekster aldoor snatert en onbetrouwbaar is.**
Verteld door I.S. (zie hierboven).
Thema niet gecatalogiseerd.
Geen varianten.
CCCLX. - **Waarom de Nachtegaal grauwe Veders heeft.**
Verteld te Boom, in 1896, door J.V.I., pasteibakker en vogelliefhebber.

Thema niet gerangschikt.
Geen varianten.

CCCLXI. - **Wat Groensel, Vink, Kwakkel en Roodborst zongen.**
Verteld te Hemixem, in 1895, door E.C.N., geboren te Casterlé, meid bij pastoor B.

Zie n^{r} 90*a* van den catalogus *M. De Meyer, Légendes étiologiques: La couleur noire de la corneille et de la pie; pourquoi la caille n'a-t-elle pas de queue et le langage des oiseaux.*
Vlaamsche varianten:
Annales du comité Flamand de France, IV, blz. 98 en *Leopold, Van de Schelde tot de Weichsel*, blz. 3: *Van den Tîjd as de veugels konden klappen; Rond den Heerd*, IV, blz. 212: *Veugeltale; id*., VIII, blz. 335: *Uit den mond des volks; Volkskunde*, II, blz. 67: *Waarom de kwakkel geenen staart heeft; A. de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, II, blz. 37: *id.; P. de Mont* en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 94; *id.; J. Cornelissen* en *J.-B. Vervliet, Vertelsels*, blz. 227: *id.; I. Teirlinck, Contes Flamands*, blz. 91: *Pourquoi les cailles n'ont-elles pas de queue; Revue des Trad. pop*., X., blz. 363: *Pourquoi il fait toujours hiver pour la corneille mantelée; A. de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, II, blz. 47: *Waarom de Bontekraai niet van den Zomer geniet; Pol de Mont* en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 59: *Waarom de Bontekraai altijd Winter heeft*.

CCCLXII. - **Waarom de Kwakkels geen Staart hebben.**
Verteld te Bornhem, in 1901, door A.P., landmeter.
Zie nota's onder n^{r} CCCLXI.

CCCLXIII. - **Waarom de Musschen grauw van Kleur zijn en ook waarom er zoo weinig Vogels zijn met gouden Pluimen.**
Verteld te Antwerpen, in 1892, door M.V., 68 jaar, rentenier.
Niet geboekt thema.
Geen varianten.

CCCLXIV. - **Waarom de Zwaluwen een gespleten Staart hebben.**
Verteld te Moerzeke, in 1921, door S., dienstmeid.
N^{r} 85 van den catalogus van *M. De Meyer, Légendes étiologiques: Pourquoi l'hirondelle a-t-elle la queue fendue*?
Varianten:
Ons Volksleven, XI, blz. 189: *Waarom de zwaluw een gevorkten staart heeft*.

CCCLXV. - **Hoe het Roodborstje een rood Borstje kreeg.**

Verteld te Turnhout, in 1910, aan L.M., conducteur van waterwerken, door een zijner werklieden van Arendonck.

N^{r} 92** van den catalogus van *M. De Meyer, Légendes étiologiques: Le rouge-gorge: le sang du Christ mourant*.

Geboekte varianten:

Volkskunde, VII, blz. 145 en *Pol de Mont en Alf. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 57: *Waarom het Roodborstje een roode borst heeft; Rond den Heerd*, XV, blz. 214 en XXIV, blz. 115: *Van het Roodborstje; A. Joos, Vertelsels van 't Vlaamsche Volk*, I, blz. 37: *Van het Roodborstje; Het Belfort*, XIV, blz. 297.

CCCLXVI. - **Waarom de Kwikstaart met den Staart kwikkelt.**

Verteld te Elverzele (O. Vl.), in 1910, door vrouw B., opkoopster van oudheden.

N^{r} 85*a* van den catalogus *M. De Meyer, Légendes étiologiques*.

Geboekte Vlaamsche varianten:

Volkskunde, VII, blz. 145, *Pol de Mont en Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 58; *Waarom de staart van 't Koewachtertje altijd beeft; Revue des Trad. pop*., X, blz. 302: *Pourquoi la bergeronnette a la queue tremblante*.

Zie verder sprookje CCCCXXVII.

CCCLXVII. - **Waarom de Zwaluwen slechts piepen en hun Voedsel al vliegende zoeken.**

Verteld te Opwyck, in 1928. Opgeteekend door Amelie A, meid te Boom (1898).

N^{r} 846 van den catalogus *M. De Meyer, Légendes étiologiques*.

Geboekte Vlaamsche varianten:

Rond den Heerd, XX, blz. 114: *Van de Zwaluw; Revue des Traditions populaires*, X, blz. 302: *Pourquoi les hirondelles gazouillent au lieu de chanter et pourquoi elles doivent saisir leur nourriture au vol; Volkskunde*, VII, blz. 144 en *Pol de Mont* en *Alf. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 56: *Waarom de Zwaluwen slechts kunnen kwetteren en hun Voedsel in de Vlucht moeten grijpen; Amaat Joos, Vertelsels*, I, blz. 36 en *Rond den Heerd*, XXIV, blz. 115: *Van de vliegende Zwaluwen; Ons Volksleven*, XI, blz. 189: *Waarom de Zwaluw geen rust heeft*.

CCCLXVIII. - **Waarom de Zwaluwen Geluk brengen.**

Verteld te Eeckeren in 1915, door E.S., boerenknecht, 42 jaar.

N^{r} 84*a* van den catalogus *M. De Meyer, Légendes étiologiques*.

Vlaamsche varianten:

A. Joos, Vertelsels, I, blz. 38 en *Rond den Heerd*, XXIV, blz. 115: *Van de Zwaluw; Ons Volksleven*, XI, blz. 189: *Waarom de Zwaluw Geluk aanbrengt*.

CCCLXIX. - **Waarom de Distelvink bontgekleurd is.**

Verteld te Boom, in 1905, door L.V., geboren te Wuestwezel in 1837.

N^r^ 94*c* van den catalogus *M. De Meyer, Légendes étiologiques: Le plumage multicolore du chardonneret*.

Vlaamsche varianten:

Rond den Heerd, V, blz. 87: *De Distelvink*; XI, blz. 55: *Uit den mond des volks; Alfons de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, II, blz. 47: *De Distelvink; Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 53: *Waarom de Distelvink zoo'n veelkleurig Vederkleed draagt; Het Belfort*, XIV, 2e deel, blz. 102: *De Distelvink, waarom hij zoo bont gekleurd werd*.

CCCLXX. - **Waarom de Uil de Vriend van den Pastoor is en op den Toren mag wonen.**

Verteld te Mechelen, in 1921, door V.D.B., oudheidkundige.

N^r^ 98*b* van den catalogus *M. De Meyer, Légendes étiologiques*.

Vlaamsche varianten:

Volkskunde, VII, blz. 147 en *Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 433: *Waarom de Uil op den Toren mag wonen; Pol de Mont, Op mijn Dorpken*, II, blz. 170: id.; *Revue des traditions populaires*, X, blz. 303: *Pourquoi le hibou peut habiter le clocher*.

CCCLXXI. - **Waarom de Duiven roeke-de-koeën.**

Verteld te Heverlee-bij-Leuven, in 1905, door H.D.K., houtkoopman.

N^r^ 93 catalogus *M. De Meyer, Légendes étiologiques*.

Vlaamsche varianten:

Volkskunde, VII, blz. 146 en *Pol de Mont* en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 59: *Waarom de Duiven roekedekoeën* en blz. 68: *Van de Boschduif en de Ekster; Alfons de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, I, blz. 45: *Waarom de Duiven roekedekoeën en kirren; J. Cornelissen* en *J.-B. Vervliet, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 59 en *Ons Volksleven*, II, blz. 127: *Waarom de Tortelduif roept en de Ekster lacht; Rond den Heerd*, V, blz. 23: *Koe, koe, schoone koe*.

CCCLXXII. - **Waarom de Hoenders niet ver kunnen vliegen.**

Verteld te Ranst, in 1928, door I.S., dienstmeid, 20 jaren.

Zie nota's onder n^r^ CCCL.

CCCLXXIII. - **Waarom de Zwaluw een rood Plekje op de Borst heeft.**
Verteld te Ranst, in 1928, door Irma S., dienstmeid, 20 jaar.
Geen Vlaamsche varianten.

CCCLXXIV. - **De Weddingschap van Ekster en Tortelduif.**
Verteld te Wuestwezel, in 1897, door Leonie V., toenmaals 18 jaar.
Geen Vlaamsche varianten.

CCCLXXV. - **Waarom de Raven zwart zijn.**
Verteld te Bornhem, in 1898, door vader M.
N^{r} 90*a* van catalogus *M. De Meyer*.
Zie verder n^{r} CCCXCIII. voor varianten enz.

CCCLXXVI. - **Waarom de Bot een scheeven Muil heeft.**
Verteld te Antwerpen, in 1915, door B., gewezen loods.
N^{r} 117 van catalogus *Maurits De Meyer, Légendes étiologiques*.
Vlaamsche varianten:
Het Belfort, XIV, 2e deel, blz. 293: *De Pladijs, waarom zijn Mond scheef staat; Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 97: *Waarom de Bot een scheef Muiltje heeft; A. de Cock, Natuurverklarende sprookjes*, II, blz. 73: *Waarom de Schol een scheef Muiltje heeft; Ons Volksleven*, blz. 56 en *J. Cornelissen* en *J.-B. Vervliet, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 224: *Waarom de Pladijs een krommen Snuit heeft; R.d.H.*, XXIV, blz. 109 en *Amaat Joos, Vlaamsche Vertelsels*, I, blz. 29: *Van den Bot en zijn Smoeleken; A. van Dorpe, Volksvertellingen*, blz. 100: *Waarom de Mond van den Pladijs scheef staat*.

CCCLXXVII. - **Waarom het Neusbeen van den Schelvisch 'Sint-Pieterspen' wordt geheeten**
Verteld te Antwerpen, in 1920, door P., bediende op de vischmijn.
Geen varianten gekend.

CCCLXXVIII. - **Waarom er Roggen zijn zonder Staart.**
Verteld te Antwerpen, in 1909, door M.R., stadhuisklerk, vroeger rekenplichtige op de Vischmijn.
Geen varianten.

CCCLXXIX. - **Waarom de Schelvisch 'schelvisch' heet.**
Verteld te Baesrode, in 1901, door C.V.D., scheepsmaker.
N^{r} 1196 catalogus *M. De Meyer, Légendes étiologiques*.

Vlaamsche varianten:

J. Wolf, Deutsche Märchen u. Sagen, blz. 148: *Vom Schelfisch*; R.d.H., X, blz. 218: *De Legende van den Schelvisch; Alfons de Cock, Natuurverklarende sprookjes*, II, blz. 70, A en B en 71: *Van waar de Schelvisch zijn Naam heeft. Waarom de Schelvisch twee Vlekken op den Rug heeft; Het Belfort*, XIV, blz. 297: *De Schelvisch, waarom men hem zoo heet; Volkskunde*, IX, blz. 28: *Waarom de Schelvisch twee donkere Vlekken op den Rug draagt; Ons Volksleven*, I, blz. 55: *Hoe de Schelvisch dien Naam kreeg; I. Teirlinck, Folklore Flamand*, blz. 52: *Hoe de Schelvisch zijn Naam kreeg; J. Cornelissen* en *J.-B. Vervliet, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 225: *Hoe de Schelvisch zijnen Naam kreeg; Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels, blz*, 55: *Waarom de Schelvisch twee donkere Vlekken op den Rug draagt; Kunst- en Letterblad*, IV, blz. 38: *Hoe de Schelvisch zijn naam ontving*.

CCCLXXX. - **Waarom de Zwaluwen elk Jaar het Land verlaten.**

Overgenomen uit *Rond den Heerd*, XXV, blz. 18.

N^{r} 86 catalogus *M. De Meyer, Légendes étiologiques: Pourquoi les hirondelles s'en vont-elles pendant l'hiver?*

Vlaamsche varianten:

Rond den Heerd, V, blz. 37: *'t Zit al Reis om Reis* en XXV, blz. 115: *Waarom de Zwaluwen elk Jaar het Land verlaten; Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Dit zijn Vlaamsche Vertelsels*, blz. 78-79: *Waarom de Zwaluwen alle Jaren verhuizen en de Hanen elkander achterna zingen; Alfons de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, II, blz. 23: *Waarom de Zwaluwen hier elk jaar verhuizen en de Hanen elkander achterna zingen.*

CCCLXXXI. - **Waarom de Vlooien geschapen zijn.**

Verteld in 1907, te Willebroeck, door J.D.H., schipper.

N^{r} 125*a* van catalogus *Maurits De Meyer: La création des puces; pour donner du travail aux femmes*.

Vlaamsche varianten:

Volkskunde, II, blz. 65: *Waarom de Vlooi geschapen werd; Pol de Mont en Alfons de Cock, Dit zijn Vlaamsche Vertelsels*, blz. 64: *Waarom de Luizen en de Vlooien geschapen zijn; Amaat Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, II, blz. 113: *Hoe de Luizen in de Wereld kwamen; Alfons de Cock* en *Isidoor Teirlinck, Brabantsch Sagenboek*, II, blz. 58: *Waarom de Vlooi geschapen werd; J.F. Vincx, Dit zijn grappige Vertelsels*, II, 2, blz. 9: *Van waar de Vlooien komen*.

CCCLXXXII. - **Waarom de Wandluizen plat zijn.**

Verteld in 1907, to Willebroeck, door J.D.H., schipper.

Geen Vlaamsche varianten.

CCCLXXXIII. - **Waarom het Schaap Bethelehem roept.**
Verteld in 1907, te 's Gravenwezel, door M.R., winkelierster, 35 jaar.

CCCLXXXIV. - **Waarom de Bieën sterven als zij gestoken hebben.**
Verteld in 1917, te Loenhout, bij de Hollandsche grens, door C.B., herbergierster.
Geen Vlaamsche varianten.

CCCLXXXV. - **De Zwaluw en het Muisje.**
Verteld te Hemixem door J.B., pastoor aldaar in 1895. (Vertelsel herkomstig van Casterlé in de Antwerpsche Kempen.)
Zie sprookje CCCXLV: *Het Ontstaan der Vleermuizen.*

CCCLXXXVI. - **De Aap en de Olifant.**
Verteld, in 1907, door J.V.M., geboortig van Vremde, stadhuisklerk.
Geen varianten.

CCCLXXXVII. - **Triene Giet of waarom de Beren geen Steert hebben.**
Het thema van dit sprookje komt overeen met het nummer 2 van de catalogussen *Antti Aarne* en *Maurits De Meyer*, in dezen zin dat de beer ook zijn staart verliest bij het avontuur. Het thema wordt in de twee catalogussen als volgt vermeld:
1. Bij *Antti Aarne; Das Fischen mit dem Schwanze; der Bär (Wolf) wird verleitet, seinen Schwanz in das Loch im Eise zu stecken; der Schwanz friert fest; die Bäuerin schlägt mit einer Stange auf den Bären ein; er rettet sich mit Verlust des Schwanzes*.
2. Bij *Maurits De Meyer: L'ours pêche avec sa queue*.
Het visschen met den staart zullen wij terugvinden in een later sprookje, dat deel uitmaakt van een reeks dierenvertelsels die een wonderlijke eenheid vertoonen en, naar onze meening, ofschoon zij door verschillende vertellers werden meegedeeld, voorzeker brokstukken zijn uit een en hetzelfde oud dierenepos.
In het onderhavige sprookje vinden wij tevens het thema 121 van *Antti Aarne* en *Maurits De Meyer: Die Wölfe klettern auf den Rücken von einander um zum Baume heraufzukommen; das Schwein auf dem Baume; der unterste Wolf lauft weg. - Les loups grimpent l'un sur l'autre pour monter dans l'arbre (au lieu d'un cochon, un homme sur l'arbre).*

In het sprookje *Triene Giet* gaat de onderste beer loopen, omdat de woorden die hij hoort hem een vroeger avontuur in herinnering brengen.

Als Vlaamsche varianten vermelden wij:

Type n^{r} 2: *Volkskunde*, II, blz. 65: *Waarom de Beren geenen staart hebben; Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Dit zijn Vlaamsche vertelsels*, blz. 89: *Waarom de Beren geenen staart hebben; Alfons de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, I, blz. 97: *Waarom de Beer een stompstaart heeft; Ons Volksleven*, II, blz. 113 en *J. Cornelissen* en *J.-B. Vervliet, Vlaamsche Volksvertelsels en Kindersprookjes*, blz. 215: *Hoe de Vos den Wolf leerde visschen; Amaat Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 135: *Van den Vos en de Kat; Rond den Heerd*, XXIV, blz. 163: *Van den Vos en de Kat; Am. Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, III, blz. 69: *Waarom de Beer een korten steert heeft; L. Lehembre; Volk en Taal*, IV, blz. 87: *Hoe Vos en Beer afscheid namen van elkaar*.

Type n^{r} 121: *Amaat Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 144 en *Rond den Heerd*, XXIV, blz. 166: *Van Triene Giet* (slechts twee van de drie motieven die wij meedeelen); *Volk en Taal*, III, blz. 105: *Giete, Peet; I. Teirlinck, Contes flamands*, blz. 84: *Versez donc, Pierre; Pol de Mont en Alfons de Cock, Zoo vertellen de Vlamingen*, blz. 53: *Balten Giet; Rond den Heerd*, XVIII, blz. 195: *Een Leeuwenlegende*.

CCCLXXXVIII. - **Mieke-Geitje en haar Geitjes**

Verteld te Hemixem, in 1895, door E.C.N. (zie n^{r} CCCXLVIII).

N^{r} 123 van de catalogussen *Antti Aarne* en *Maurits De Meyer*. De themas zijn er als volgt opgegeven: *Der Wolf und die jungen Geislein: in Abwesenheit der Mutter frisst der Wolf die Zicklein; die Mutter schneidet den Magen des Wolfes auf. - Le loup et les petits chevreaux*.

Vergelijk dit thema met het sprookje van Grimm, n^{r} 5.

CCCLXXXIX. - **Waarom de Nachtegaal 's Nachts zingt.**

Verteld in 1926, te Antwerpen, door den heer D.B., conducteur van werken, geboren te Bouchoute (O. Vlaanderen).

Geen varianten.

CCCXC. - **Wat de Zwaluwen kwetteren wanneer zij in de Lente in Vlaanderen weerkeeren.**

Verteld, in 1931, te Groenendijk-aan-Zee, door M., werkman bij de heer X. te Oost-Duinkerke.

Geen Vlaamsche varianten.

CCCXCI. - **Waarom de Zwaluwen vóór den Winter verhuizen en wat de Gaaien roepen.**

Overgenomen uit *Rond den Heerd*.

N^r^ 86 catalogus *M. De Meyer, Légendes étiologiques*.

Varianten:

Pol de Mont en *Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 78 en 79 en *Alfons de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, II, blz. 23: *Waarom de Zwaluwen hier elk jaar verhuizen en de Hanen achterna zingen en van de Zwaluw en den Werten of de Meerkol*(1).

CCCXCII. - **Hoe de Geit op de Wereld kwam.**

Verteld, in 1908, te Antwerpen, door A.V. naaister, geboren te Breda.

Thema niet vermeld bij *A. Aarne* noch bij *Maurits De Meyer*.

CCCXCIII. - **Waarom de Merel zwart van Kleur is en een gouden Bek heeft.**

Zelfde vertelster

Thema 90*a* bij *Maurits De Meyer, Légendes étiologiques: La couleur noire de la corneille et de la pie; pourquoi la caille n'a-t-elle pas de queue et le langage des oiseaux?*

Zie nota's onder n^rs^ CCCLXI-CCCLXII en CCCLXXV.

CCCXCIV. - **Waarom de Specht om Water roept.**

Verteld, in 1921, door L.P., 70 jaar, landbouwer, geboren te Malderen (Brabant) en thans verblijvende te Aertselaer.

Thema komt niet voorin de catalogussen *A. Aarne* en *M. De Meyer*.

CCCXCV. - **De Raaf, de Sperwer en de Klamper.**

Verteld te Mortsel, in 1925, door B.C., 75 jaar, geboren te Waereghem, gewezen onderwijzer te Malderen.

Thema niet gecatalogiseerd.

CCCXCVI. - **De Vos en de Slak.**

Zelfde verteller.

Thema niet gecatalogiseerd.

CCCXCVII. - **De eerste Beer.**

Verteld te Willebroeck, in 1907, door J.D.H., schipper, 56 jaar.

Niet gecatalogiseerd.

(1) Het sprookje door *de Mont* en *de Cock* in *Vlaamsche Vertelsels* en *Natuurverklarende Sprookjes* aangehaald is het Westvlaamsche sprookje dat wij hier opnemen; 't werd telkens gedeeltelijk gewijzigd.

CCCXCVIII. - **De Wolf en het Schaap.**
Verteld te Mortsel, in 1925, door B.C. (zie n^rs CCCXCV-CCCXCVI).
Thema niet gecatalogiseerd.

CCCXCIX. - **De Herkomst van den Pukkelare (Pieterman).**
Verteld te Oostduinkerken, in 1931, door M., werkman bij X., aldaar.
Thema niet gecatalogiseerd.

CCCC. - **Waarom de Schelvisch twee Plekken op den Rug heeft.**
Zelfde verteller.
Zie varianten onder sprookje CCCLXXIX.

CCCCI. - **De Musch en de Kat en de Muis.**
Verteld te Bornhem, in 1898, door vader M., vervaardiger van boerenalaam.
Thema niet gecatalogiseerd.

CCCCII. - **Hoe de Vogels zijn ontstaan.**
Zelfde verteller.
Thema niet gecatalogiseerd.

CCCCIII. - **Waarom de Ekster een Duivelvogel is.**
Verteld, in 1921, door L. Peeters, te Aertselaer. Zie n^r CCCXCIV.
Thema niet gecatalogiseerd.

CCCCIV. - **De Zeg van 't Katteken en 't Muisken.**
Overgenomen uit 't Daghet in den Oosten, 1887, blz. 76.
Zie voor wat thema en geboekte varianten betreft het sprookje *De Kat en de Muis*, n^r CCCIX.

De sprookjes n^rs 405 tot en met 427 staan in rechtstreeksch verband met de thema's door *A. Aarne* gerangschikt onder de n^rs 220, 221 en 222:

Die Ratsversammlung der Vogel: der Adler als Richter, bestimmt Anteil und Arbeit eines jeden.

Die Königswahl der Vogel: wer am höchsten fliegen kann; der Zaunkönig versteckt sich im Gefieder des Adlers; wird nicht als König anerkannt; wer am tiefsten in die Erde fallen kann; der Zaunkönig schlüpft ins Mauseloch; soll ausgehungert werden; die Eule als Wächter.

Der Krieg der fliegenden und der vierfüssigen Tiere: der in die Höhe gehaltene Schwanz des Fuchses als Signal; die Hornisse sticht

den Fuchs unter den Sohwanz, er lässt den Schwanz sinken; die vierfüssigen Tiere fliehen.

Enkele dezer sprookjes, nl. n^{r} 417: *Van den Vos, den Beer en den Mensch*; n^{r} 418: *Hoe Reintje den Beer een tweede Maal beetnam*; n^{r} 419. *Hoe de Vos den Beer een derde Maal verschalkte*; n^{r} 424: *Hoe de Hond den Brief van den Leeuw aan den Koning van de kruipende Dieren verloor*; n^{r} 427: *De Schrik van het Kwikstaartje tijdens het Gevecht*, zijn evenwel in de catalogussen *A. Aarne* en *M. De Meyer* gerangschikt; zoo komt n^{r} 417 overeen met het thema 157: *Man muss den Menschen fürchten - Il faut craindre l'homme*; n^{r} 418 met thema 3*: *L'ours emprisonné dans le poulailler*; n^{r} 419 met thema n^{r} 2: *Das Fischen mit dem Schwanze - L'ours pêche avec sa queue*; n^{r} 424 met thema 200: *Der Pass des Hundes - L'écrit du chien*; n^{r}427 met thema 85*a* der oorsprongslegenden gecatalogiseerd door *M. De Meyer, Pourquoi la bergeronnette a-t-elle la queue pendante*?

Van enkele dezer vertelsels, werd, zooals men zien zal in de hiernavolgende lijst, reeds een variante in onze verzameling opgenomen. De geboekte teksten werden echter door de diverse vertellers, herkomstig uit verschillende Vlaamsche provincies, in innig verband gesteld met het thema: De oorlog van de vliegende en de viervoetige dieren (thema n^{r} 222 *A.A*. en *M. De M*.).

CCCCV. - **Hoe het Koningsken het hoogst vloog.**

Verteld in 1921, door L.P. (zie hierboven n^{r} CCCXCIV); E. Beniest, gepensionneerd rivierloods te Antwerpen (1918) en Vader M. te Bornhem, 85 jaar (1898).

Vlaamsche geboekte varianten:

Rond den Heerd, V, n^{r} 61: *Het Keuntje; 't Daghet in den Oosten*, III, IV, blz. 166: *Hoe het Winterkoninkske Koning werd; Het Belfort*, XIV, blz. 149; *Volk en Taal*, III, blz. 179: *Het Koninkske en de Gaai; Ons Volksleven*, I, blz. 56 en *Cornelissen en Vervliet, Vlaamsche Volksvertelsels en Kindersprookjes*, blz. 222: *Waarom de Uilen 's Nachts vliegen; Pol de Mont en Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 98-99 en *Zoo vertellen de Vlamingen*, blz. 66: *Van waar het Koninksken zijn Naam heeft en waarom de Uil 's Nachts moet vliegen; Rond den Heerd*, X, blz. 24: *Hoe de Gaai ne Gaai werd*; XXIV, blz. 108: *Van 't Koningsken en den Uil; J.A. Leopold* en *L. Leopold, Van de Schelde tot de Weischsel*, I, blz. 19: *Waarom de Uil 's Nachts moet vliegen; I. Teirlinck, Contes Flamands*: blz. 92: *Pourquoi les hiboux volent la nuit; Het Belfort*, XIV, blz. 198; *A. Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 26: *Van 't Koninksken en den Uil; A. Vandorpe, Volksvertellingen*, blz. 105: *Waarom de vogels den Uil haten*.

CCCCVI. - **Hoe de Ekster vermoedde dat het Koningsken Bedrog had gepleegd.**
Vader Moens (zie n^{r} CCCCV).

CCCCVII. - **Waarom het Koningsken een verschroeide Borst heeft.**
L.d.W. te Boom, schoenmaker en later diamantslijper; verteld in 1895.

CCCCVIII. - **Hoe de Uil en 't Koningsken Vrienden werden.**
E.B. (zie n^{r} CCCCV).

CCCCIX. - **Wat het Koningsken in zijn Schuilplaats zong.**
L.d.W. (zie n^{r} CCCCVII).

CCCCX. - **De Meening van de Specht.**
Sylvie B., geboren in het Veurne-Ambacht, meid te Antwerpen; Verteld in 1909.

CCCCXI. - **Hoe de vliegende Dieren het Koningsken vogelvrij verklaarden.**
Melanie V., schippersvrouw, geboren te Wintham. Verteld te Willebroeck, in 1902.

CCCCXII. - **Hoe Uil en Ooievaar en andere Vliegers met het Koningsken spannen.**
Melanie V. (zie n^{r} CCCCXI).

CCCCXIII. - **Waarom de Uil 's Nachts uitvliegt.**
Melanie V. (zie n^{r} CCCCXI).

CCCCXIV. - **Waarom de Arend het Koningsken ook vogelvrij verklaarde.**
Sylvie B. (zie n^{r} CCCCX).

CCCCXV. - **Waarom de Muggen de Arenden met Vrede laten.**
Sylvie B. (zie n^{r} CCCCX).

CCCCXVI. - **Wat het Koningsken zingt.**
L.d.W. (zie n^{r} CCCCVII).

CCCCXVII. - **Van den Vos, den Beer en den Mensch.**
L.P. (zie n^{r} CCCCV).

CCCCXVIII. - **Hoe Reintje den Beer een tweede Maal beetnam.**
L.P. (zie n^{r} CCCCV).

CCCCXIX. - **Hoe de Vos den Beer een derde Maal verschalkte.**
L.P. (zie n^{r} CCCCV).

CCCCXX. - **Waarom men altijd 'Lompe Gaai' zegt.**
E.B. (zie n^{r} CCCCV).

CCCCXXI. - **Hoe de Beer en de Berin het Koningsken beleedigden.**
L.P.; Vader M.; E.B. (zie n^{r} CCCCV) en S.B. (zie n^{r} CCCCX).

CCCCXXII. - **De Oorlogsverklaring van devliegende Dieren aan de viervoetige.**
Sylvie B. (zie n^{r} CCCCX).

CCCCXXIII. - **De Leeuw besluit tot den Oorlog en roept de Hulp in van de kruipende Dieren.**
Sylvie B. (zie n^{r} CCCCX).

CCCCXXIV. - **Hoe de Hond den Brief van den Leeuw aan den Koning van de kruipende Dieren verloor.**
Sylvie B. (zie n^{r} CCCCX).

CCCCXXV. - **Wat de Mug in 't Kamp van de loopende Dieren verneemt.**
L.P. en vader M. (zie n^{r} CCCCV) en Sylvie B. (zie n^{r} CCCCX).

CCCCXXVI. - **Het Gevecht van de vliegende en de viervoetige Dieren.**
L.P.; E.B.; vader M. (zie n^{r} CCCCV) en Sylvie B. (zie n^{r} CCCCX).

CCCCXXVII. - **De Schrik van het Kwikstaartje tijdens het Gevecht.**
L.P. en vader M. (zie n^{r} CCCCV) en Sylvie B. (zie n^{r} CCCCX).

CCCCXXVIII. - **Waarom de Lelie een hemelsche Bloem is.**
Verteld te Bornhem, in 1896, door vader I.M., 85 jaar.

CCCCXXIX. - **Het Ontstaan van de Sleutelblom.**
Verteld te Hemixem, in 1895, door E.C.N., pastoorsmeid, geboren te Casterlé, in 1843.

Zie n^r^ 250* van den catalogus van *Maurits De Meyer* (oorsprongslegenden): *L'origine de la primevère*.

Vlaamsche varianten:

Rond den Heerd, VII, blz. 271: *De Hemelsloter; A. De Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, II, blz. 88: *De Hemelsleutel of Sleutelbloem; Pol de Mont en Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 121: *De Hemelsleutel of Sleutelbloem; Ons Volksleven*, X, blz. 75: *De Sleutelbloem; Fr. Coeckelbergs, Sprookjes, Legenden*, blz. 37: *De Sleutelbloem; A. Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 40: *Van de Sleutelbloem; Rond den Heerd*, XXIV, blz. 116: *Van de Sleutelbloem*.

CCCCXXX. - **Hoe het komt dat er zilverige Abeelen zijn.**

Medegedeeld door A.B., stadsbediende te Antwerpen en later handelaar; deze versie werd opgenomen te Ronse.

CCCCXXXI. - **Het Ontstaan van de roode Oranjeappels.**

Verteld te Hemixem, in 1895, door E.C.N., pastoorsmeid, geboren te Casterlé, in 1843.

CCCCXXXII. - **Waarom de Treurwilg zijn Takken laat hangen.**

Verteld te Antwerpen, in 1910, door Sylvie B., geboren in West-Vlaanderen, nabij IJper, dienstmeid bij den aannemer F.M., 42 jaar.

CCCCXXXIII. - **Het Ontstaan van den verkeerden Esch.**

Verteld te Ledeberg (bij Gent), in 1922, door den heer D.W., aannemer van openbare werken.

Voor de twee voorgaande sprookjes, n^rs^ CCCCXXXII en CCCCXXXIII, zie n^r^ 132*c* van den catalogus *Maurits De Meyer* (oorsprongslegenden): *L'origine du saule (frêne) pleureur; a abrité la Sainte-Famille en fuite*.

Vlaamsche varianten:

Rond den Heerd, VIII, blz. 44: *De Legende van den Palmboom*; blz. 176: *De Doornstruik*; blz. 212: *De Schreiboom; A. de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, II, blz. 84: *Waarom de Treurwilg zijn Takken laat hangen; Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 124: *Van den Treurwilg; Amaat Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 67: *Van den wonderen Palmboom*; II, blz. 111: *Van de Ekster, den Berk en den Wilg*; III, blz. 187: *Van den Treuresch; Rond den Heerd*. XXIV, blz. 128: *Van den wonderen Palmboom; Vlaamsche Zanten*, II, blz. 168: *Van O.L.V. die naar Egypte vlucht*.

CCCCXXXIV. - **Waarom de Acacia Dorens heeft, het Riet in 't Water groeit en de Berk verdoemd is.**

Verteld te Bornhem, in 1896, door I.M., 85 jaar.

CCCCXXXV. - **Waarom de Blaren van den Populier altijd-aan ruischen.**

Verteld te Klein-Willebroeck, in 1904, door We M.D.H., schippersvrouw, geboortig van Aalst, 80 jaar.

CCCCXXXVI. - **Waarom de Popels altijd beven.**

Meegedeeld door wijlen Florimond van Duyse, in 1908; dit sprookje dat tot den vertelselschat van zijn vader, dichter Prudens van Duyse behoorde, is in Vlaanderen algemeen verspreid.

Zie n^{r} 131, catalogus *Maurits De Meyer* (oorsprongslegenden): *Pourquoi les feuilles de peuplier tremblent-elles*?

Vlaamsche varianten:

A. de Cock, Natuurverklarende Sprookjes, II, blz. 85: *Waarom de Poppelblaren beven; Is. Teirlinck, Plantencultus*, blz. 155: *De bibberende Esch; Is. Teirlinck, Bloeiende Reuzen*, blz. 59: *De Popelier*.

CCCCXXXVII. - **Waarom de Wilgenboom geen eetbare Vruchten draagt.**

Verteld te Antwerpen, in 1908, door A.V., ongeveer 60 jaar, naaister, geboren te Breda.

CCCCXXXVIII. - **Waarom de Hagewinde het O.L. Vrouwe-Glazeken heet.**

Overgenomen uit *Rond den Heerd*, 1872, blz. 176.

Zie n^{r} 252* van de Oorsprongslegenden van den catalogus van *Maurits De Meyer: Le petit verre de Notre-Dame* (convolvulus sepium).

Vlaamsche varianten:

Rond den Heerd, VII, blz. 175: *Het O.L. Vrouwe Olazeken; Volkskunde*, VII, blz. 189: *Onze L. Vrouweglazeken; Pol de Mont en Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 119: *O.L. Vrouwe Glazeken; Is. Teirlinck, Le Folklore Flamand*, blz. 38: *Le petit verre de Notre-Dame*.

CCCCXXXIX. - **De Herkomst van de Stroobloem.**

Verteld te Hemixem, in 1895, door E.C.N., pastoorsmeid, geboren te Casterlé, in 1843.

CCCCXL. - **Waarom de Stroobloem verwelkt noch vergaat.**

Verteld te Bornhem, in 1896, door I.M., 85 jaar.

Zie n^{r} 251* catalogus *Maurits De Meyer* (oorsprongslegenden): *La paille du lit de Marie*.

Vlaamsche varianten:

Amaat Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk, III, blz. 128: *Het Bedstroobloemeken van O.L. Vrouw; Volkskunde*, VII, blz. 193: *Onzer Vrouwebedstroo; Is. Teirlinck, Le Folklore Flamand*, blz. 37: *La paille de lit de Marie; Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 117: *Onzer Lieve Vrouwen-Beddestroo*.

CCCCXLI. - **De Oorsprong van den Dorelaar.**

Verteld te Bornhem, in 1896, door I.M., 85 jaar.

Zie n^{r} 258*, catalogus *Maurits De Meyer* (oorsprongslegenden): *L'origine de l'aubépine*.

Vlaamsche variante:

Rond den Heerd, VIII, blz. 175: *De Doornstruik*.

CCCCXLII. - **Van waar de Naam 'Passieblommeken' komt.**

Verteld te Mortsel, in 1925, door Bruno C., 80 jaar, vroeger hoofdonderwijzer te Malderen.

CCCCXLIII. - **Hoe het 'Vergeet-mij-nietje' is ontstaan.**

Verteld te Quaed-Mechelen (Limburg), door vrouw X., 57 jaar.

Zie n^{r} 255*, catalogus *Maurits De Meyer* (oorsprongslegenden): *Ne m'oubliez pas*.

Vlaamsche varianten:

Rond den Heerd, I, blz. 88: *Vergeet mij niet; Alfons de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, II, blz. 91: *Vergeet-mij-nietje*.

CCCCXLIV. - **Waarom de Vijgeboom een heilige Boom is.**

Verteld te Elverzele, in 1910, door vrouw Y., echtgenoote van een fabriekwerker, wonende te Hamme.

CCCCXLV. - **Waarom de Topjes van de Biezen verdord zijn.**

Verteld te Boom, in 1901, door A.J., hovenier.

CCCCXLVI. - **Waarom de Toppen van de Biezen verzengd zijn.**

Verteld in 1907 door V.V., 75 jaar, pastoor te Keerbergen.

Voor deze twee sprookjes, n^{rs} CCCCXLV en CCCCXLVI, zie n^{r} 130*a* catalogus *Maurits De Meyer* (oorsprongslegenden): *Pourquoi la pointe du jonc est-elle noire?*

Vlaamsche varianten:

Rond den Heerd, XXIV, blz. 115: *Van de Biezen; Is. Teirlinck, Plantencultus*, blz. 146: *De Biesstengel; Volkskunde*, VII, blz. 193: *Het Biestopje; Ons Volksleven*, XI, blz. 15: *De Biesstengel; Alfons de Cock, Natuurverklarende Sprookjes*, II, blz. 95, A en B: *Waarom het topje der Bies verdord is; Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 123: *Het Biestopje; Is. Teirlinck, Le Folklore Flamand*, blz. 37: *Le sommet de la tige du jonc; Amaat Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 37: *Van de Biezen*.

CCCCXLVII. - **Hoe de Christusoog is ontstaan.**

Verteld te Bornhem, in 1896, door I.M., 85 jaar.

CCCCXLVIII. - **Het Ontstaan van de Mosroos.**

Verteld te Wuestwezel, in 1907, door Leonie V., toenmaals 38 jaar.

CCCCXLIX. - **Hoe de Mosrozen in de Wereld kwamen.**

Verteld te Antwerpen, in 1895, door A.G., 80 jaar, koopman in hooi en stroo.

Voor de twee voorgaande sprookjes, zie n^{r} 254 van den catalogus *Maurits De Meyer* (oorsprongslegenden): *L'origine des roses mousseuses*.

Variante:

Revue des Traditions populaires, VI, blz. 182.

CCCCL. - **De Herkomst van de Boschanemonen.**

Verteld te Antwerpen, in 1912, door Marie M., dienstmeid, geboren te Vracene, aldaar opgevoed in het Weezenhuis.

CCCCLI. - **Waarom de Eikenblaren 'uitgetand' zijn.**

Verteld te Antwerpen, in 1926, door vrouw Joanna L., 42 jaar, werkvrouw, wonende te Sauvegarde (bij Ruysbroeck).

Variante:

Is. Teirlinck, Bloeiende Reuzen, blz. 121, en onder *Noten*, blz. 118-129; *Plantencultus*, blz. 176.

CCCCLII. - **Waarom de Hulst een Duivelsplant is.**

Verteld te Bornhem, in 1896, door I.M., 85 jaar.

CCCCLIII. - **Waarom sommige Madeliefjes roode Plekken vertoonen en het Bloed zuiveren.**

Verteld te Tessenderloo (Limburg), in 1930, door F.L., landbouwer, geboren te Heusden, 54 jaar.

CCCCLIV. - **Waarom de Duizendknoop roode Vlekken op de Blaren heeft.**

Verteld te Willebroeck, in 1907, door den heer J.M., bediende in een fabriek, 38 jaar.

Zie 129*a*, catalogus *Maurits De Meyer* (oorsprongslegenden): *Les taches rouges sur la persicaire* (Polygonum persicaria).

Vlaamsche varianten:

J.W. Wolf, Niederländische Sagen, blz. 670: *Rothfelchen; Ons Volksleven*, XII, blz. 105: *De Legende van het Perzikkruid; Amaat Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 35; *Rond den Heerd*, XXIV, blz. 111: *De Rotse; Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 118: *Het Jezusgras of het Roodsel; J. Claerhout, Sprookjes en Verhalen uit het Thieltsche*, blz. 22: *Van de Retse of Smerte*.

CCCCLV. - **Hoe het komt dat er witte Rozen zijn.**

Verteld te Bornhem, in 1896, door vader I.M., 85 jaar.

CCCCLVI. - **Vrouw Holle en het Vlas.**

Medegedeeld door wijlen Florimond van Duyse, in 1908; dit sprookje behoorde tot den vertelselschat van zijn vader, dichter Prudens van Duyse.

CCCCLVII. - **Hoe de Madeliefjes ontstonden.**

Verteld te Nijlen, in 1932, door D.V., landbouwer, 70 jaar.

Zie n^{r} 253 van den catalogus *Maurits De Meyer* (oorsprongslegenden): *L'origine des marguerites*.

Variante:

J.F. Vincx, Sagen en Legenden, blz. 125.

CCCCLVIII. - **Waarom de Hazelaar nooit door Bliksem noch Donder wordt getroffen.**

Verteld te Antwerpen, in 1921, door S., dienstmeid, geboren te Moerzeke, 22 jaar.

Zie n^{r} 132*e*, catalogus *Maurits De Meyer* (oorsprongslegenden): *Pourquoi la foudre ne frappe-t-elle pas le noisetier*?

Vlaamsche varianten:

Is. Teirlinck, Plantencultus, blz. 176: *De Hazelaar beschermt Maria; Is. Teirlinck, Bloeiende Reuzen*, blz. 121: *Toen Maria hare nicht Elisabeth bezoeken ging*.

CCCCLIX. - **De Vlekken van de Orchis.**

Verteld te Boom, in 1887, door den heer W., onderwijzer.

CCCCLX. - **Waarom de Berk een verdoemde Boom is.**
Verteld te Reeth, in 1899, door S., landbouwer, 50 jaar oud.
Vergelijk dit sprookje met het slot van sprookje CCCCXXXIV.

CCCCLXI. - **Het Ontstaan van den Braamstruik.**
Verteld te Antwerpen, in 1915, door A.H., herkomstig van Hamme-Mille (bij Leuven), taalgrens.

CCCCLXII. - **Hoe het komt dat de Indrukken van de Tanden van Jezus op het Riet te zien zijn**
Verteld te Wijnegem, in 1905, door S., onderpastoor, aldaar.

CCCCLXIII. - **De Oorsprong van de Boschbessen.**
Verteld te Bornhem, in 1896, door vader I. Moens, 85 jaar.

CCCCLXIV. - **Het Lichten van de Zee.**
Meegedeeld door wijlen A. de Cock, in 1919.

CCCCLXV. - **Hoe de Zeeën en Stroomen zijn ontstaan.**
Verteld te Bornhem, in 1895, door vader Moens.

CCCCLXVI. - **De Wind.**
Verteld te Bornhem in 1895 door vader Moens.

CCCCLXVII. - **Hoe de Bergen ontstonden.**
Verteld te Boom, in 1889, door L.d.W., schoenmaker.

CCCCLXVIII. - **De Oorsprong van de Bergen.**
Verteld te Boom, in 1897, door W., blind-geworden landbouwer.

CCCCLXIX. - **Van de Zon en de Maan.**
Verteld te Antwerpen, in 1915, door Ph. K., 65 jaar, zaalwachter in een stedelijk museum.

CCCCLXX. - **De Melkweg.**
Verteld te Nijlen, in 1932, door vrouw J.T., landbouwster, 60 jaar.

CCCCLXXI. - **Waarom de Sneeuw wit is en men den Wind niet zien en kan.**
Verteld te Nijlen, in 1932, door vrouw J.T., landbouwster, 60 jaar.

CCCCLXXII-CCCCLXXIII. - **De Regenboog.**
Verteld te Grobbendonck, in 1932, door V.D.A., een handwerker, 58 jaar.

CCCCLXXIV. - **Hoe de Stok is ontstaan.**

Dit sprookje werd verteld, rond de jaren 1885, aan A.D.M. door de dichteres Mevr. Max Gilissen, gekend door haar politieke refreinen Opgeteekend naar de mondelinge versie van A.D.M., in 1914. Mevr. M. Gilissen hoorde het vertellen te Lokeren, waar zij toenmaals woonde.

CCCCLXXV. - **Hoe de Dauw in de Wereld kwam.**

Verteld te Bornhem, in 1895, door vader Moens.

CCCCLXXVI. - **Waarom de Beelden van de Heiligen bedekt zijn in den Passietijd.**

Verteld te Bornhem, in 1895, door vader Moens.

CCCCLXXVII. - **Waarom Mannen en Vrouwen elkander zoeken.**

Verteld te Antwerpen, in 1907, door J.V.d.B., stadsarchivaris.

CCCCLXXVIII. - **De Tranen van Sint-Laurijs.**

Verteld te Hemixem, in 1895, door J.B., onderpastoor.

CCCCLXXIX. - **Waarom de Menschen in alle Richtingen over de Wereld loopen.**

Verteld te Antwerpen, in 1929, door I.S., dienstmeid, geboren te Ranst.

M. De Meyer vermeldt dit thema onder n^{r} 11 d. van de oorsprongslegenden: *Pourquoi les hommes marchent-ils en sens inverse?*

Revue des Traditions populaires, XVII, blz. 394, opgeteekend te Brussel, door *A. Harou*.

CCCCLXXX. - **Waarom de Joden over heel de Wereld verspreid zijn.**

Verteld te Keerbergen, in 1896, door V.V., pastoor aldaar.

CCCCLXXXI. - **Hoe de Zaag is ontstaan.**

Verteld te Bornhem, in 1895, door vader Moens.

Gerangschikt door *M. De Meyer* onder n^{r} 30 h. van de oorspongslegenden: *L'origine de la scie: le diable*.

Geboekte lezingen:

Rond den Heerd, XVII, blz. 111: *Legende van Sint Jozefs Zage; Volk en Taal*, IV, blz. 165: *Wie dat er den Mensch leerde de Tanden van de Zage overhands overtrekken; Ons Volksleven*, II, blz. 210: *De Uitvinding der Zaag; Biekorf*, III, blz. 255: *Sint Joseph*,

blz. 353: *Sint Joseph; Pol de Mont* en *A. de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 316: *Sint Jozef en de Duivel*.

Zie ook *Grappige Vertelsels* van *J . Cornelissien*, blz. 100.

CCCCLXXXII. - **Waarom de pasgeboren Kinderen niet meer kunnen loopen.**

Verteld te Boom, in 1897, door J.J., hovenier.

CCCCLXXXIII. - **Waarom de Vrouw geen Ziel heeft.**

Verteld te Bornhem, in 1895, door vader Moens.

CCCCLXXXIV. - **Waarom de Joden misvormde Voeten hebben.**

Verteld te Keerbergen, in 1896, door V.V., pastoor.

Zie *Volkskunde* van *J. Cornelissen*, IV, blz. 290.

CCCCLXXXV. - **Hoe de Platvoeten, de Ossenknieën en de Poortjesbeenen op de Wereld zijn gekomen.**

Verteld te Bornhem, in 1895, door vader Moens.

CCCCLXXXVI. - **Hoe de Kaalkoppen op de Wereld zijn gekomen.**

Verteld te Antwerpen, in 1912, door M.R., oud-lid van het Taalverbond, volkskundige afdeeling.

Gerangschikt in den catalogus der *Vlaamsche Volksvertelsels* van *Maurits De Meyer* onder n^{r} 17 der oorsprongslegenden: *L'origine de la calvitie*.

Geboekte lezingen:

Volkskunde, VII, blz. 202; *Pol de Mont* en *Alfons de Cock, Vlaamsche Vertelsels*, blz. 129: *Hoe de Kaalhoofdigheid in de Wereld kwam; Vlaamsche Zanten*, II, blz. 41.

CCCCLXXXVII. **Hoe de Donder is ontstaan.**

Verteld te Antwerpen, in 1912, door M.R., oud-lid van het Taalverbond.

Gerangschikt door *Maurits De Meyer*, in zijn catalogus der *Vlaamsche Volksvertelsels* onder n^{r} 9*a* der oorsprongslegenden: *Le tonnerre*.

Geboekte lezingen:

Pol de Mont en *Alfons de Cock, Vlaamsche Volksvertelsels*, blz. 360: *Hoe Donder en Bliksem ontstaan; A. Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 33: *Van Sinte Pieter*, XXIV, blz. 110: *Van Sint-Pieter*.

CCCCLXXXVIII. - **Hoe de Jeneverstokerijen zijn ontstaan.**

Verteld te Antwerpen, in 1912, door M.R., oud-lid van het Taalverbond.

Gerangschikt door *M. de Meyer* in zijn *Catalogus van de Vlaamsche Sprookjes* onder n^{r} 31 van de oorsprongslegenden: *L'Origine de la distillerie*.

Geboekte lezingen:

Rond den Heerd, XX, blz. 248: *Van de Wijnreinke*, XXIV, blz. 116: *Van de Stokerijen; A. Joos, Vertelsels van het Vlaamsche Volk*, I, blz. 40: *Van de Stokerijen*.

CCCCLXXXIX. - **Waarom de Dagen beginnen te lengen op den Dag van Sint Thomas.**

Verteld te Antwerpen, in 1912, door M.R., oud-lid van het Taalverbond.

Gerangschikt door *Maurits De Meyer* in zijn *Catalogus van de Vlaamsche Sprookjes* onder n^{r} 9*d* van de oorsprongslegenden: *Pourquoi les jours commencent-ils à s'allonger à la Saint Thomas?*

Geboekte lezing:

Pol de Mont en *Alfons de Cock, Vlaamsche Volksvertelsels*, blz. 360: *Waarom op Sint Thomas de dagen beginnen te lengen*.

Typenlijst van den Vlaamschen vertelselschat (Deel IV)

De rangschikking en indeeling van de sprookjestypen voorkomende in deel IV van *den Vlaamschen Vertelselschat* geschieden hier op dezelfde wijze als in deel III, voor de drie eerste deelen van het gezamenlijk werk. Hier ook wordt, waar 't noodig is, verwezen naar de gekende typenlijsten van *Antti Aarne* en *Maurits De Meyer* (F.F. Communications, n^{rs} 3 en 37) door middel van een nummer tusschen haakjes, onmiddellijk na het volgnummer en vóór de opgave van elk thema. Waar deze aanduiding ontbreekt wordt het sprookje voor het eerst gecatalogiseerd.

Achter den titel van elk sprookje volgt zijn volgnummer in den Vlaamschen Vertelselschat. De titels staan cursief gedrukt; waar zij voldoende verklarend zijn, worden de thema's niet vermeld.

Dierensprookjes

1. (A.A. 1). De vos houdt zich dood om visch te stelen: *De Vos en de oude Visscher*, 306; *De hongerige Vos en de zeven lompe Geitjes*, 344.
2. (A.A. 2). Het visschen met den staart: *Waarom de Beer een korten Staart heeft*, 317.

   Zie ook n^{rs} 7, 17, 36, 58, 59 en 67.
3. (M.D.M. 7). De rat (de musch) in den muil van de kat; zij zegt dat de kat van den keizer zich wascht vóór het eten; de kat wil hetzelfde doen en de rat ontsnapt: *Waarom de Katten zich schoon maken na het Eten*, 316.
4. (A.A. 15). De vos (of de kat) likt alleen de boter (of den honig op): *De Kat en de Muis*, 309; *De Zeg van 't Katteken en 't Muisken*, 404.
5. (M.D.M. 15). De haan vleit de gaai en gelukt er in den buit voor zich te houden: *De Gaai en de Haan*, 312.

6. (A.A.M.D.M. 32*). De wolf in don put (de weerkaatsing van de maan gelijkt aan een kaas): *De Wolf en de Vos*, 343.
7. (A.A. 38). De poot (of de staart) van den wolf steekt in de spleet van den boom: *Hoe de Vos den Beer een derde Maal verschalkte*, 419.

   Zie ook n^{rs} 2, 17, 36, 58, 59 en 67.
8. (A.A. 41). De vos en de wolf in den kelder (of in het hoenderhok); *Hoe Reintje den Beer een tweede Maal beetnam*, 418.

   Zie ook n^{r} 35.
9. (M.D.M. 50). Hoe de leeuw meent dat een buit moet verdeeld worden; *De Leeuw, de Ezel en de Vos*, 313.
10. (A.A. 61). De vos beweegt den haan om te kraaien met de oogen toe: *De Vos en de Haan*, 342.
11. (M.D.M. 66*). Betrapt in den oven weet de vos zich door een slimmen zet te redden: *'t Slim Reintje*, 314.
12. (M.D.M. 67*). Betrapt bij den beenhouwer gooit hij den hoed van den patroon ten gronde, waardoor hij ontsnapt: *De Vos bij den Beenhouwer*, 311.
13. (A.A. 70). Banger dan de Haas; de haas moet zoodanig lachen dat zijn lip scheurt: *Waarom de Haas een gespleten Lip heeft*, 310 en 348.

    Zie ook n^{r} 65.
14. -Loopwedstrijd tusschen haas en pad: *De Haas en de Pad*, 305.

    Zie ook onder n^{r} 55.
15. (A.A. 105). De eenige kunst van de kat (achtervolgd, klimt de kat in den boom, maar de vos vlucht met den buit in 't woud en houdt hem voor zich): *De Vos en de Kat*, 346.
16. (A.A. 110). De bel om den hals van de kat (of in haar eten): *Waarom de Katten na het Eten met het Lijf schudden*, 332.
17. (A.A. 121). De wolven klauteren op elkanders rug om in de boomkruin te kruipen: *Triene Giet of waarom de Beren geen Steert hebben*, 387.

    Zie ook n^{rs} 2-7-36-58-59 en 67.
18 (A.A. 123). De wolf en de geitjes: *Mieke-Geitje en haar Geitjes*, 388.
19. (A.A. 130). De straatmuzikanten: *De Kat die de Wereld hoorde kraken*, 304.
20. (A.A. 157). Men moet den mensch vreezen: *Van den Vos, den Beer en den Mensch*, 417.

    Zie ook n^{r} 34.
21. (A.A. 200). Het schrift van de honden: *Waarom de Honden onder elkanders Staart snuffelen*, 307.

    Zie ook n^{r} 41.

(A.A. 221, de vogels kiezen een koning en A.A. 222, de oorlog tusschen de vliegende en viervoetige dieren zijn twee thema's welke in innig verband staan met de sprookjes die hierna worden vermeld, van n^rs^ 22 tot en met 44).

22. -*Hoe het Koningsken het hoogst vloog*, 405.
23. -*Hoe de Ekster vermoedde dat het Koningsken Bedrog had gepleegd*, 406.
24. -*Waarom het Koningsken een verschroeide Borst heeft*, 407.
25. -*Hoe de Uil en 't Koningsken Vrienden werden*, 408.
26. -*Wat het Koningsken in zijn Schuilplaats zong*, 409.
27. -*De Meening van de Specht*, 410.
28. -*Hoe de vliegende Dieren het Koningsken vogelvrij verklaarden*, 411.
29. -*Hoe Uil en Ooievaar en andere Vliegers met het Koningsken spannen*, 412.
30. -*Waarom de Uil 's Nachts uitvliegt*, 413.
31. -*Waarom de Arend het Koningsken ook vogelvrij verklaarde*, 414.
32. -*Waarom de Muggen de Arenden met Vrede laten*, 415.
33. -*Wat het Koningsken zingt*, 416.
34. -*Van den Vos, den Beer en den Mensch*, 417.
    Zie ook n^r^ 20.
35. -*Hoe Reintje den Beer een tweede Maal beetnam*, 418.
    Zie ook n^r^ 8.
36. -*Hoe de Vos den Beer een derde Maal verschalkte*, 419.
    Zie ook n^rs^ 2, 7, 17, 58, 59 en 67.
37. -*Waarom, men altijd 'Lompe Gaai' zegt*, 420.
38. -*Hoe de Beer en de Berin het Koningsken beleedigden*, 421.
39. -*De Oorlogsverklaring van de vliegende Dieren aan de viervoetige*, 422.
40. - *De Leeuw besluit tot den Oorlog en roept de Hulp in van de kruipende Dieren*, 423.
41. -*Hoe de Hond den Brief van den Leeuw aan den Koning van de kruipende Dieren verloor*, 424.
    Zie ook n^r^ 21.
42. -*Wat de Mug in 't Kamp van de loopende Dieren verneemt*, 425.
43. -*Het Gevecht van de vliegende en de viervoetige Dieren*, 426.
44. -*De Schrik van het Kwikstaartje tijdens het Gevecht*, 427.
    Zie ook n^r^ 82.
45. (A.A. 242). De puit wordt uit zijn schuilplaats gelokt: *De Kraai en de Puit*, 308.
46. (A.A. 248). De hond is een vriend van de musch; de hond wordt

door den mensch gedood en deze laatste wordt zoodanig door de musch getergd dat hij er op 't laatst 't leven bij inschiet: *De Hond en de Musch*, 349.

Maurits de Meyer haalt hier een eigen rubriek bij n^{r} 160*: Le blanc misséron: son ami, le vieux chien, est tué par l'homme; celui-ci est tellement tracassé par le misséron qu'il y perd la vie; Hij verwijst verder naar een vertelling van *Charles Deulin* uit *Contes d'un Buveur de Bière*, blz. 125.

47. -Beesten die van Staart verwisselen: *De Aap en de Olifant*, 386.
48. -*Hoe de Beer geschapen werd*, 334. Zie ook: *De eerste Beer*, 397.
49. -De kikvorschen eischen een strengen koning en Ons Heer zendt hen den Ooivaar, die hen verslindt: *De Koning van de Kikvorschen*, 320.
50. -Ezel en koninksken komen te laat op de uitdeeling van de namen; er blijven twee namen over (ezel en koninksken); een loopwedstrijd wordt uitgeschreven en de ezel wordt gefopt: *Van het Koninksken en den Ezel*, 347.
51. -De musch, die zich uitgeeft voor wat zij niet is (dronken) wordt door de kat gepakt: *De Musch en de Kat en de Muis*, 401.
52. -De raaf vindt een buit en roept luid van plezier; de klamper, die zulks hoort, komt om den buit te bemachtigen; terwijl zij vechten loopt een derde er mede weg: *De Raaf, de Sperwer en de Klamper*, 395.
53. -Ons Heer gaf een speciale stem aan musch en eend, als straf voor hun nieuwsgierigheid: *De Stem van de Musch en de Eend*, 354.
54. -Gevecht tusschen vos en haas; wie verliest zal er zijn staart bij inschieten; de Vos, die wint, zegt: wie den staart heeft, heeft ook het lijf: *De Vos en de Haas*, 341.
55. -Loopwedstrijd tusschen dieren gewonnen door bedrog: *De Haas en de Pad*, 305; *De Vos en de Slak*, 396.

    Zie ook n^{r} 14.
56. -Weddingschap tusschen ekster en tortelduif om het beste nest te bouwen; de tortel klaagt nog immer over haar verlies: *De Weddingschap van Ekster en Tortelduif*, 374.
57. -Het schaap door den wolf uit zijn hok gelokt, wordt verslonden: *De Wolf en het Schaap*, 398.
58. -De beer wordt met brandend vet begoten: *Triene giet of waarom de Beren geen Steert hebben*, 387.

    Zie ook n^{rs} 2-7-17-36-59 en 67.
59. -De beer verliest zijn staart door hem in het bomgat van een ton te laten hangen: *Triene giet of waarom de Beren geen Steert hebben*, 387.

    Zie ook n^{rs} 2-7-17-36-58 en 67.

Oorsprongslegenden

A. - De Zoogdieren

60. (M.D.M. 53). De Vijandschap tusschen kat en hond: *Waarom Honden en Katten Vijanden zijn*, 328 en 331.
61. (M.D.M. 56). De vijandschap tusschen katten en muizen: *Waarom de Katten jacht maken op Ratten en Muizen*, 337.
62. (M.D.M. 58*b*). *Waarom de Ezel lange Ooren heeft*, 340.
63. (M.D.M. 58*c*). *Waarom de Ezel een Kruis op den Rug draagt*, 339.
64. (M.D.M. 68). *Hoe de Aap in de Wereld is gekomen*, 329.
65. (M.D.M. 69). Waarom de hazen een gespleten lip hebben (zie ook n^{r} 13 - A.A. 70: Banger dan de haas): *Waarom de Haas een gespleten Lip heeft*, 310 en 348.
66. (M.D.M. 72). *Hoe het gekomen is dat de Hazen een korten Staart hebben*, 335. *Waarom de Hazen een kort Staartje hebben*, 338.
67. (M.D.M. 78). De korte staart van den beer: *Triene giet of waarom de Beren geen Steert hebben*.

    Zie ook n^{rs} 2, 7, 17, 36, 58 en 59.
68. (M.D.M. 81). Hoe de vleermuizen in de wereld zijn gekomen: *Het Ontstaan van de Vleermuizen*, 345; *De Zwaluw en het Muisje*, 385.
69. -*Waarom de Muilezel niet voortteelt*, 327.
70. -*Waarom het Schaap Bethelehem roept*, 383.
71. -*Waarom de Os zoo langzaam gaat*, 324.
72. -*Hoe de Geit op de Wereld kwam*, 392.
73. -*Waarom het Paard vraatzuchtig is en de Ezel niet*, 333.
74. -*Waarom de Vleermuizen nog in de Grondverf staan*, 336.
75. -*Waarom de Geit haar Staartje naar omhoog staat*, 330.
76. -*Waarom de Dieren niet meer spreken*, 323.
77. -*Waarom de Varkens haast geen Haar hebben*, 325.

B. - De Vogels

78. (M.D.M. 84*a*). *Waarom de Zwaluwen Geluk brengen*, 368.
79. (M.D.M. 84*b*). *Waarom de Zwaluwen slechts piepen en hun Voedsel al vliegende zoeken*, 367.
80. (M.D.M. 85). *Waarom de Zwaluwen een gespleten Staart hebben*, 364.
81. (M.D.M. 85*a*). *Waarom de Kwikstaart met den Staart kwikkelt*, 366.

    Zie ook 44.
82. (M.D.M. 86). Waarom de zwaluwen elk jaar het land verlaten: *Waarom de Zwaluwen vóór den Winter verhuizen en wat*

de Gaaien roepen, 391 (het eerste gedeelte van dit sprookje staat in verband met voormeld thema; het tweede gedeelte houdt meer verband met het thema 90*a*, n[r] 83); *Waarom de Zwaluwen elk Jaar het Land verlaten*, 380.

83. (M.D.M. 90*a*). Waarom zekere vogels zwart van kleur zijn, waarom de kwakkels geen staart hebben en wat de vogels zingen of roepen: *Wat Groensel, Vink, Kwakkel en Roodborst zongen*, 361: *Waarom de Raven zwart zijn*, 375; *Waarom de Merel zwart van Kleur is en een gouden Bek heeft*, 393; *Waarom de Kwakkels geen Staart hebben*, 362.
84. (M.D.M. 92). Het roodborstje (het bloed van den stervenden Christus): *Hoe het Roodborstje een rood Borstje kreeg*, 365.
85. (M.D.M. 93). Het roeke-de-koeën van de duiven: *Waarom de Duiven roeke-de-koeën*, 371.
86. (M.D.M. 94*c*). De veelkleurige pluimage van de distelvink: *Waarom de Distelvink bontgekleurd is*, 369.
87. (M.D.M. 98*a*). Waarom het hoen niet vliegen kan: *Waarom de Hoenders niet ver kunnen vliegen*, 372; *Waarom de Hoenders niet ver kunnen vliegen*, 350.
88. (M.D.M. 98). Waarom de uil op den toren mag blijven wonen (omdat hij pastoor noch koster verraadt): *Waarom de Uil de Vriend van den Pastoor is en op den Toren mag wonen*, 370.
89. -*Waarom de Ekster aldoor snatert en onbetrouwbaar is*, 359.
90. -*Waarom de Ekster een Duivelvogel is*, 403.
91. -*Waarom de Koekoek altijd 'Koekoek' roept*, 358.
92. -*Waarom de Koekoek zijn Eiers in een anders Nest legt en ook waarom hij zoo traag vliegt*, 351.
93. -*Waarom de Leeuwerik nooit rust*, 326.
94. -*Waarom de Leeuwerik een Schijnheiligaard is*, 322.
95. -*Waarom de Musschen grauw van Kleur zijn en ook waarom er zoo weinig Vogels zijn met gouden Pluimen*, 363.
96. -*Waarom de Nachtegaal 's Nachts zingt*, 389.
97. -*Waarom de Nachtegaal grauwe Veders heeft*, 360.
98. -*Waarom de Nachtegaal zoo schoon zingt*, 355.
99. -*Waarom de Ooievaar jacht op de Puiten maakt*, 353.
100. -*Waarom men zegt dat de Ooievaar de Kinderen brengt*, 352.
101. -*Waarom de Specht om Water roept*, 394.
102. -*Waarom de Uilen op de Dood roepen*, 356.
103. -*Waarom de Zwaan maar eenmaal zingt*, 357.
104. -*Waarom de Zwaluw een rood Plekje op de Borst heeft*, 373.
105. -*Wat de Zwaluwen kwetteren wanneer zij in de Lente in Vlaanderen weerkeeren*, 390.

106. -Klampers vangen elken avond kleine vogels om binst den nacht hun klauwen te verwarmen: *De Klamper en de kleine Vogeltjes*, 315.
107. -*Hoe de Vogels zijn ontstaan*, 402.

C. - De Visschen

108. (M.D.M. 117). *Waarom de Bot een scheeven Muil heeft*, 376.
109. (M.D.M. 119*6*). De schelvisch (zijn naam en de herkomst van de zwarte plekken achter zijn kop): *Waarom de Schelvisch 'schelvisch' heet*, 379; *Waarom de Schelvisch twee Plekken op den Rug heeft*, 400.
110. -*Waarom er Roggen zijn zonder Staart*, 378.
111. -*De Herkomst van den Pukkelare* (pieterman), 399.
112. -*Waarom het Neusbeen van den Schelvisch 'St-Pieterspen' wordt geheeten*, 377.
113. -*De verlamde Steur* (een steur die zich wegwipte bij het optrekken van het net, komt als verlamd boven water drijven, na een aanroeping van de H. Amalberga), 319.

D. - De Insekten

114. (M.D.M. 125*c*). *Waarom de Vlooien geschapen zijn*, 381.
115. -*De Bie en de Spinnekop* (de bie leidt een ijverig en moeilijk leven maar doet niemand kwaad, de spinnekop heeft een gemakkelijk leven maar wat al moorden bedrijft zij), 318.
116. -*Waarom de Bieën sterven als zij gestoken hebben*, 384.
117. -*Waarom de Wandluizen plat zijn*, 382.
118. -*De Herkomst van het O.L. Vrouwbeestje*, 321.

E. - De Planten

119. (M.D.M. 129*a*). *Waarom de Duizendknoop roode Vlekken op de Blaren heeft*, 454.
120. (M.D.M. 130*a*). Waarom de top van het riet zwart is: *Waarom de Topjes van de Biezen verdord zijn*, 445; *Waarom de Toppen van de Biezen verzengd zijn*, 446.
121. (M.D.M. 1306). De indrukken van drie tanden op den stam van het riet: *Hoe het komt dat de Indrukken van de Tanden van Jezus op het Riet te zien zijn*, 462.
122. (M.D.M. 131). *Waarom de Blaren van den Populier altijd-aan ruischen*, 435; *Waarom de Popels altijd beven*, 436.
123. (M.D.M. 132*a*). *Waarom de Eikenblaren 'uitgetand' zijn*, 451.

124. (M.D.M. 132*c*). De herkomst van den treurwilg en den treuresch (beschutte de heilige familie tijdens de vlucht naar Egypte): *Waarom de Treurwilg zijn Takken laat hangen*, 432; *Het Ontstaan van den verkeerden Esch*, 433.
125. (M.D.M. 132*d*). Waarom de berk (of de treurwilg) verdoemd is: *Waarom de Berk een verdoemde Boom is*, 460; *Waarom de Wilgenboom geen eetbare Vruchten draagt*, 437.
126. (M.D.M. 132*e*). *Waarom de Hazelaar nooit door Bliksem noch Donder getroffen wordt*, 458.
127. -*Hoe het komt dat er zilverige Abeelen zijn*, 430.
128. -*De Vlekken van de Orchis*, 459.
129. -*Waarom de Acacia Dorens heeft, het Riet in 't Water groeit en de Berk verdoemd is*, 434 (zie ook, voor dit laatste motief, 125).
130. -*Waarom de Vijgeboom een heilige Boom is* (laafde den dorst en stilde den honger der H. Familie op de vlucht), 444.
131. -*Waarom de Hulst een Duivelsplant is* (hij diende bij de huldiging van den duivel), 452.
132. -(In den heidenschen tijd schonk Vrouw Holle de schoonheid aan al de meisjes die haar huldigden): *Vrouw Holle en het Vlas*, 456.
133. -*Het Ontstaan van den Braamstruik*, 461.

F. - De Bloemen

134. (M.D.M. 250). *Het Ontstaan van de Sleutelblom*, 429.
135. (M.D.M. 251). Het stroo van het bed van het h. kindje: *De Herkomst van de Stroobloem*, 439; *Waarom de Stroobloem verwelkt noch vergaat*, 440.
136. (M.D.M. 253). Het drinkglazeken van O.L. Vrouw: *Waarom de Hagewinde het O.L. Vrouwe Glazeken heet*, 438.
137. (M.D.M. 253). *Hoe de Madeliefjes ontstonden*, 457.
138. (M.D.M. 254). *Het Ontstaan van de Mosroos*, 448; *Hoe de Mosrozen in de Wereld kwamen*, 449.
139. -*Hoe het 'Vergeet-mij-nietje' is ontstaan*, 443.
140. -*De Oorsprong van den Dorelaar*, 441.
141. -*De Herkomst van de Boschanemonen*, 450.
142. -*Hoe de Christusoog is ontstaan*, 447.
143. -*Waarom sommige Madeliefjes roode Plekken vertoonen* (op hun kelkblaren) *en het Bloed zuiveren*, 453.
144. -*Waarom de Lelie een hemelsche Bloem is*, 428.
145. -*Van waar de Naam 'Passieblommeken' komt*, 442.
146. -*Hoe het komt dat er witte Rozen zijn*, 455.

G. - De Vruchten

147. -*De Oorsprong van de Boschbessen*, 463.
148. -*Het Ontstaan van de roode Oranjeappels*, 431.

H. - Van Hemel en Aarde

149. -*Het Lichten van de Zee*, 464.
150. -*Hoe de Zeeën en Stroomen zijn ontstaan*, 465.
151. -Wie de wind ziet, moet sterven: *De Wind*, 466.
152. -*Hoe de Bergen ontstonden*, 467; *De Oorsprong van de Bergen*, 468.
153. -*Van de Zon en de Maan*, 469.
154. -*De Melkweg* (hoe hij is ontstaan), 470.
155. -*Waarom de Sneeuw wit is en men den Wind niet zien en kan*, 471.
156. -*De Regenboog* (het ontstaan van), 472-473.
157. -*Hoe de Dauw in de Wereld kwam*, 475.
158. (M.D.M. 9*a*). *Hoe de Donder is ontstaan*, 487.

I. - Varia

159. (M.D.M. 9*d*). *Waarom de Dagen beginnen te lengen op den Dag van St Thomas*, 489.
160. (M.D.M. 11*d*). *Waarom de Menschen in alle Richtingen over de Wereld loopen*, 479.
161. (M.D.M. 17). *Hoe de Kaalkoppen op de Wereld zijn gekomen*, 486.
162. (M.D.M. 30*h*). *Hoe de Zaag is ontstaan*, 481.
163. (M.D.M. 31). *Hoe de Jeneverstokerijen zijn ontstaan*, 488.
164. -*Hoe de Stok is ontstaan*, 474.
165. -*Waarom de Beelden van de Heiligen bedekt zijn in den Passietijd*, 476.
166. -*Waarom Mannen en Vrouwen elkander zoeken*, 477.
167. -*De Tranen van Sint-Laurijs*, 478.
168. -*Waarom de Joden over heel de Wereld verspreid zijn*, 480.
169. -*Waarom de pasgeboren Kinderen niet meer kunnen loopen*, 482.
170. -*Waarom de Vrouw geen Ziel heeft*, 483.
171. -*Waarom de Joden misvormde Voeten hebben*, 484.
172. -*Hoe de Platvoeten, de Ossenknieën en de Poortjesbeenen op de Wereld zijn gekomen*, 485.